اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

شنبه
• ۲۵ تیر ۱۴۰۱
• ۱۶ ذی‌الحجه ۱۴۴۳
• ۱۶ ژوئیه ۲۰۲۲

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۴۲۰ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۱۰۲ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

سرمقاله

شاه‌کلید موفقیت کشورهای پیشرفته ۲

برنامه‌ریزی برای توسعه صنعت ۴

یادداشت‌های امروز

رشد اقتصاد با حمایت از تولید ۸

بدون نقشه راه توسعه روی کاغذ می‌ماند ۱۲

گفت‌وگو

طراحی پلتفرم بومی محلی برای جذب نقدینگی ۴

چالش‌های تدوین اهداف محیط‌زیستی در برنامه توسعه ۱۵

پرونده

هفتمین گام توسعه به کجا می‌رسد؟

سنگ‌اندازی به بهانه اصلاح ۳
ظرفیت‌های معدنی، فرصتی برای توسعه ۶
تمرکز بر توسعه تجارت در برنامه هفتم ۷
اولویت دولت تنظیم بازار باشد ۸
برنامه هفتم یا ویرایش برنامه ششم ۹
بورس کلید هدایت سرمایه به بخش مولد ۱۱
کارهای بر زمین مانده بسیار است ۱۲
دست دولت از اقتصاد کوتاه شود ۱۳
کاهش رشد نقدینگی و تورم شدنی است ۱۴
پیشنهاداتی برای هفتمین برنامه توسعه ۱۶

طرح: آیدا فریدی

فـرم اشتـراک

چنانچه تمایل به اخذ اشـتراک و دریافت روزنامه صمت دارید لطفا فرم را تکمیل و وجه اشـتراک به حساب شماره ۰۲۲۴۱۷۴۱۰۵۰۰۰ و یا شـماره کارت ۷۰۷۲- ۹۹۹۷- ۹۹۱۸- ۶۰۳۷ نزد بانک ملی به نام موسسـه فرهنگی مطبوعاتی گسترش صنعت، معدن و تجارت (صمت) واریز نمایید. اصل و کپی فیش واریزی را به همراه فرم اشتراک به نشانی خیابان قائم‌مقام-کوچه آزادگان شماره۲۶ ارسال یا برای تسریع امور فرم و فیش مربوط را به شماره ۰۹۰۲۶۲۹۱۴۸۸ ارسال نمایید.

لطفا به این نکات توجه فرمایید:

۱- در صورت تمایل به دریافت نسخه‌های بیشتر خواهشمند است در این قسمت (..... نسخه) مشخص نمایید.

۲- روزنامه مشترکین تهران، هر روز از ساعت ۷ تا ۱۰/۳۰ صبح توسط پیک تحویل می‌گردد.

هزینه ارسال در تهران رایگان است

هزینه اشتراک	
۱ ماهـه	۱۱۰,۰۰۰ تومان
۳ ماهـه	۳۳۰,۰۰۰ تومان
۶ ماهـه	۶۶۰,۰۰۰ تومان
۹ ماهـه	۹۹۰,۰۰۰ تومان
۱۲ ماهـه	۱,۳۲۰,۰۰۰ تومان

متقاضیان محترم شهرستان‌ها برای اخذ اشتراک از طریق دفاتر سرپرستی و نمایندگی‌های روزنامه صمت در مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها اقدام فرمایند و یا به شماره ۰۹۰۲۶۲۹۱۴۸۸ اطلاع دهند.

مشخصات مشترک
نام و نام خانوادگی:
عنوان موسسه:
تلفن ثابت یا تلفن همراه:
آدرس:
کدپستی:

RASTAK PAD VISION Co. رستاک پادویژن EXHIBITIONS
Caspian INTERNATIONAL EXHIBITIONS COMPANY شرکت نمایشگاه های بین المللی کاسپین

MINING SHOW 2022

نمایـشگاه بین‌المللی معدن،صنایع معـدنی، فرآوری مواد معـدنی، ماشیـن آلات معـدنی و راهسازی، خدمات و تجهیـزات وابسته

International Exhibition of Mine, Mining, Mining, Industries, Mining Processing, Mining Machineries, Road Construction, Services & Related Equipment

۲۵ الی ۲۸ مرداد ۱۴۰۱ ساعت بازدید: ۲۱ – ۱۵
محل دائمی نمایشگاه‌های بین‌المللی استان زنجان(کاسپین)

16-19 August 2022
Visit Time : 15 - 21
Zanjan International Exhibition Center (Caspian)

برگزارکننده : شرکت رستاک پاد ویژن
۷ – ۸۸۳۴۶۴۵۵ – ۰۲۱
www.rastak-expo.com

RastakMining.Events
+98 912 0295791
Mining@rastak-expo.com

سرمقاله

شاه‌کلید موفقیت کشورهای پیشرفته

عاطفه خسروی
سردبیر

«برنامه‌ریزی» همان شاه‌کلید موفقیت کشورهای پیشرفته است و تمام کشورهای جهان اجرا و پیاده‌سازی این سیاست را به‌عنوان نقشه راهی برای آینده در نظر گرفته‌اند. برنامه‌ریزی، مجموعه‌ای از اهداف بلندمدت، میان‌مدت و کوتاه‌مدت است که با متاثر ساختن متغیرهای کلان، تمام جنبه‌های اصلی اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و... را دربرگرفته و باید در مدت‌زمان معین به اهداف موردنظر دست یافت. بدیهی است عقب ماندن از اهداف برنامه، نتیجه‌ای جز جا ماندن از روند توسعه ندارد.

از سوی دیگر، توسعه در هر کشوری با توجه به نیازها، شرایط و مقتضیات آن کشور دنبال می‌شود و ظرفیت‌ها و نیازهای هر کشوری نوع خاصی از برنامه‌ریزی‌های بلندمدت و کوتاه‌مدت را مشخص می‌کند. در ایران نیز استراتژی‌ها و برنامه‌هایی برای توسعه به‌صورت بلندمدت، میان‌مدت و کوتاه‌مدت تهیه‌شده که برنامه‌های پنج‌ساله توسعه، یکی از این دست برنامه‌هاست.

به‌این ترتیب، تدوین برنامه‌های پنج‌ساله توسعه بعد از پایان جنگ تحمیلی و از سال ۶۸ با تصویب نخستین برنامه شروع شد و تا امروز ادامه دارد. برنامه‌های پنج‌ساله توسعه از سوی دولت تدوین و با تصویب مجلس و شورای نگهبان به قانون تبدیل می‌شود و برای اجرا در دستور کار قوای سه‌گانه قرار می‌گیرد. از سال ۶۸ تا امروز نیز ۶ برنامه توسعه در ایران تدوین و اجرایی شده و امروز کشور در حالی در آستانه تصویب هفتمین برنامه توسعه است که بنا بر آمار دیوان محاسبات، فقط ۳۵ درصد احکام ۵ برنامه پیشین محقق شده است.

به نظر می‌رسد با گذشت ۴ دهه از تاریخ برنامه‌ریزی برای توسعه کشور، هنوز اجماع کاملی بین مسئولان درباره شیوه برنامه‌نویسی و اجرای آن وجود ندارد. به همین دلیل بیشتر برنامه‌های ۵ ساله توسعه در رسیدن به اهداف خود موفق نبوده‌اند و در برخی موارد نیز برنامه‌های طراحی‌شده قدرت انطباق با شرایط داخلی و خارجی کشور را نداشته است. این مسئله، ضرورت بازنگری در شیوه‌های برنامه‌نویسی و تعیین استراتژی‌های توسعه بیش‌ازپیش نمایان می‌کند.

با این همه، مهلت برنامه ششم توسعه سال گذشته به پایان رسید و نمایندگان مجلس به علل گوناگون در بند «ن» تبصره یک قانون بودجه ۱۴۰۱ زمان اعتبار آن را یک سال دیگر تمدید کردند. موضوعی که انتقاد رهبر معظم انقلاب را در پی داشت و ایشان در دیدار با مسئولان و کارگزاران نظام، تدوین برنامه هفتم توسعه را ضروری خواندند و افزودند: این برنامه قرار بود سال گذشته تدوین و از امسال اجرایی شود که نشد اما امسال دولت و مجلس همت کنند تا برنامه هفتم براساس سیاست‌های کلی نظام، تدوین و تصویب شود.

پیرو تاکید رهبر معظم انقلاب بر ضرورت تدوین برنامه هفتم توسعه از ۷ خرداد، مجمع تشخیص مصلحت نظام کار رسیدگی به مفاد پیش‌نویس سیاست‌های کلی این برنامه را در دستور کار قرار داد. به‌این ترتیب جلسات کمیسیون مشترک سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه آغاز شد و تا امروز با تاکید بر کاهش رشد نقدینگی و تورم در کنار اعمال سیاست‌های ثبات قیمت‌ها و... ادامه دارد.

با توجه به توافقات انجام‌شده در این جلسات، به نظر می‌رسد رشد و جهش اقتصادی یکی از اولویت‌های موردتوافق در این برنامه پنج‌ساله باشد. با این همه، درستی انتخاب اولویت‌ها در این سند بالادستی، تنها یک سوی ماجراست و وجه دیگر این داستان، تحقق اهداف تعیین شده است.

در این بین، بسیاری بر این باورند که مشکلات متعددی موجب عدم کارآمدی برنامه‌های توسعه در سال‌های اخیر شده است. این گروه در آسیب‌شناسی برنامه‌های توسعه پیشین، بر ناهماهنگی اهداف برنامه با واقعیت‌های موجود تاکید داشته و می‌گویند آنچه مانع از تحقق اهداف برنامه‌ها می‌شود، استفاده نادرست از ظرفیت‌های بالقوه است. با چنین پیشینه‌ای، برنامه ۵ سال آینده قرار است با تاکید بر «مسئله‌محوری» تدوین و اجرایی شود. حال که به نظر می‌آید تکلیف دولت و مجلس شورای اسلامی با چالش‌های کنونی و آینده اقتصاد ایران مشخص است، باید منتظر ماند و دید هفتمین برنامه توسعه با چه نگاهی تدوین می‌شود و این سند بالادستی قرار است چه مولفه‌های اقتصادی را موردتوجه قرار دهد.

هفتمین گام توسعه به کجا می‌رسد؟

براساس قوانین کشور و آنچه در برنامه ششم توسعه تصویب شده، دولت وقت مکلف بود تا پایان خرداد ۱۴۰۰، به‌عنوان آخرین سال اجرای برنامه ششم، برنامه هفتم را به مجلس ارائه کند. این اتفاق رخ نداد و دولت دوازدهم اعلام کرد به‌دلیل همزمانی برنامه توسعه با فرآیند انتقال قدرت در قوه مجریه نمی‌تواند برنامه هفتم را به مجلس ارائه دهد.

به‌عبارت دیگر، دولت پیشین در آخرین سال کاری خود، با این هدف و نیت که دولت جدید براساس برنامه‌های خود، اهداف ۵ سال آینده را مشخص کند، از تدوین و ارسال برنامه هفتم به مجلس سر باز زد تا در سال ۱۴۰۱ همچنان همان برنامه ششم توسعه اجرا شود.

حال تدوین سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه با هدف «پیشرفت اقتصادی عدالت‌محور» آغاز شده و براساس برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده تا چندماه آینده این برنامه تدوین خواهد شد و تا پایان سال هم به تصویب مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان خواهید رسید. به‌عبارت دیگر، سال ۱۴۰۲، سال اول اجرای برنامه هفتم خواهد بود که تا پایان سال ۱۴۰۶ ادامه پیدا خواهد کرد.

برنامه هفتم توسعه با تمرکز بر «مسئله‌محوری» در فرآیند تدوین قرار گرفته و با توجه به آسیب‌شناسی برنامه‌های پیشین و شرایط اقتصادی و سیاسی ایران، ۳۵ مسئله در سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه شناسایی و اهدافی در چارچوب سیاست‌های کلی نظام مطرح شده است.

صمت در این پرونده به بهانه آغاز تدوین هفتمین برنامه توسعه کشور به بررسی الزاماتی پرداخته که برای دستیابی به اهداف این برنامه باید اجرایی شوند.

بدون شک برای موفقیت در این مسیر باید با توجه به امکانات موجود، نقشه‌راه آینده را تدوین کرد تا با فاصله از اهداف آرمانی و بلندپروازانه بتوانیم در ۵ سال آینده به ایرانی آبادتر برسیم.

با پرونده این شماره صمت همراه باشید.

۶ برنامه توسعه در یک قاب

چندی است اعضای کمیسیون مشترک مجمع تشخیص مصلحت نظام، سیاست‌گذاری درباره الزامات دستیابی به رشد ۸ درصدی اقتصادی در سال‌های برنامه هفتم توسعه را در اولویت قرار داده و برای تحقق این مهم نیز اهدافی تعریف شده است.

بهبود محیط کسب‌وکار با ایجاد ثبات و پایداری در سیاست‌ها و مقررات اقتصادی کشور، ارتقای دست‌کم ۵۰ رتبه‌ای کشور در شاخص‌های محیط کسب‌وکار در طول برنامه، رفع موانع و تسهیل سرمایه‌گذاری و جلوگیری از خروج سرمایه با افزایش خالص موجودی سرمایه، افزایش صادرات غیرنفتی و نیل به تراز تجاری (خالص صادرات غیرنفتی) مثبت در پایان برنامه، کاهش خام‌فروشی و جلوگیری از واردات مواد اولیه و کالاهای مصرفی که در داخل قابل تامین و تولید است، افزایش دست‌کم ۵ درصدی بهره‌وری کل عوامل تولید در طول برنامه، ایجاد ثبات در سطح عمومی قیمت‌ها و نرخ ارز و کاهش نرخ تورم به میزان ۷ واحد درصد در هر سال از برنامه هفتم توسعه و تک‌رقمی کردن آن تا پایان برنامه و در نهایت کنترل و مدیریت نقدینگی و ایجاد تناسب در نرخ رشد نقدینگی و رشد ناخالص داخلی به‌گونه‌ای که در هر سال حداقل ۲۰ درصد از نرخ رشد نقدینگی کاسته شود؛ از مهم‌ترین اهداف برنامه هفتم است.

برای رسیدن به یک دیدگاه بهتر درباره نقشه‌راه ۵ سال آینده کشور، نگاهی به برنامه‌های توسعه پیشین ضروری است.

■ برنامه اول؛ سازندگی

نخستین برنامه پیشنهادی توسعه برای سال‌های ۱۳۶۶-۱۳۶۲ تهیه شد. این برنامه در شهریور ۱۳۶۱ به تصویب شورای اقتصاد و در تیرماه ۱۳۶۲ به تصویب هیات دولت رسید اما هرگز به تصویب مجلس شورای اسلامی نرسید و اجرایی نشد تا اینکه پس از پایان جنگ تحمیلی در سال ۱۳۶۸، همزمان با دوره سازندگی، نخستین برنامه پنج‌ساله توسعه تایید شد و به اجرا در آمد.

راهبرد برنامه اول که به برنامه سازندگی مشهور بود، بر پایه آزادسازی اقتصادی بنا شد. این برنامه به‌دنبال آن بود که با سرمایه‌گذاری دولتی خسارت‌های جنگ تحمیلی را جبران کند و بهره‌برداری حداکثری از ظرفیت‌های موجود در کشور انجام دهد. ایجاد رشد اقتصادی مثبت، بازسازی زیرساخت‌های کشور، تامین نیازهای ضروری، بازسازی و راه‌اندازی ظرفیت‌های تولیدی و زیربنایی که به علت جنگ متحمل خسارت‌های بسیاری شده بودند و همچنین ارتقای کمی و کیفی فرهنگ و آموزش، از مهم‌ترین اهداف این برنامه بود.

مهم‌ترین سیاست‌های موردتوجه این برنامه، تقویت پول ملی، کاهش هزینه‌های دولت، حذف انحصار و کاهش تصدی‌گری دولت عنوان شد. این برنامه اگرچه در کاهش نرخ بیکاری و در برخی زمینه‌های اجتماعی موفق بود اما در زمینه خصوصی‌سازی و کاهش نقش دولت ناموفق عمل کرد و در سال‌های پایانی برنامه، تورم افزایش بسیار یافت.

■ برنامه دوم؛ عدالت‌محور

برنامه پنج‌ساله دوم توسعه از سال ۱۳۷۴ تا ۱۳۷۸ به اجرا درآمد و عدالت اجتماعی، افزایش بهره‌وری و کاهش وابستگی را به‌عنوان مهم‌ترین اهداف اقتصادی خود بیان کرد. برنامه دوم، خط‌مشی‌هایی همچون تشویق صادرات، توجه به بازارهای مالی، اشتغال‌زایی، مهار فشارهای معیشتی و اصلاح نظام قیمت‌ها را در پیش گرفت.

با توجه به اهداف تعیین‌شده، این برنامه در پایان دوره نتوانست به رشد اقتصادی ۵.۱ که پیش‌بینی شده بود، دست پیدا کند و در زمینه بیکاری نیز موفق عمل نکرد. در مقابل، این برنامه توانست نقش بخش خصوصی را در اقتصاد ایران پررنگ‌تر کند. در حوزه مالی نیز به علت نرخ سالانه ۲۵ درصدی افزایش نقدینگی، نرخ تورم به ۲ برابر نرخ پیش‌بینی‌شده ۱۳.۲ درصدی در برنامه افزایش یافت.

■ برنامه سوم؛ توسعه اقتصاد رقابتی

برنامه سوم توسعه از سال ۱۳۷۹ آغاز شد و با نگاه اجتماعی-اقتصادی در داخل و سیاست تنش‌زدایی در روابط بین‌الملل اهدافی همچون اصلاح ساختاری اقتصاد و تقویت بخش خصوصی را دنبال می‌کرد. رویکرد این برنامه، توسعه اقتصاد رقابتی به همراه اصلاحات در زیرساخت‌های اقتصادی و اجتماعی و تسهیل سرمایه‌گذاری بود. این برنامه یکسان‌سازی نرخ ارز، حذف موانع غیرتعرفه‌ای، تاسیس بانک‌های خصوصی، ایجاد حساب ذخیره ارزی، اصلاح نظام قیمت‌ها و نیز حرکت برای حذف یارانه انرژی را موردتاکید قرار می‌داد. البته در این برنامه، برخی حقوق اجتماعی شهروندان و تقویت فضای سیاسی داخلی نیز به‌عنوان هدف تعیین شد. برنامه سوم توسعه به نسبت دیگر برنامه‌های توسعه‌ای در کشور، موفق‌تر عمل کرد و توانست به رشد اقتصادی مناسب بیش از ۶ درصدی در کنار افزایش ۱۰ درصدی سرمایه‌گذاری دست یابد.

ضمن اینکه تورم سالانه به سطح ۱۴.۱ رسید که ۱.۸ کمتر از برآوردهای برنامه بود. البته این برنامه در تسریع روند خصوصی‌سازی، کاستن از یارانه‌های انرژی، کاهش مقررات‌زدایی و برچیدن انحصارها ناکام ماند.

■ برنامه چهارم؛ توسعه پایدار با رویکرد جهانی

برنامه چهارم توسعه از سال ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸ در چارچوب سند چشم‌انداز ۲۰ ساله و ابلاغ سیاست‌های کلی رهبر معظم انقلاب تهیه و تصویب شد. نکته مهم این برنامه، تصویب آن در اواخر دوره اصلاحات بود که موردتوجه دولت نهم قرار گرفت؛ ضمن اینکه اجرای این برنامه با انحلال سازمان برنامه‌وبودجه در دولت محمود احمدی‌نژاد همراه شد.

برنامه چهارم با عنوان «برنامه توسعه پایدار با رویکرد جهانی» به‌طور همزمان نگاه به تحولات جهانی و مباحثی همچون جهانی‌شدن، تقسیم کار بین‌المللی و همگرایی سیاست‌ها را دنبال می‌کرد و از همین‌رو موجب دگرگونی رویکردهای توسعه‌ای کشور شد.

توجه به رشد سریع اقتصادی و مقوله‌هایی همچون پیشرفت‌های علمی، محیط‌زیست و آمایش سرزمین و توازن منطقه‌ای نیز از نکته‌های بارز این برنامه بود. علاوه بر این، برنامه چهارم به توسعه فرهنگی، قضایی و تامین امنیت و تقویت توان دفاعی کشور نیز توجه ویژه‌ای داشت.

در پایان برنامه، متوسط رشد کشور از میزان ۷.۴ درصد پیش‌بینی‌شده، کمتر بود. این برنامه در کنترل بیکاری نیز ناموفق بود و بیکاری از ۱۰.۱ درصد بالاتر رفت و به ۱۲.۷ رسید. نرخ تورم نیز نسبت به پیش‌بینی‌ها بیشتر شد.

■ برنامه پنجم؛ پیشرفت توأم با عدالت

اجرای برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه از ابتدای سال ۱۳۹۰ آغاز و در پایان سال ۱۳۹۴ تمام شد. این برنامه برای تحقق سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ تدوین شد و قرار بود اقتصاد ایران تا پایان برنامه به میانگین نرخ رشد اقتصادی ۸ درصدی و نرخ متوسط تورم ۱۲ درصدی برسد.

رویکرد اصلی این برنامه نیز «پیشرفت توأم با عدالت» تعیین شده و قرار بود در بخش اقتصادی، افزایش نقش آفرینی بخش خصوصی در اقتصاد ملی، افزایش سهم بخش تعاون به ۲۵ درصد کل فعالیت‌های اقتصادی و اجرای سیاست‌های انگیزشی و حمایتی دولت از بخش‌های غیردولتی دنبال شود. همچنین قرار بود، سالانه به‌طور متوسط ۹۹۰ هزار شغل جدید ایجاد شود و نرخ بیکاری در پایان برنامه به ۷ درصد برسد.

■ برنامه ششم؛ ۴ محور توسعه‌ای

برنامه ششم توسعه، برنامه پنج‌ساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران بین سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ اجرا شد. این برنامه به‌منظور دستیابی به رشد اقتصادی متوسط سالانه ۹ درصد و ضریب جینی ۲۹ درصد در سال پایانی ارائه شده بود.

اولویت‌ها و مسائل محوری برنامه ششم توسعه موردبررسی نمایندگان در قالب ۴ محور تعریف شد که عبارت بودند از؛ توجه به وضعیت محیط‌زیست و منابع آبی کشور، رسیدگی به بافت‌های ناکارآمد حاشیه شهرها و بافت‌های تاریخی و مکان‌های خاص سواحل مکران، توجه جدی به محرک‌های اقتصادی کشور مانند صنایع معدنی، فناوری اطلاعات و ارتباطات و انرژی، گردشگری و ترانزیت و حمل‌ونقل ریلی و بخش کشاورزی و در نهایت توجه به موضوعات کلان و فرابخشی کشور همچون محیط کسب‌وکار، اشتغال، توانمندسازی محرومان و فقرا و تامین منابع مالی برای اقتصاد کشور.

این برنامه در حالی به پایان رسید که برخی معتقدند فقط حدود ۳۵ درصد اهداف آن محقق شده است.

۳۵ مسئله کلیدی برنامه هفتم توسعه

۳۵ مسئله احصاشده در برنامه هفتم توسعه به این شرح است:

الف: مسائل مهم اقتصادی:

۱. پرنوسان بودن رشد اقتصادی، ۲. کاهش رشد اقتصادی، ۳. ناعادلانه بودن رشد اقتصادی، ۴. بهره‌وری پایین، ۵. ساختار و فرآیند معیوب نظام بودجه‌ریزی کشور، ۶. نظام پولی و بانکی ناکارآمد، ۷. نظام مالیاتی ناعادلانه و ناکارآمد، ۸. کاهش سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی، ۹. تورم و بیکاری، ۱۰. ارزش پول ملی، ۱۱. تحریم و ۱۲. تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و اصل ۴۴ قانون اساسی.

ب: در حوزه اطلاعات و ارتباطات:

۱. مقاوم‌سازی زیرساخت‌های حیاتی و کلان‌داده‌های کشور، ۲. تحکیم حاکمیت و صیانت از ارزش‌های حیاتی، ۳. نظام ملی اطلاعات و ۴. قدرت سایبری در تراز قدرت‌های تاثیرگذار

ج: در حوزه فناوری:

۱. هوش مصنوعی، ۲. انرژی‌های نو و تجدیدپذیر، ۳. فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات و ۴. توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان.

د: در حوزه سیاست خارجی و اولویت تقدم و همکاری:

۱. بازدارندگی، ۲. منطقه، همسایگان و کشورهای اسلامی و ۳. رویکرد اقتصادی در تعاملات و مناسبات سیاسی و منطقه‌ای.

در حوزه اجتماعی و فرهنگی:

۱. کاهش آسیب‌های اجتماعی، ۲. تقویت سرمایه اجتماعی، ۳. فرهنگ عمومی، ۴. همبستگی ملی، ۵. نظام سلامت و ۶. تامین اجتماعی و صندوق‌های بازنشستگی.

زیرساخت همه این مسائل:

۱. تحقق سند آمایش سرزمین در بعد جغرافیایی و ۲. تحقق سیاست‌های کلی نظام اداری در بعد نیروی انسانی.

سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی کشور
خراسان رضوی

نوبت اول
شناسه ۱۳۵۱۰۰۶

آگهی فراخوان کارگاه کاشی سنتی

اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی در راستای حمایت از هنرمندان و صنعتگران و نیز حفظ، احیاء و توسعه رشته‌های بومی صنایع‌دستی در نظر دارد کارگاه صنایع دستی به متراژ ۲۵۰ مترمربع واقع در مجموعه فرهنگی تاریخی مصلی به آدرس بلوار مصلی- بین مصلی ٤ و ٦ به منظور راه‌اندازی کارگاه تولید، آموزش، نمایش و فروش کاشی سنتی با رعایت ضوابط و شرایط مقرر در دستورالعمل خانه‌های صنایع دستی واگذار نماید. لذا از متقاضیان دارای مجوز پروانه تولید صنایع دستی دعوت می‌شود برای ثبت‌نام و دریافت اسناد فراخوان از تاریخ انتشار آگهی **حداکثر به مدت یک هفته** به ساختمان *شماره یک اداره کل واقع در بلوار سازمان آب- شهید صادقی ۲۲- امور قراردادها* مراجعه نمایند.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۴/۲۵ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۴/۲۶ **اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی**

سامانتل SamanTel

آگهی مناقصه عمومی
شماره KCP/۱۴۰۱/۰۱(دو مرحله‌ای)

شرکت کیش سل پارس(سامانتل) در نظر دارد، نسب به برگزاری مناقصه عمومی دومرحله‌ای جهت طراحی، تامین، نصب و راه‌اندازی و پشتیبانی سیستم خنک کننده مرکز داده خود در مرکز مخابرات چیتگر بر اساس شرایط ذیل به شرکت واجد شرایط واگذار نماید:

موضوع مناقصه: طراحی، تامین، نصب و راه‌اندازی و پشتیبانی سیستم خنک‌کننده مرکز داده خود در مرکز مخابرات چیتگر(cooling)

زمان دریافت اسناد مناقصه: از تاریخ ۱۴۰۱/۰۴/۲۵ الی ۱۴۰۱/۰۵/۰۵

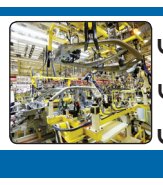
نحوه ارتباط با شرکت: تلفن ۰۲۱۸۷۶۴۰۰۰۰ داخلی ۵۷۱ و آدرس ایمیل tender@samantel.com

محل خرید اسناد مناقصه: تهران، سعادت آباد، ضلع شمال شرقی چهارراه سرو، پلاک ۷۷ (ساختمان سامانتل)، طبقه سوم، دبیرخانه کیش سل پارس

هزینه دریافت اسناد مناقصه: هزینه دریافت اسناد: مبلغ ۱،۰۰۰،۰۰۰ ریال به حساب شماره ۱-۲۲۸۱۱۱۹-۴۰-۸۴۹ بانک سامان شعبه سرو به نام کیش سل پارس و یا شماره شبای IR۱۴۰۵۶۰۰۸۴۹۰۴۰۰۲۲۸۱۱۱۹۰۰۱ و یا از طریق دستگاه کارت‌خوان موقع خرید اسناد سایر اطلاعات و جزئیات مربوط در اسناد مناقصه آمده است. آگهی فوق در پایگاه اینترنتی به آدرس https://www.parsnamaddata.com قابل مشاهده است.

واحد پشتیبانی شرکت کیش‌سل پارس(سامانتل)

گسترش صنعت
صمت
شنبه
۲۵ تیر ۱۴۰۱
۱۶ ذی‌الحجه ۱۴۴۳
۱۶ ژوئیه ۲۰۲۲
شماره ۲۱۰۲
پیاپی ۳۴۲۰

طراحی پلتفرم بومی محلی برای جذب نقدینگی

دست دولت از اقتصاد کوتاه شود

کاهش رشد نقدینگی و تورم شدنی است

در آسیب‌شناسی رویکردهای حمایت از تولید مولد عنوان شد

سنگ‌اندازی به بهانه اصلاح

عکس: صمت

فاطمه امیراحمدی: تولید پایه اصلی درآمدهای اقتصادی بوده و هر کشوری براساس مزیت‌ها و امکاناتی که در اختیار دارد، سرمایه‌گذاری و تولید صنعتی را در دستور کار قرار می‌دهد. به‌طور قطع، تولید در همه صنایع برای تمام کشورها توجیه اقتصادی نداشته و هر کشوری بنا بر توانمندی‌های مالی و غیرمالی در بخشی بیشتر فعالیت می‌کند. به‌عنوان مثال، کشور چین که در کمتر از یک دهه به توسعه اقتصادی فزاینده‌ای دست یافته، هدف‌گذاری تولید را در چند صنعت محدود قرار داده و کره‌جنوبی، ۵ صنعت استراتژیک را برای توسعه اقتصادی خود در نظر گرفته است. با توجه به موارد یادشده کارشناسان معتقدند زمانی می‌توان به تولید بهره‌ور دست یافت که نخست هدف‌گذاری درستی انجام شده و دیگر اینکه، هدف تعیین‌شده با برنامه‌ریزی درست مدیریت شود. حال این سوال مطرح است که هدایت درست تولید چگونه ممکن می‌شود؟

بروکراسی اداری

محمود تولایی یکی از صنعتگران کشور و عضو اتاق بازرگانی ایران درباره هدایت درست تولید به صمت گفت: برای دستیابی به تولید، ابتدا باید به شناسایی بسترهای لازم پرداخت. در این مسیر با آسیب‌شناسی دلایل محقق نشدن تولید مولد و به‌عبارتی شناسایی علت‌ها می‌توان به معلول رسید. این فعال اقتصادی در تشریح این روند اظهار کرد: نظام اداری و اقتصادی سختگیرانه در کشور که گاهی با فسادهایی همراه می‌شود، یکی از دلایلی است که مانع موفقیت فعالیت‌های مولد و تولیدی می‌شود. وی افزود: اگر فردی امروز تصمیم بگیرد که فردا ارز، سکه و طلا خریداری کند، از تصمیم‌گیری تا انجام این کار، فاصله‌ای وجود نخواهد داشت اما اگر همین تصمیم درباره تولید گرفته شود، تولیدکننده یا سرمایه‌گذار باید هفت‌خوان رستم را پشت‌سر بگذارد. علاوه‌بر این موانع، در حوزه بخشنامه‌ها و قوانین بعضی رانت‌ها و فسادهای موجود در سیستم اداری هم مانع انجام کار می‌شوند. این صنعتگر ادامه داد: وقتی راه رسیدن به هدف، پرچالش و پر مانع است، چگونه می‌توان انتظار تحقق برنامه‌ها را داشت. تولایی با تاکید بر هموار نبودن مسیر تولید گفت: هر تولیدکننده‌ای بخواهد در این فضا فعالیت مستمر داشته باشد تا رسیدن به مقصد، انرژی و سرمایه مالی و زمانی بسیاری از دست می‌دهد. گاهی هدف‌گذاری با مسیر تناسبی ندارند و ساختار به‌گونه‌ای است که تلاش‌ها منجر به کاهش موانع و مسیر نمی‌شود.

حمایت در حرف

عضو اتاق بازرگانی ایران با بیان اینکه چرایی بروز چنین مشکلاتی را باید از ستاد ملی تسهیل و رفع موانع تولید پیگیری کرد، گفت: گاهی آنچه ستاد ملی تسهیل و رفع موانع تولید پیگیری می‌کند، به مرحله اجرا نمی‌رسد، چراکه در این مسیر موانع را رفع نمی‌کنیم اما انتظار رخ دادن اتفاق‌های مطلوب را داریم.

تولایی عنوان کرد: سنگ‌اندازی و سرعت‌گیری برخی نهادها با انگیزه اصلاح روند و کمک به تولید، خود چالشی است که بخش مولد کشور را با مشکل مواجه کرده است. این فعال حوزه نساجی افزود: تلاش برای تحقق تولید ادامه دارد اما اینکه چقدر برنامه‌های حمایتی به مرحله اجرا رسیده و موانع رفع شده، مسئله مهمی است که باید با تامل بررسی شود. در حال حاضر سیاست‌های بانکی، ارزی، گمرکی، محیط‌زیست، بهداشت و... تولید را خدشه‌دار کرده‌اند. در این شرایط، چقدر می‌توان به تولید امیدوار بود؟

تولایی در بخش دیگری از سخنان خود گفت: گاهی قانون‌هایی که در مجلس شورای اسلامی در حوزه مالیات تدوین می‌شود، تولید را بیشتر زمینگیر می‌کند. عنوان می‌شود برای کمک به جهش تولید قانون‌گذاری می‌شود، در حالی که معافیت‌های تولید در حال حذف شدن است.

فعالیت شفاف

تولایی در ادامه سخنان خود گفت: در کشور ما مالیات فقط از افراد شناسنامه‌دار گرفته می‌شود؛ یعنی تولیدکنندگانی که فعالیت‌شان شفاف و مشخص است و دلالی که ارز و طلا خریداری می‌کند، مالیاتی نمی‌پردازد. به‌عبارتی فقط تولید در ساختار اقتصادی و مالی کشور شفاف بوده و ملزم به پرداخت مالیات به دولت است. کدام کشوری با وضعیت موجود تولید ما از واحدهای صنعتی خود مالیات می‌گیرد؟

تولایی در پایان گفت: تا ساختار اصلاح نشود، مشکلات رفع نخواهد شد. در حال حاضر، شعارها در جهت تولید اما رویکردها در مقابله با تولید است.

رانت اقتصادی

در ادامه احسان سلطانی، پژوهشگر و مشاور اقتصادی و صنعتی درباره چگونگی هدایت برنامه‌ها به سوی تولید به صمت گفت: در دو دهه گذشته، عمده توسعه صنعتی در صنایع بزرگی بوده که خصولتی اداره می‌شوند، چراکه منابع رانتی در اختیار دارند. در این بین به توسعه صنایع دیگر که درجه خصولتی کمتری دارند و در حوزه توزیع رانت با سایر صنایع برابر نیستند، توجه کمتری شده در حالی که صنایع کوچک و متوسط مربوط به بخش خصوصی واقعی هستند. این صنایع تقریبا به حال خود رها شده‌اند.

وی افزود: دولت‌ها توجه ویژه‌ای به بنگاه‌های خصولتی می‌کنند در حالی که باید از این صنایع که کاملا مربوط به بخش خصوصی هستند، حمایت شده و منابع موردنیازشان را تامین و تضمین کنند تا انگیزه برای تولید مولد در کشور بیشتر شود.

وی ادامه داد: صنایع بالادستی و بزرگ ویژگی‌هایی دارند از جمله اینکه به‌شدت به منابع مالی متکی بوده و سرمایه‌بر هستند و علاوه‌بر این، اشتغالزایی پایینی دارند. عمده این صنایع، خام‌فروشی کرده و درصد آلایندگی زیست‌محیطی آنها بالاست. در کنار تمام این ویژگی‌ها، ارزش‌افزوده پایینی تولید می‌کنند. به‌عنوان مثال در حوزه خودروسازی، صنعت قطعه کشور ضعیف است. یک خودروساز قوی، نیاز به زنجیره تامین قوی دارد. به‌طور عمده، صنعت خودرو کشور روی این موضوع متمرکز است که قطعات وارد و در داخل مونتاژ شود. سلطانی با بیان اینکه شرکت‌های خصوصی خودروساز عمدتا با این روش فعالیت و تولید دارند، گفت: نمایندگی، خودرویی را از چین در اختیار دارند و مدل‌هایی را مونتاژ و به‌نام تولید داخل به بازار عرضه می‌کنند. این کارشناس حوزه صنعت تاکید کرد: برای برنامه‌ریزی درست در تولید باید مزیت‌های تولیدی هر صنعتی موردارزیابی قرار گیرد. به‌عنوان مثال، ارزش‌افزوده و اشتغال در صنایع ماشین‌سازی و فلزات دو برابر صنعت فولاد است اما از آنها حمایتی نمی‌شود. در بنگاه‌هایی مانند ماشین‌سازی که در اقتصاد و صنعت تاثیر زیادی دارند، به‌شدت ضعیف هستند. به‌نوعی صنایعی مانند چرم، مبلمان، نساجی و پوشاک، کفش، محصولات پلاستیکی و... مورد بی‌مهری و بی‌توجهی قرار گرفته‌اند. رانتی که گاهی در حوزه انرژی وجود دارد، فقط به صنایع بالادستی می‌رسد و واحدهای صنعتی پایین‌دستی از این منابع و مشوق‌ها بی‌بهره مانده‌اند؛ از این‌رو برخی صنایع بزرگ در کشور فعالیت دارند که فقط مواد خام تولید می‌کنند. صنایع پایین‌دستی هم در حالتی بین مرگ و زندگی فعالیت دارند.

ضعف مدیریتی

سلطانی در ادامه سخنان خود به ضعف‌های داخلی صنایع اشاره کرد و گفت: بخشی از ضعف‌ها به مسائل درونی صنایع برمی‌گردد. مشکلات صنایع کوچک و متوسط بی‌شمارند. به‌عنوان نمونه، مدیریت‌ها سنتی بوده و به نوآوری توجه چندانی نمی‌شود، توسعه دغدغه نیست و به آموزش نیروی انسانی توجه لازم نمی‌شود؛ از این‌رو تولید اقتصادی نداشته و با ارزش‌افزوده کم فعالیت دارند. محصولات آنها هم از کیفیت بالایی برخوردار نیست و بازار تقاضایی بالایی هم ندارند تا به فکر توسعه بازارهای خود و صادرات باشند. صنایع کوچک و متوسط به‌دلیل مدیریت سنتی که بر آنها حاکم است نتوانسته‌اند از ظرفیت‌ها و امکانات استفاده بهینه‌ای داشته باشند؛ از این‌رو در حوزه نیروی انسانی از افراد متخصص و خبره کمی استفاده می‌کنند. وی خاطرنشان کرد: مدیریت سنتی و غیرعلمی در رأس هرم چالش‌های درون‌سازمانی صنایع کوچک و متوسط قرار دارد. بخشی قابل توجهی از واحدهای صنفی به‌دنبال اخذ تسهیلات بانکی برای استفاده از یک سلسله امتیازات بودند و بخشی نیز توسعه تولید را مدنظر داشتند؛ بنابراین واحدهای صنعتی که به‌طور ویژه متمرکز تولید شده‌اند، موفقیت بیشتری به‌دست آورده‌اند.

سخن پایانی

بخش صنعت کشور ما آن‌گونه که باید مولد به معنای واقعی نیست، زیرا در خوشبینانه‌ترین حالت تولید وابستگی تولیدکنندگان به بازار داخل است. از این‌رو در کنار خام‌فروشی، محدود بودن بازارهای صنایع ایرانی از دیگر معضلات این بخش است. کارشناسان معتقدند دولت سیزدهم باید اولویت‌هایی مانند بهبود وضعیت معیشت مردم چاره‌اندیشی کنند، چراکه کاهش قدرت خرید آنها بازار داخل تولیدکنندگان را هم تحت‌الشعاع قرار داده است. حال باید دید در برنامه هفتم آیا وضعیت اقتصادی بهبود پیدا خواهد کرد؟ آیا بسترهای هدایت بهره‌ور در صنایع موجود اتفاق خواهد افتاد؟

آگهی مزایده عمومی
فروش کامیون کمپرسی ده چرخ بدون اتاق پشت

شرکت استقلال سپاهان در نظر دارد مزایده عمومی فروش کامیون کمپرسی ده چرخ را با شرایط مندرج در اسناد و تضمین شرکت در مزایده به مبلغ ۱۷۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال (یکصدو هفتاد و پنج میلیون ریال) چک بانکی صیاد یا ضمانتنامه بانکی برگزار نماید. مهلت زمان ارائه پیشنهادات حداکثر تا ساعت ۱۶ مورخ ۱۴۰۱/۴/۲۹ می‌باشد.

متقاضیان می‌توانند جهت دریافت اسناد به:

آدرس: اصفهان- میدان آزادی- خیابان هزارجریب- خیابان شیخ کلینی(مرداویج) مقابل پارک و مخابرات پلاک ۸۰ و شماره تماس ۳۱۳۶۷۰۳۷۶۰ الی ۳۱۳۶۷۰۳۷۶۱

آدرس اینترنتی: www.estsghlalsepahan.ir مراجعه نمایند.

روابط عمومی شرکت تهیه و تولید مواد اولیه استقلال سپاهان

آگهی مناقصه عمومی دو مرحله‌ای
شرکت فولاد هرمزگان جنوب

شماره مناقصه ۱۳۸۲۵۵

موضوع مناقصه: ساخت روف(سقف) جدید کوره پاتیلی LF به روش EPC

مدت قرارداد: ۱۲ ماه از تاریخ ابلاغ

مناقصه‌گزار: شرکت فولاد هرمزگان جنوب

نحوه دریافت اسناد: کلیه متقاضیان با ارسال اسناد ذیل به شماره فکس ۳۳۵۳۰۱۴۵-۰۷۶ و ۳۳۵۳۰۴۷۵-۰۷۶ می‌توانند نسبت به دریافت اسناد مناقصه اقدام نمایند.

۱- واریز مبلغ ۵۰۰،۰۰۰ ریال به شماره حساب ۰۱۱۱۱۱۱۱۰۰۰۰۸ نزد بانک ملی شعبه مرکزی هرمزگان، به نام شرکت فولاد هرمزگان جنوب بابت خرید اسناد مناقصه

۲- نامه‌اعلام آمادگی‌شرکت درمناقصه با ذکر شماره تماس و ایمیل رسمی

توضیحات:

۱- تضمین شرکت در مناقصه به مبلغ ۴۸۰،۰۰۰،۰۰۰ (چهارصد و هشتاد میلیون) ریال خواهد بود.

۲- نوع تضمین:

ال‌ف- ضمانتنامه بانکی به نفع کارفرما: مدت اعتبار تضمین بانکی حداقل سه ماه بوده و برای سه ماه دیگر نیز قابل تمدید باشد.

ب- فیش واریز وجه نقد معادل مبلغ ضمانت‌نامه به شماره حساب ۰۱۱۱۱۱۱۱۰۰۰۰۸ نزد بانک ملی شعبه مرکزی هرمزگان

۳- شرکت‌کنندگان ملزم به ارائه گواهی صلاحیت ایمنی ازسازمان تعاون،کار و رفاه اجتماعی می‌باشند.

ج) جدول زمانی انجام مناقصه:

آخرین مهلت دریافت اسناد	آخرین مهلت تحویل پاکات	تاریخ گشایش پاکات الف و ب
۱۴۰۱/۰۵/۰۳	۱۴۰۱/۰۵/۲۴	۱۴۰۱/۰۵/۲۵

نکته: تاریخ بازگشایی پاکات ج متعاقبا اعلام خواهد شد.

متقاضیان برای آگاهی بیشتر می‌توانند در ساعات اداری با شماره تلفن‌های ۳۳۵۳۰۰۰۳ با کد ۰۷۶ داخلی ۳۳۴۹ (اطلاعات بازرگانی- آقای خسروی) و داخلی ۸۹۶۴ (اطلاعات فنی- آقای حاجعلی‌زاده) تماس حاصل نمایند. قابل ذکر است که هزینه‌های چاپ آگهی به عهده برنده مناقصه خواهد بود.

روابط عمومی شرکت فولاد هرمزگان جنوب

آگهی فراخوان مناقصه عمومی دو مرحله‌ای
نوبت دوم شناسه ۱۳۴۸۷۷۵

شرکت مجتمع گاز پارس‌جنوبی در نظر دارد اقلام مورد نیاز خود را با شرایط ذیل بصورت برگزاری مناقصهٔ عمومی دومرحله‌ای از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (سامانه ستاد) تامین نماید:

شماره فراخوان در سامانه ستاد ایران	۲۰۰۱۰۹۳۴۹۸۰۰۰۳۸۹
شماره مناقصه و تقاضا	تقاضای CK-۳۴۱۲۸۹۸۰۴۱-R۲ مناقصه شماره R۲-۰۱/۰۱۵
موضوع مناقصه/ شرح مختصر اقلام درخواستی	خرید WATERJET
مبلغ تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار	۴/۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال
نوع تضمین شرکت درفرایند ارجاع کار	تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار بصورت یکی از تضامین قابل قبول وفق آیین‌نامه تضمین شماره ۱۲۳۴۰۲/ت۵۰۶۵۹ ه مورخ ۹۴/۰۹/۲۲ هیات وزیران می‌باشد.
مبلغ برآوردی مناقصه	۸۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال
آخرین مهلت دریافت اسناد ارزیابی کیفی در سامانه ستاد	۷ روز پس از درج نوبت دوم آگهی در صفحه اعلان عمومی سامانه ستاد ایران می‌باشد.
آخرین مهلت بارگذاری و ارسال مستندات ارزیابی کیفی (رزومه) در سامانه ستاد	ظرف مدت دو هفته پس از انقضای مهلت دریافت اسناد می‌باشد.
آخرین مهلت بارگزاری پیشنهادات فنی/ مالی در سامانه ستاد	پس از ارزیابی کیفی مناقصه‌گران، مستندات دریافت پیشنهاد فنی و مالی بهمراه برنامه زمانی از طریق سامانه ستاد ارسال می‌گردد.
آدرس مناقصه‌گزار	استان بوشهر- شهرستان عسلویه- شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی- پالایشگاه دوم- ساختمان مدیریت پالایشگاه دوم- اداره خدمات کالا

بدیهی است کلیه فرآیند برگزاری مناقصه الکترونیکی از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (سامانه ستاد) به نشانی: WWW.SETADIRAN.IR انجام می‌پذیرد وبه پیشنهادهای خارج از سامانه ستاد هیچگونه ترتیب اثری داده نخواهد شد و مناقصه‌گران بایستی نسبت به ثبت‌نام در سامانه ستاد و دریافت گواهی امضاء الکترونیکی اقدام نمایند.. مناقصه‌گران می‌توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر به سایت WWW.SPGC.IR مراجعه و یا با شماره تلفن‌های ۰۷۷۳۱۳۱۳۹۹۵-۳۸۹۴ تماس حاصل فرمایند.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۴/۲۲ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۴/۲۵ روابط عمومی شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی

آگهی اخطار حسن نیت

قوه قضائیه سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

آقای محمد نادری ساکن کرج خ شهید بهشتی جنب بیمه آسیا درخصوص پرونده اجرایی کلاسه ۹۳۰۰۵۷۳ متعهد؛ محمد نادری و گلی تسنیمی و رحمت‌اله نادری و شرکت فلات گستر توس قشم و ذبیح‌اله نادری و احمد نادری – متعهدله: مسکن با توجه به اینکه مقرر است بنا به درخواست بستانکار پلاک مورد وثیقه سند رهنی مزایده گردد. لذا در صورت درخواست ارزیابی مجدد ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ که تاریخ درج در روزنامه می‌باشد. جهت پرداخت دستمزد تجدید کارشناسی به این اداره مراجعه نمایید.

سرپرست اداره اجرای اسناد رهنی و شرطی کرج - سکینه والح و اجاری

آگهی ابلاغ ماده ۱۰۱ کلاسه: ۱۴۰۱۰۰۱۳۲

قوه قضائیه سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اداره کل ثبت اسناد و املاک کرج

به ورثه مرحوم حسن شیوخی تکمه‌داش (اصغر شیوخی تکمه‌داش و اکبر شیوخی تکمه‌داش و فاطمه شیوخی تکمه‌داش و سارا بازویار و عباس شیوخی تکمه‌داش و علی شیوخی تکمه‌داش و حسین شیوخی تکمه‌داش) به نشانی متن سند کرج بلوار ۷ تیر خیابان فردوسی کوی دهقان پلاک ۱۹.

درخصوص پرونده اجرایی کلاسه فوق، برابر گزارش مورخ ۱۴۰۱/۰۲/۱۵ کارشناس اموال منقول خودرو پراید به شماره انتظامی ۴۳۲ و ۵۳ ایران ۶۸ به مبلغ ۶۸۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال ارزیابی گردیده. لذا چنانچه به مبلغ ارزیابی پلاک مذکور معترض می‌باشید، اعتراض کتبی خود را ظرف مدت پنج روز از تاریخ ابلاغ این اخطاریه به ضمیمه فیش بانکی دستمزد کارشناس تجدیدنظر به مبلغ ۱۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال به دفتر این اجرا تسلیم نمایید. ضمنا به اعتراضی که خارج از موعد یا فاقد فیش بانکی دستمزد کارشناس تجدیدنظر باشد ترتیب اثر داده نخواهد شد. در ضمن این آگهی در یک نوبت در روزنامه کثیرالانتشار محلی چاپ و منتشر می‌گردد.

رئیس اجرای ثبت کرج – نوری‌شاد

یادداشت

برنامه‌ریزی برای توسعه صنعت

امیرحسن کاکایی
عضو هیات علمی دانشگاه علم و صنعت

سال‌هاست مشغول برنامه‌ریزی‌های هفت‌ساله و پنج‌ساله توسعه هستیم اما متاسفانه برنامه‌های توسعه در کشور، جز در یک مقاطع خاص، به‌خوبی پیش نرفته‌اند. به‌طور مشخص درباره صنعت خودرو می‌توان این موضوع را مشاهده کرد. همان‌طور که قبلا توضیح داده‌ام در ۳۰ سال گذشته، برنامه‌های توسعه که دارای کلیات خوبی بوده، برای توسعه صنعت خودرو تدوین شده است. البته نتیجه آن فعلا صنعتی است که هیچکس راضی نیست. چرایی این مطلب را باید در ارکان گوناگون سیاست‌گذاری و اجرا در طول زمان بررسی کرد. نخستین مشکل اینجاست که سیاسیون و سیاست‌گذاران بعضا برنامه توسعه را با رویاپردازی یکی می‌پندارند؛ بنابراین آنچه در برنامه‌های توسعه مشاهده می‌کنیم عمدتا نمودی از رویاهای آنهاست، نه واقعیت‌های قابل‌دسترس. نکته بعدی در عدم‌توجه به تکمیل برنامه‌های راهبردی و تعیین منابع موردنیاز در این برنامه‌هاست. به‌عنوان مثال، وقتی صحبت از افزایش ۵۰ درصدی ظرفیت تولید خودرو در یک سال یا افزایش ۲۰۰ درصدی آن در ۴ سال می‌شود، در حالی که در شرایط تحریمی به‌سر می‌بریم، باید توجه کنیم ظرفیت تولید مواد اولیه که در داخل انجام می‌شود، به همان نسبت باید بالا برود. از آنجایی که صنعت خودرو، یک صنعت بزرگ است، افزایش به‌عنوان مثال، ۲۰۰ درصدی ظرفیت تولید فولاد، نیازمند سرمایه‌گذاری سنگینی در این صنعت است و ضمنا با توجه به صرف منابع معدنی مرتبط می‌تواند روی بازار فولاد تاثیر بگذارد؛ بنابراین سیاست‌گذار باید تاثیرات این حرکت را در بازار مربوطه موردتوجه قرار داده و برای هدایت آن برنامه‌ریزی کند. اما کار به همین‌جا ختم نمی‌شود. در چنین حالتی، نیازمندی کشور به برق و گاز افزایش پیدا خواهد کرد. پس باید سیاست‌گذار در حیطه صنعت خودرو، نیازمندی‌های خود را به سیاست‌گذاران بخش‌های دیگر منتقل کند و باز خورد بگیرد. چنانچه سیاست‌گذار مثلا در بخش فولاد یا تامین برق موردنیاز، با چالش‌های جدی روبه‌رو باشد، شاید لازم آید هدف‌گذاری و برنامه‌ریزی در صنعت خودرو را تغییر دهد، کاری که متاسفانه در ۳ دهه گذشته به آن توجه نشد؛ بنابراین برنامه‌هایی که استخراج شدند، عملا در همان اوایل مسیر با چالش‌های جدی روبه‌رو شدند و نتایج موردنظر سیاست‌گذار را به‌دنبال نداشتند. با این نحوه برنامه‌ریزی، منابع کشور در مسیر نامناسبی موردبهره‌برداری قرار گرفت و مستهلک شدند. به همین دلیل امروزه برخی مسئولان به خود جرأت داده و صحبت از تعطیلی صنعت خودرو می‌کنند. به‌هرحال نمی‌توان کتمان کرد که صنعت خودرو در وضعیت مطلوبی نیست و در فضای رقابتی امکان بقا نخواهد داشت. به‌عبارتی آن‌طور که بسیاری از سیاست‌گذاران مدعی هستند این صنعت برای کشور مزیت رقابتی و عملا مزیت اقتصادی ایجاد نکرده است. مشکل بعدی در طراحی برنامه‌های توسعه، نداشتن یک نگاه منسجم و نظام‌مند به مفهوم توسعه است.

به‌عنوان مثال، بعد از این همه سال هنوز مشخص نیست صنعت خودرو توسعه‌یافته از منظر سیاستمداران و سیاست‌گذاران دارای چه خصوصیاتی است: تولید خودرو ارزان‌قیمت برای همه، تولید خودرو بسیار باکیفیت با آخرین فناوری‌های دنیا، یا صنعتی برای اشتغال بیشتر همراه با توسعه مناطق کمتر توسعه‌یافته یا ابزاری برای پز سیاسی در سطح بین‌المللی. کدامیک از این موارد بهترین نشانه یک صنعت بالنده است؟ متاسفانه با نگاهی به گذشته نه‌چندان دور مشاهده می‌کنیم که سیاستمداران خواسته‌های متناقضی از این صنعت داشته‌اند و براساس آن راهبردهای متناقضی را به این صنعت تحمیل کرده‌اند که نتیجه آن یک صنعت خودرو ناپسامان است. اما از این هم که بگذریم و فرض کنیم برنامه‌ریزان برنامه‌های راهبردی خوبی را تدوین کرده‌اند، با مشکل بعدی روبه‌رو می‌شویم: عدم توجه به تغییر فرضیات و شرایط محیطی. به‌عنوان مثال، وقتی در سال ۱۳۸۶ در شورای راهبردی تدوین استراتژی توسعه صنعت خودرو در حال استخراج ۳ میلیون خودرو تولیدی در کشور و یک میلیون خودرو صادراتی در سال ۱۴۰۴ بودیم، چند فرض کلیدی داشتیم: نخستین آن، اجرای کامل اصل ۴۴ و خصوصی‌سازی کامل صنعت خودرو طی همان سال‌های اولیه بود که به هزار و یک دلیل تا این لحظه اجرا نشده است. فرض کلیدی بعدی در این زمینه، ارتباط کامل جهانی است. همان‌طور که می‌دانید از سال ۱۳۹۰ به بعد تقریبا این فرض تغییر کرد و ما در یک دهه گذشته در تحریم‌های بسیار سنگین بین‌المللی بودیم. اما متاسفانه سیاست‌گذاران در این مدت هیچ توجهی به این تغییرات اساسی در فرضیات این برنامه نکردند و همچنان به‌دنبال رویاهای خود بودند.

سیاست‌گذاران حتی به موضوع سبد سوخت که ساخته‌پرداخته شرایط داخلی بود، بی‌توجه ماندند و دائم آن را جابجا کردند. مطلب بعدی این است که در عمل هیچ‌گاه ندیده‌ام یک وزیر یا یک وکیل مجلس، برنامه مدون قبلی و قوانین و مقررات مرتبط را جلوی خود بگذارد و تصمیمات خود را بر مبنای آن بگیرد. به‌عبارت دیگر، مسیر توسعه دائم دستخوش سیاسی‌کاری است و معیارهای اقتصادی و برنامه‌های مدون به‌عنوان ابزاری برای توجیه دیدگاه‌های سیاست‌گذاران به‌کار می‌رود. سیاست‌گذاران و سیاستمداران هر وقت این برنامه‌ها را در راستای اهداف خود ببینند، در سخنرانی‌ها و جلسات از آن بهره می‌برد و برعکس هر وقت این برنامه‌ها را مخالف سیاست‌های خود می‌بینند یا آن را به فراموشی می‌سپارند یا به آنها حمله می‌کنند.

در یک جمع‌بندی کوتاه به‌عنوان درس‌آموخته ۳۰ سال برنامه‌ریزی راهبردی در صنعت خودرو باید بگویم که سیاست‌گذاری برای توسعه صنعتی، یک علم بسیار سنگین و پیچیده است که باید بر مبنای معیارهای اقتصادی و فنی توسط یک تیم مرکزی در سطح نظام، تدوین شده، به مورد اجرا گذاشته شده، دائم رصد شده و در نهایت در بازه‌های زمانی مناسب بروزرسانی شود. این برنامه‌های کلان، باید مرجعی برای تمام سیاست‌گذاران و مجریان در کل نظام حاکمیتی در زمان موردنظر قرار گیرد. توسعه ملی یک کار طاقت‌فرسای منسجم قانونمند در سطح نظام است که باید سفت‌وسخت به آن متعهد ماند.

گفت‌وگو

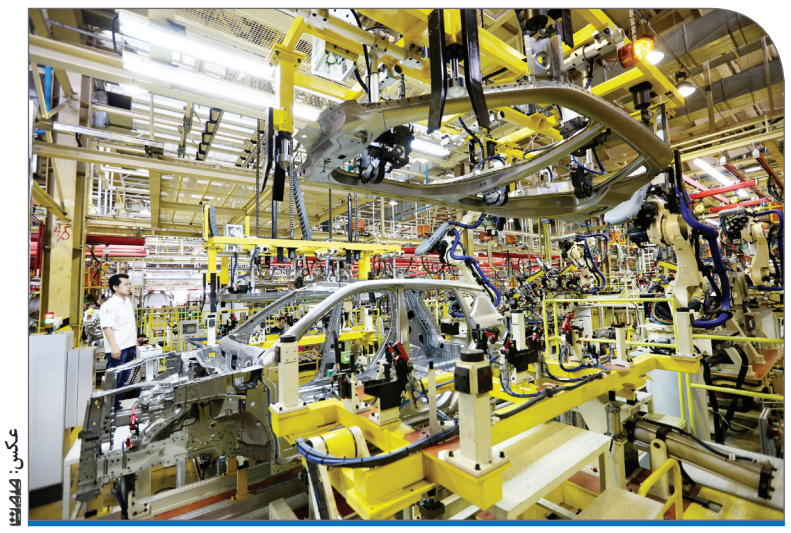
در گفت‌وگو با یک کارشناس صنعت خودرو مطرح شد

طراحی پلتفرم بومی، محلی برای جذب نقدینگی

نقدینگی سرگردان، جایی که سود باشد اطراق می‌کند

فاطمه امیراحمدی
editor@smtnews.ir

کشورها برای حفظ امنیت ملی خود سعی دارند در برخی حوزه‌ها مانند کشاورزی و صنایع غذایی خودکفایی نسبی را حفظ کنند. اگرچه اهمیت برخی صنایع به اندازه مواد غذایی نیست اما در توسعه اقتصادی و درآمد ملی نقش بسیار مهمی دارند. صنعت خودرو و ماشین‌آلات و تجهیزات از آن جمله هستند. ماشین‌آلات و تجهیزات، صنعتی بسیار مهم بوده، زیرا زیرساخت‌های تمام صنایع وابسته به تامین این ابزارآلات صنعتی است. خودروسازی نیز برای دولت‌ها اهمیت زیادی دارد، زیرا صنعتی استراتژیک و پیشران بوده و حدود ۶۰ صنعت با رشد تولید آن، شکوفا می‌شوند. در برنامه هفتم توسعه، هدایت نقدینگی به‌سوی تولید مولد هدف‌گذاری شده؛ یکی از چالش‌هایی که صنعت خودرو با آن در حال دست‌وپنجه نرم کردن است. در واقع نقدینگی‌های سرگردان در بازار خودرو، بلای جان این صنعت شده و منابع مالی که باید در تولید، شکوفایی این صنعت را رقم بزنند، منجر به دلال‌بازی و آشفتگی بازار آن شده است. در ادامه صمت درباره هدایت نقدینگی به‌سوی تولید خودرو و توسعه آن گفت‌وگویی با حسن کریمی‌سنجری از کارشناسان صنعت خودرو داشت که می‌خوانید.

عکس: صمت

تولید پلتفرم‌های عمومی، محل مناسبی برای جذب سرمایه است. این امر مبتنی بر دانش و فعالیت دانش‌بنیان بوده و ضمن رشد دانش فنی، توسعه صنعتی را به ارمغان می‌آورد

حسن کریمی‌سنجری

ماهیت خودروسازی اصولا مولد است اما ما با دستکاری یا ایجاد ساختارهای غلط مانند قیمت‌گذاری دستوری یا ممنوعیت واردات عملا بخش مولد خودروسازی و قطعه‌سازی را غیرجذاب کردیم

◉ صنعت خودرو یکی از صنایع جذاب بوده که هم تولید و هم بازار آن، یکی از محل‌های سرمایه‌گذاری به‌شمار می‌آید. امروز در کشور به‌دلیل نابسامانی اقتصادی در حالی که تولید با کمبود نقدینگی مواجه است، حجم زیادی نقدینگی در بازار خودرو آشفتگی این صنعت را رقم زده است. چطور می‌توان این نقدینگی را در تولید به کار گرفت؟

جذابیت سفته‌بازی و دلالی را باید در بازار خودرو از بین برد. مهم‌ترین دلیلی که گردش نقدینگی به سمت سوداگری ورود می‌کند، تفاوتی هم نمی‌کند در هر حوزه‌ای از ملک و مسکن گرفته تا ارز و سکه و خودرو، جذابیت‌هایی است که ایجاد می‌شود.

گاهی این نقدینگی از طریق بنگاه‌ها و شرکت‌های بزرگ و شبه‌دولتی تامین می‌شود و بعد موجی ایجاد کرده که در حرکت خودش مانند یک سیل، نقدینگی‌های کوچکی که دست مردم است را با خود همراه می‌کند؛ یعنی اصولا موج بزرگ نقدینگی در دست مردم نیست، بلکه شرکت‌های بزرگ شبه‌دولتی، در رده دوم شرکت‌های خصوصی و بعد دلال‌های بزرگ یعنی بخش‌های غیرشرکتی که پول زیادی در اختیار دارند و در آخر نقدینگی جزیی در دست مردم، صاحبان این موج نقدینگی هستند.

شروع این سیل از شرکت‌هایی است با عنوان شرکت‌های بزرگ شبه‌دولتی وابسته به نهادهای مالی‌اقتصادی، حتی نظامی و دولتی. آنها معمولا حرکت گردشی سرمایه را شروع می‌کنند.

این امر خود عاملی است که جذابیت ایجاد می‌کند؛ از این‌رو هنگامی که این سیل راه می‌افتد، نقدینگی‌های کوچک هم ترجیح می‌دهند به این آن بپیوندند و ارزش مالی خودشان را حفظ کنند.

در ساختار اقتصادی و کسب‌وکار و نیز تدوین قوانین، نهادهای ناظر و سیاست‌گذار و سایر نهادهای مرتبط باید شرایطی را فراهم کنند که عوامل ایجادکننده جذابیت برای این سیل نقدینگی را از بین ببرد.

در واقع اقدامات اصلاحی و ایجاد عوامل بازدارنده به شکل دستوری راه به‌جایی نمی‌برد. به‌عنوان مثال، هنگامی که بین قیمت خودرو در کارخانه و بازار فاصله ایجاد می‌شود در عمل فضای جذابی ایجادشده که بخشی از نقدینگی‌ها را به این حوزه سرازیر می‌کند. از سوی دیگر، تصور این است که با تعیین شرط‌وشروط و ایجاد محدودیت هنگام خرید، مانع دلالی می‌شویم، در حالی که این‌گونه نیست دلال‌ها با استفاده از روش‌ها و ترفندهایی مانند اجاره کارت ملی، خرید حواله و... خودرو را با همان نرخ نزدیک کارخانه خریداری می‌کنند و در هر مرحله از فروش خودرو از کارخانه تا بازار شاهد حضور دلالان و سفته‌بازی هستیم.

اگر قرار است نقدینگی به سمت بخش‌های مولد و تولید برود، نخستین گام این است که دولت از طریق رفع قانونی و اصلاح ساختارها و نه دستوری، جذابیت‌های بخش‌های غیرمولد و غیرتولید را از بین ببرد. صاحب سرمایه باید احساس کند، اگر نقدینگی او وارد بورس یا بخش‌های تولید شود، سودآورتر است تا اینکه سرمایه را به شکل نقد در اختیار داشته باشد و هر دفعه رصد کند آن موج و سیل به کدام سمت در حال حرکت است تا به آن سیل اضافه شود.

ماهیت خودروسازی اصولا مولد است اما با دستکاری یا ایجاد ساختارهای غلط مانند قیمت‌گذاری دستوری یا ممنوعیتی که برای واردات خودرو ایجاد کردیم، عملا بخش مولد خودروسازی و قطعه‌سازی را غیرجذاب و در مقابل بخش خریدوفروش، خرید از کارخانه و فروش در بازار را جذاب کرده‌ایم.

◉ مهم‌ترین اتفاقی که باید در خودروسازی رخ دهد تا این جذابیت سوداگری رفع شود، چیست؟

این جذابیت باید برعکس شود. در صنعت خودرو این امر می‌تواند با رفع قیمت‌گذاری دستوری و آزادسازی واردات خودرو برای پر کردن خلأ عرضه خودرو رخ دهد. با آزاد شدن واردات مانع این می‌شویم که جذابیت سفته‌بازی از دلالی در بازار به سمت خودروسازان هدایت شود و آنها عرضه و قیمت‌ها را مدیریت کنند.

وقتی واردات آزاد باشد هر جا خودروساز بخواهد سبد تولیدش را مهندسی کند، قطعا با واردات، تعادل برقرار می‌شود. در نتیجه این تغییرات از اصلاح ساختار و وضعیت قوانین تا خارج شدن از اقتصاد دستوری باید رخ دهد.

◉ بالاخره قرار شده برنامه هفتم به‌زودی ابلاغ شود. در این برنامه تاکید بر هدایت نقدینگی به‌سوی تولید مولد است. شما در صحبت‌ها به ایجاد جذابیت در تولید اشاره کردید. در شرایطی که صنعت خودرو با زیان انباشته روبه‌رو است و خودروساز و قطعه‌ساز هر دو مدعی فعالیت همراه با زیان هستند، چطور می‌توان این جذابیت را برای مردم که نقدینگی کمی در دست دارند به‌وجود آورد؛ اینکه به‌جای سرمایه‌گذاری در بازار خودرو در تولید آن هزینه کنند و البته سود مورد انتظار را هم به‌دست آورند؟

سرمایه‌گذاری مستقیم در خودروسازی به‌طور کامل امکان‌پذیر نیست. مهم‌ترین محلی که برای جذب سرمایه است، بورس بوده که از قضا کسانی که سهامدار خودروساز یا قطعه‌ساز در بورس هستند در مقاطعی زیان دیدند اما در دوره‌هایی هم‌سود داشتند.

افراد زیادی در مقطعی که بورس به شکل بادبادکی و دستوری دچار رشد ناگهانی شد، متضرر شدند اما واقعیت این است که مکانیسم واقعی بورس فضای مناسبی برای جذب سرمایه بوده که باید مدیریت شود. درست است خودروسازان در عمل شرکت‌های زیاندهی هستند اما دو نکته را نباید فراموش کرد نخست اینکه زیرمجموعه این شرکت‌ها و قطعه‌سازان زیانده نیست.

دوم اینکه اگر خودروساز در حال زیان است به این دلیل است که مواد اولیه را با قیمتی متناسب با وضعیت نرخ تورم اقتصاد کشور تامین می‌کند اما محصولش را با قیمت دستوری به‌فروش می‌رساند. در این شرایط، قطعه‌سازان متضرر نمی‌شوند.

آنها فقط در شرایطی که وضعیت مالی خودروسازان مناسب نیست، هزینه قطعات را با تاخیر دریافت می‌کنند. به‌عنوان مثال در حال حاضر رقمی بیش از ۴۰ هزار میلیارد تومان مطالبه قطعه‌سازان از خودروسازان است.

از سوی دیگر، مکانیسم بازار سرمایه فقط به وضعیت صورت‌های مالی شرکت‌های خودروساز توجه ندارد و بورس مکانیسم متفاوتی دارد؛ یعنی ممکن است شرکت خودروسازی که زیانده است، سهامش رشد داشته باشد. بخش مهمی از سودسازی این شرکت‌ها در بورس، خارج از آن سودی است که به هر سهم تعلق می‌گیرد.

اتفاقا سهم مهم‌سودسازی در بورس به‌دلیل رشد قیمت سهام است که ناشی از مسائل زیادی بوده که مهم‌ترین آن، همان تورمی بودن اقتصاد کشور است.

بنابراین نقدینگی‌ها می‌توانند از طریق بورس تامین شود اما مشکل اینجاست که بورس یک‌بار در دولت قبل اعتماد مردم را پاسخ نداد و مردم در بازار سهام، سرمایه‌گذاری و متضرر شدند. این امر اعتماد مردم را از بین برده و سبب شده بورس در جذب نقدینگی و سرمایه‌های مردم ناکام باشد.

◉ یعنی در حال حاضر بورس ابزار مناسبی برای جذب سرمایه نیست؟

بله اما خودروساز به‌طور مستقیم نمی‌تواند سرمایه جذب کند. به‌جز بورس، جای دیگری که خودروساز می‌تواند جذب سرمایه داشته باشد، فروش‌های لیزینگی یا اعتباری و مدت‌دار است که در گذشته انجام داده است.

خودروساز محصولاتش را برای تحویل دو سال بعد پیش‌فروش می‌کرد و در ادامه به پیش‌پرداخت مشتریان سود تعلق می‌گرفت.

این امکان هم در حال حاضر وجود ندارد، چون توضیح دادم قیمت‌گذاری دستوری و شیوه قرعه‌کشی عملا سرمایه‌گذاری را به سمت خود جذب کرده است. این روش غلط است، زیرا سود خریدار مساوی با زیانی است که خودروساز متحمل می‌شود.

آنچه انتظار است در خودروسازی رخ دهد، اصلاح ساختار خودروسازی متناسب با اصول اقتصادی است؛ یعنی باید با سرمایه‌گذاری محصول را تولید و با یک سود منطقی به بازار عرضه کرد. اینجا می‌تواند محلی جذاب برای سرمایه‌گذاری باشد.

در حال حاضر پیش‌فروش با تحویل دوساله هم مسیر نیست؛ بنابراین تنها جایی که می‌تواند به شکل سرمایه‌گذاری مستقیم انجام شود، بورس است.

تاکید می‌کنم تا نتوانیم خودروسازی را تبدیل به بنگاه اقتصادی سودآور کنیم، نمی‌توان از این شرکت‌ها به‌عنوان محلی برای جذب نقدینگی سرگردان جامعه استفاده کرد.

◉ با تمام این خلأها پس راهکار برای جذب سرمایه‌گذاری در تولید خودرو چگونه میسر می‌شود؟

یک تجربه موفق دیگر هم در صنعت خودرو بین‌المللی وجود دارد؛ جای دیگری که می‌تواند محل مناسبی برای سرمایه‌گذاری البته بین خودروساز و قطعه‌ساز باشد، سرمایه‌گذاری برای تولید پلتفرم‌های عمومی است.

این امر مبتنی بر دانش و فعالیت دانش‌بنیان بوده و ضمن رشد دانش فنی، توسعه صنعتی را به ارمغان می‌آورد.

توسعه صنعتی، محل مناسبی برای سرمایه‌گذاری سودآور بوده و برای جذب سرمایه‌ها بستر خوبی را فراهم می‌کند. ما برای طراحی، تولید و انبوه‌سازی یک پلتفرم با لحاظ مشارکت زنجیره تامین بالای ۲۰ هزار میلیارد تومان سرمایه نیاز داریم. در دنیا این کار به شکل مشترک بین خودروساز و تیرینگ‌ها (Teir) و زنجیره تامین بسیار بزرگ خودروسازان رخ می‌دهد.

در کشور به‌دلیل فروش دستوری، چون سودی متوجه شرکای سرمایه‌گذار نمی‌شود، محقق نشده است. اگر قیمت‌گذاری دستوری اصلاح و برای طراحی پلتفرم‌های بومی از سوی قطعه‌سازان سرمایه‌گذاری شود می‌توان سال‌های سال هر دو بخش را منتفع کند. اگر ما مالک پلتفرم داخلی بوده و دانش توسعه پلتفرم‌ها را داشته باشیم، قیمت تمام‌شده خودرو هم رقابتی خواهد شد.

مشکلات قیمتی که با صنعت خودرو خارج داریم و موجب نارضایتی مردم شده همین است که مالک پلتفرم خود نیستیم و چون دانش فنی توسعه را در اختیار نداریم، نمی‌توانیم آنها را توسعه دهیم. این بخش هم‌محل تضمین‌شده برای سود و ایجاد جذابیت برای مشارکت در تولید مولد است، به‌شرط آنکه دولت سیاست‌گذاری درست داشته باشد و با الگوگیری از کشورهای موفق به این مهم در طراحی پلتفرم بومی دست یافت.

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان مازندران

نوبت دوم
شناسه ۱۳۴۱۷۸۲

آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی حوزه شهرستان ساری منطقه یک

برابر رای شماره ۱۴۰۱۶۰۳۱۰۰۰۱۰۰۰۴۵۶ مورخه ۱۴۰۱/۰۳/۱۹ که در هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی منطقه یک ساری تصرفات مالکانه آقای علیرضا جعفری فرزند اکبر در ششدانگ یک قطعه زمین مشتمل بر ساختمان به مساحت ۲۲۷/۸۲ مترمربع قسمتی از پلاک ۳۴۲۸ اصلی واقع در قریه شریف‌آباد بخش یک ثبت ساری خریداری مع‌الواسطه از مالک رسمی محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی‌که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض، دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. کلاسه پرونده ۱۴۰۰/۱۱۹۸

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۴/۱۱ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۴/۲۵

سید کاظم موسوی‌بشلی، سرپرست اداره ثبت اسناد و املاک منطقه یک شهرستان ساری

عکس: آیدا فریدی

سرمایه‌گذاری معدنی در اولویت برنامه‌های توسعه‌ای قرار گیرد

الزامات برنامه برای توسعه معدن

در جریان بررسی اهداف برنامه ششم توسعه نمایندگان دور پیشین مجلس شورای اسلامی سازمان‌های توسعه‌ای مانند سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) و سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو)، را موظف کردند که برای سرمایه‌گذاری در بخش صنعت، معدن را در اولویت قرار دهند، این در حالی است که همان زمان نیز تاکید شد تحقق اهداف معدنی برنامه ششم توسعه، نیازمند رشد ۱۵ درصدی سرمایه‌گذاری است. با این همه سال‌های برنامه‌های ششم توسعه به پایان رسید و هنوز آماری از میزان تحقق اهداف این برنامه در حوزه معدن منتشر نشده است. در حال حاضر برنامه هفتم توسعه با یک سال تاخیر در حال تدوین است و باید دید برای تحقق اهداف معدنی این برنامه، نیازمند چه درصدی از رشد سرمایه‌گذاری هستیم. صمت در این گزارش به جایگاه معدن در برنامه‌های توسعه‌ای پرداخته است.

جایگاه معدن و صنایع معدنی در برنامه‌های توسعه

بررسی جایگاه بخش معدن و صنایع معدنی در برنامه‌های توسعه به‌ویژه از برنامه سوم تاکنون نشان می‌دهد حداکثر توجه به این بخش، در حد یک ماده بوده که برخی از برنامه‌های این ماده، توصیه‌ای و ارشادی و برخی دیگر تکلیفی بوده، این در حالی است که در برنامه‌های توسعه‌ای، به‌طور عمومی برای تحرک بخش صنعت و معدن یکسری احکام آمده که اتفاقا تکلیفی و تحرک‌زاست. به‌عنوان نمونه تکلیف برای ایجاد زیرساخت‌های صنعتی و معدنی، تکلیف برای اختصاص بخشی از منابع ریالی برای این بخش، ارائه یارانه تسهیلات برای سرمایه‌گذاری صنعتی و معدنی و تقویت بانک صنعت و معدن از جمله نکات مثبت برنامه سوم در بخش صنعت و معدن به‌شمار می‌رود.

رشد ۱۶ درصدی اکتشاف نسبت به اهداف برنامه ششم

فعالیت‌های سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی به دو حوزه «تولید ثروت از راه تولید اطلاعات پایه و کشف ذخایر جدید معدنی» و «حفظ و نگهداشت ثروت از راه منشأیابی و پایش مخاطرات طبیعی زمین‌شناختی» که هر دو نقش بسزایی در تولید ناخالص ملی و داخلی دارند، تقسیم می‌شود. علیرضا شهیدی، معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت معتقد است باوجود همه محدودیت‌ها و مشکلات، اکتشاف ذخایر معدنی کشور در برنامه ششم توسعه ۱۶ درصد از برنامه‌ریزی انجام شده فراتر رفت. رئیس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی با تاکید بر اهمیت توسعه اکتشاف در تحقق اهداف معدنی، افزود: باوجود همه محدودیت‌ها، میزان عملیات اکتشافی انجام شده در این سازمان در برنامه ششم توسعه بیش از ۴۹۰ هزار کیلومتر مربع بوده است. وی با اشاره به هدف‌گذاری ۴۲۵ هزار کیلومتر مربعی در این حوزه در برنامه ششم توسعه، خاطرنشان کرد: عملکرد نهایی ۱۶ درصد از برنامه جلوتر است که بیانگر بهره‌وری مناسب از نظر تصمیم‌سازی‌های متمرکز، علمی و متناسب با منابع در اختیار بوده است. شهیدی خاطرنشان کرد: سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی از آغاز تاسیس، کشف ذخایر معدنی و بکارگیری روش‌های زمین‌شناسی در انجام این مطالعات را در دستور کار خود قرار داده است. وی ادامه داد: از سال ۱۳۷۷، طبق مصوبه شورای عالی اداری، وظیفه اکتشاف ذخایر معدنی به‌طور رسمی به این سازمان واگذار شد و اکنون در انجام فرآیندهای نوین اکتشافی از جمله اکتشاف به روش ژئوفیزیک هوایی، ژئوشیمی، اکتشاف عمقی ذخایر پنهان، اکتشاف عناصر نادر خاکی، اکتشاف ذخایر استراتژیک و هیدروژئوشیمی پیشرو است. شهیدی گفت: تنوع ساختارهای زمین‌شناسی و وجود مواد معدنی مختلف در گستره ایران زمین یکی از موهبت‌ها و مزیت‌های کشور است که این گوناگونی، خود نشانی از وجود بستری مناسب برای مطالعات و سرمایه‌گذاری‌های گوناگون در بخش زیرساخت و معدن کشور است.

وی با بیان اینکه ایران دارای ۶۸ نوع ماده معدنی است، اظهار کرد: میزان ذخایر اثبات‌شده سنگ آهن ایران ۲.۷ میلیارد تن (۰.۸ درصد کل ذخایر جهان) و ذخایر سنگ معدن مس ۲.۶ میلیارد تن (۰.۴ درصد ذخایر جهانی) است. همچنین کشور دارای ۱۱ میلیون تن روی (۴ درصد ذخایر جهانی) است.

رئیس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی خاطرنشان کرد: کل ذخایر اثبات شده معادن ایران حدود ۶۰ میلیارد تن برآورد شده که با اجرای اولویت اول اکتشافی کشور در گستره‌ای به مساحت ۵۰۰ هزار کیلومتر مربع انتظار می‌رود به بیش از ۱۰۰ میلیارد تن برسد؛ از این رو بخش معدن و صنایع معدنی یکی از حوزه‌های مهم و اثرگذار در تولید و تجارت کشور به‌شمار می‌آید.

ضرورت آسیب‌شناسی برنامه‌های پیشین

حسین حقگو، کارشناس معدن با اشاره به اهداف توسعه‌ای صنعت و معدن و جایگاه آن در برنامه‌های توسعه‌ای کشور گفت: بررسی و مرور برنامه‌های توسعه‌ای و سیاست‌های صنعتی نشان می‌دهد هر گاه این دو امر در یک امتداد و جهت بودند، توسعه صنعتی در ایران کارنامه موفق‌تری داشته است؛ چنانکه دو برنامه چهارم عمرانی قبل از انقلاب و برنامه سوم توسعه پس از انقلاب موفق‌ترین برنامه‌های توسعه‌ای کشور بوده‌اند.

حقگو به نقش تعیین کننده عامل اراده سیاسی برای اجرا، در موفقیت برنامه‌های توسعه‌ای اشاره کرد و گفت: برنامه پنجم قبل از انقلاب و برنامه چهارم و پنجم بعد از انقلاب اسلامی باوجود تعیین اهداف و سیاست‌های مناسب اقتصادی و صنعتی به‌سبب نبود اراده لازم برای اجرا که خود را در قالب تضادهای سیاستی نشان می‌داد، در عمل نتایج مطلوبی به بار نیاورده‌اند.

حقگو در ادامه با اشاره به کم بودن میزان اجرای برنامه‌های توسعه‌ای این سوال را مطرح کرد که اصولا آیا تدوین برنامه توسعه‌ای امری مفید است و اینکه چرا توسعه‌پذیر نیستیم؟ وی پس از آسیب‌شناسی نظام برنامه‌ریزی در ایران، به دلایل ضعف فرآیند توسعه صنعتی اشاره کرد و گفت: نبود هدف‌ها و جهت‌گیری‌های روشن توسعه صنعتی باوجود ابلاغ سیاست‌های کلی نظام در بخش صنعت و معدن، ضعف نظام آماری کشور و اطلاعات ضعیف سیاست‌گذاران و غفلت از تجربه سایر کشورها در فرآیند توسعه صنعتی و همچنین حمایت‌های بیش از حد و طولانی و استفاده نکردن از ابزارها و فشارهای رقابت صادراتی به‌منظور ایجاد انگیزه برای یادگیری و ارتقا از جمله موانع توسعه صنعتی در ایران بوده است.

سخن پایانی

نگاه حاکمیت به معدن در اسناد مهم توسعه کشور در چند سال گذشته به‌دلیل جایگاه مهم این بخش در اقتصاد تغییر کرده است. اینکه آیا با توجه به ظرفیت‌های معدن در ایران این بخش توانسته جایگاه واقعی خود را در اذهان سیاست‌گذاران پیدا کند یا خیر؟ سوالی است که با بررسی جامع اسناد بالادستی می‌توان پاسخی شفاف برای آن جست‌وجو کرد.

با نگاهی به اسناد بالادستی بخش و فرابخش کشور می‌توان دریافت که با وجود بیش از ۶۴ نوع عنصر معدنی در کشور و قرار گرفتن در زمره ۱۰ کشور برتر معدن‌خیز جهان عملا این بخش کمتر از ۲ درصد تولید ناخالص داخلی را به خود اختصاص داده است. بسیاری از کارشناسان معتقدند، کسب این جایگاه از منظر اقتصادی و سیاست‌گذاری یعنی کم‌اهمیت بودن بخش معدن در اقتصاد کلان. البته در سند چشم‌انداز انتظار توجه مستقیم به بخش معدن و صنایع معدنی وجود ندارد، اما در دیگر اسناد توسعه‌ای و بالادستی هم به‌طور نسبی به این بخش مولد کمتر توجه شده است. اینکه اصولا بخش معدن به‌عنوان یکی از بخش‌های مولد اقتصاد در برنامه‌های توسعه کشور جایگاه پررنگی ندارد، واقعیتی تلخ است که دلیل عمده آن نبود باور به بخش معدن به‌عنوان یک پیشران و موتور محرکه توسعه صنعتی در کشور است.

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام)
GOLGOHAR MINING & INDUSTRIAL COMPANY

Notice Of tender for export sale No. Z/1401/08
GolGohar Mining and Industrial Company

Hereby Golgohar Mining & Industrial Co. **announces selling and export 70.000 metric tons of Pellet (%Fe:65.00)** on basis of F.O.B at Barco Jetty Bandar Abbas - Iran. Interested bidders should find tender documents at Golgohar website: **ww.geg.ir.** All bids on conformity to tender instructions must be submitted no later than **14:00** P.M. on **25. July.2022** to Golgohar complex in sirjan (50 km in shiraz road).

Bidders are invited to the transactions commission department of the seller with an introduction letter of interested buyer and personal identification of the representative. Tender results shall be announced at **10:00** A.M. on **26.July.2022** at the office of the Seller.

Analysis %		
Min	65.00	Fe
Ave	1.5	FeO
Max	0.05	P
Max	0.01	S
Max	3.0	SiO2
Max	0.7	Al2O3
Max	0.7	CaO
Max	2.5	MgO
Ave 250		CCS(kg/p)
Min 90		8-16 mm%
Max 6		-6 mm%
Max 4.0		A.I%
Min 94		T.I%
19-24		Prosity٪
Min 90		Reducibility٪

GOLGOHAR MINING & INDUSTRIAL CO

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام)
GOLGOHAR MINING & INDUSTRIAL COMPANY

آگهی مزایده عمومی شماره ۱۴۰۱/۰۸/ز

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در نظر دارد "۷۰هزار تن گندله سنگ آهن با عیار ۶۵ درصد" را از اسکله بارکو بندرعباس با شرایط تحویل به صورت FOB از طریق مزایده عمومی به فروش برساند. متقاضیان می‌توانند به منظور دریافت اسناد مزایده و همچنین اطلاع از شرایط مزایده به سایت **www.geg.ir** بخش مناقصه و مزایده مراجعه فرمایند.

لازم به ذکر است پاکت پیشنهادی می‌باید حداکثر تا ساعت ۱۴:۰۰ روز **دوشنبه** مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۰۳ به آدرس: دفتر کمیسیون معاملات مجتمع سیرجان (کیلومتر ۵۰ جاده شیراز) تحویل داده شود. تاریخ بازگشایی پاکات رأس ساعت ۱۰:۰۰ روز **سه‌شنبه** مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۰۴ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع سیرجان خواهد بود.

Analysis %		
Min	65.00	Fe
Ave	1.5	FeO
Max	0.05	P
Max	0.01	S
Max	3.0	SiO2
Max	0.7	Al2O3
Max	0.7	CaO
Max	2.5	MgO
Ave 250		CCS(kg/p)
Min 90		8-16 mm%
Max 6		-6 mm%
Max 4.0		A.I%
Min 94		T.I%
19-24		Prosity٪
Min 90		Reducibility٪

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام)
GOLGOHAR MINING & INDUSTRIAL COMPANY

Notice Of tender for export sale No. Z/1401/09
GolGohar Mining and Industrial Company

Hereby Golgohar Mining & Industrial Co. **announces selling and export 60.000 metric tons of Iron Ore Concentrate (%Fe:66.50)** on basis of F.O.B at Rajaee Jetty Bandar Abbas - Iran. Interested bidders should find tender documents at Golgohar website: **ww.geg.ir.** All bids on conformity to tender instructions must be submitted no later than **14:00** P.M. on **25.July.2022** to the Golgohar complex in sirjan (50 km in shiraz road).

Bidders are invited to the transactions commission of the seller with an introduction letter of interested buyer and personal identification of the representative. Tender results shall be announced at **10:00** A.M. on **26.July.2022** at the office of the Seller

Analysis %		
Min	66.50	Fe
Min	24	FeO
Max	28	
Max	0.05	P
Max	1.0	S
Max	3.0	SiO2
Max	0.5	Al2O3
Max	0.9	CaO
Max	2.5	MgO
Max	6.5	Moisture
Description		
Ave	80%	Size % <0.40 mm
Ave	98%	Size % <3 mm

GOLGOHAR MINING & INDUSTRIAL CO

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام)
GOLGOHAR MINING & INDUSTRIAL COMPANY

آگهی مزایده عمومی شماره ۱۴۰۱/۰۹/ز

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در نظر دارد "۶۰هزار تن کنسانتره سنگ آهن با عیار ۶۶/۵ درصد" را از اسکله شهید رجائی بندرعباس با شرایط تحویل به صورت FOB از طریق مزایده عمومی به فروش برساند. متقاضیان می توانند به منظور دریافت اسناد مزایده و همچنین اطلاع از شرایط مزایده به سایت **www.geg.ir** قسمت مناقصه و مزایده مراجعه فرمایند.

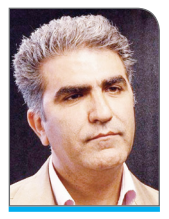
لازم به ذکر است پاکت پیشنهادی می‌باید حداکثر تا ساعت ۱۴:۰۰ روز **دوشنبه** مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۰۳ به آدرس: دفتر کمیسیون معاملات مجتمع سیرجان (کیلومتر ۵۰ جاده شیراز) تحویل داده شود. تاریخ بازگشایی پاکات رأس ساعت ۱۰:۰۰ روز **سه‌شنبه** مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۰۴ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع سیرجان خواهد بود.

Analysis %		
Min	66.50	Fe
Min	24	FeO
Max	28	
Max	0.05	P
Max	1.0	S
Max	3.0	SiO2
Max	0.5	Al2O3
Max	0.9	CaO
Max	2.5	MgO
Max	6.5	Moisture
Description		
Ave	80%	Size % <0.40 mm
Ave	98%	Size % <3 mm

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

خبر

تامین مواد اولیه با واردات مقدور است

بوکسیت به‌عنوان ماده اولیه تولید آلومینیوم استفاده می‌شود. ایران از ذخایر غنی بوکسیت برخوردار نیست و صنایع آلومینیوم کشور تنها با هدف بهرهمندی از ذخایر انرژی کشور، احداث شده اند.

شرکت آلومینای ایران با هدف بهره‌مندی از ذخایر معدنی بوکسیت کشور و تولید فلز آلومینیوم احداث شده است، هرچند که در طول سال های اخیر چالش هایی در مسیر تامین ماده اولیه این مجموعه نیز ایجاد شده است. با این وجود به این دلیل که برداشت بوکسیت از معدن تاش در سال ۱۳۹۸ متوقف شده است، سالانه ۲۰۰هزار تن بوکسیت به‌عنوان ماده اولیه موردنیاز این مجتمع از کشور ترکیه وارد می‌شود.

به‌گزارش ایرنا، تورج زارع، مدیرعامل شرکت آلومینای ایران ضمن بیان این مطلب اظهار کرد: برداشت بوکسیت از معدن تاش سمنان از سال ۱۳۹۸ متوقف شده است که در این زمینه به‌ناچار این ماده معدنی از کشور ترکیه وارد می‌شود که انجام این کار، مجتمع را متحمل هزینه‌های سنگینی کرده است.

وی با بیان اینکه بخش خصوصی اکنون نیاز این مجموعه به ماده معدنی را تامین می کند، افزود: میزان مصرف بوکسیت به‌عنوان ماده اولیه معدنی این مجتمع، یک میلیون تن در سال بوده و بر این اساس، کارخانه تا ۳۰سال دیگر ذخیره ماده اولیه خود را تامین کرده است. زارع در پایان خاطرنشان کرد: آلومینای ایران تمامی تکالیف زیست‌محیطی خود را انجام داده است و معادن مواد اولیه این مجتمع تاییدیه‌های مرتبط را دریافت کرده‌اند.

در گفت‌وگو با فعالان صنایع معدنی مطرح شد

ظرفیت‌های معدنی، فرصتی برای توسعه

چندی پیش گزارشی از ارزیابی عملکرد قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه منتشر شد. براساس ارزیابی‌های انجام‌گرفته میزان رشد اقتصادی کشور در طول اجرای برنامه ششم به یک درصد هم نرسیده است. در حال حاضر نیز برنامه هفتم توسعه با تاخیر در دست تدوین قرار دارد. هفته گذشته نیز مجمع تشخیص مصلحت نظام در جلسه‌ای فوق‌العاده سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه کشور را بررسی کرد. هدایت نقدینگی به‌سوی تولید یکی از اصول و راهکارهای مطرح‌شده در برنامه هفتم توسعه هستند. بخش معدن و صنایع معدنی از ظرفیت ویژه‌ای برای جذب نقدینگی و توسعه اقتصادی کشور برخوردار است، اما به ظرفیت‌های این بخش آن‌طور که باید توجه کافی نشده است. چنانچه چالش‌های موجود در مسیر تولید و محدودیت‌های زیرساختی کشور مرتفع شود، می‌توان با تکیه بر معدن و صنایع معدنی، اهداف تبیین‌شده در برنامه هفتم توسعه را تسهیل کرد.

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

توانی که بلاتکلیف مانده

حسن حسینقلی، فعال بخش معدن در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: ایران از ظرفیت‌های قابل توجه معدنی برخوردار است، با این وجود هنوز از توان این بخش آن‌طور که باید و انتظار می‌رود، بهره گرفته نشده است. در حال حاضر از حدود ۱۱هزار و ۵۰۰ معدن کشور، فعالیت در حدود ۶ هزار معدن متوقف شده است. وی افزود: در حال حاضر موانع متعددی در مسیر جذب سرمایه به بخش معدن کشور وجود دارد، از جمله مهم‌ترین آنها می‌توان به کمبود نقدینگی، نبود ماشین‌آلات، معارضان محلی و... اشاره کرد. چنانچه این چالش‌ها مرتفع و فضای کسب‌وکار در بخش معدن تسهیل شود، می‌توان به بهبود بهره‌مندی از ظرفیت‌های معدنی کشور امید داشت.

حسینقلی در ادامه بااشاره به تغییر قوانین و مقرراتی که سد راه تولید هستند، گفت: مصوباتی همچون وضع عوارض صادراتی، حذف معافیت مالیاتی صادرات، الزام به عرضه محصولات تولیدشده در بخش معدن و صنایع معدنی در بورس کالا، سختگیری در مسیر ورود ماشین‌آلات به کشور، افزایش بی‌رویه حقوق دولتی معادن و... همگی مانع جذب سرمایه به این بخش هستند. چنانچه این قوانین و بروکراسی‌های حاکم بر تولید مرتفع شود، می‌توان به تغییر شرایط و ارتقای سطح عملکردی صنایع کشور امید داشته باشیم. علاوه بر این، معدن و صنایع معدنی می‌توانند در جایگاه پیشران اقتصاد کشور نیز فعالیت کنند، بنابراین اصلاح موارد یادشده ضروری به‌نظر می‌رسد.

> بخش معدن و صنایع معدنی از ظرفیت ویژه‌ای برای جذب نقدینگی و توسعه اقتصادی کشور برخوردار است؛ اما به ظرفیت‌های این بخش آن‌طور که باید توجه نشده است

توسعه با تکیه بر ظرفیت‌های معدنی

آنوش رحام، دبیر سندیکای تولیدکنندگان لوله و پروفیل فولادی ایران در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: معدن، صنایع معدنی و زنجیره فولاد کشور از مزیت‌های ویژه‌ای برخوردار هستند.

روند توسعه صنایع معدنی با تکیه بر ظرفیت‌های غنی معدنی و انرژی آغاز شد. در همین حال برنامه‌های توسعه‌ای متعددی نیز برای ارتقای عملکردی در این بخش تدوین شد. با این وجود، بسیاری از این اهداف در طول سال‌های گذشته محقق نشده‌اند.

رحام افزود: جذب نقدینگی به‌سمت فعالیت‌های مولد اقتصادی از جمله تولید در بخش معدن و صنایع معدنی مستلزم بهبود شرایط کسب‌وکار و اقتصاد کشور است، به‌ویژه آنکه سودآوری فعالیت در حوزه معادن و صنایع معدنی به‌مراتب کمتر از فعالیت‌های سفته‌بازانه است، در نتیجه تا زمانی که دستگاه‌ها، دسترسی راحت به مجوزهای شروع کسب‌وکار ایجاد نکنند و همچنین مشکلات حوزه تولید در بخش‌های مختلف اعم از نظام توزیع، تامین مواد اولیه، انرژی و... به‌شکل مطلوبی مرتفع نشود، نمی‌توان به جذب نقدینگی در این بخش امید داشت.

این فعال صنعت فولاد کاهش دخالت دولت در روند سیاست‌گذاری را دیگر محرک برای انتقال سرمایه از بخش‌های غیرمولد به حوزه‌های مولد عنوان کرد و افزود: در نتیجه برای بهبود شرایط، اصلاح این موقعیت ضروری به‌نظر می‌رسد. دبیر سندیکای تولیدکنندگان لوله و پروفیل فولادی گفت: چنانچه نقدینگی مردم تجمیع شود، اثرگذاری بالایی دارد، اما باید راهکار منطقی برای جذب این نقدینگی فراهم شود. بازار سرمایه می‌تواند به‌عنوان راهکاری اصولی با هدف جهت‌دهی به سرمایه‌های مردمی شناسایی شود. با این وجود، اعتماد مردم به بورس در طول سال‌های گذشته از میان رفته است. همین موضوع نیز خود مانعی برای تحقق هدف یادشده است.

رحام گفت: در همین حال باید تاکید کرد که متاسفانه نفس تولید در کشور به‌شماره افتاده است. نظام بروکراتیک و گرفتگی در شریان‌های حاکم بر جریان‌های تولید، مانع بهبود شرایط است. در واقع انتظار می‌رود شاهد اجرای اقدامات اصلاحی در بخش تولید و صنایع باشیم. بخش معدن و صنایع وابسته به آن و زنجیره فولاد، استعداد جذب سرمایه‌گذاری قابل توجهی را به‌طور سالانه دارد. این سرمایه می‌تواند به توسعه عملکرد صنایع و تولید محصولاتی با ارزش‌افزوده بالاتر منجر شود.

در همین حال با تولید فولاد پیشرفته، رقابت ما در بازار جهانی، توسعه خواهد یافت. این فعال صنعت فولاد گفت: جذب سرمایه به بخش تولید، مانع سفته‌بازی است؛ در نتیجه دولت باید فکری به حال توسعه زیرساخت‌های کشور کند؛ در واقع اصلاح شرایط ضروری به‌نظر می‌رسد.

سخن پایانی

توسعه اقتصادی یکی از مهم‌ترین شروط پویایی همه کشورهای جهان است. توسعه اقتصادی یکی از ارکان اصلی نظام اقتصادی و موتور محرکه اصلی توسعه نظام سیاسی و اجتماعی نیز محسوب می‌شود. در این میان، منابع معدنی نیز یکی از مهم‌ترین مزیت‌های نسبی کشور در ورود به توسعه صنعتی محسوب می‌شود. ایران از ظرفیت‌های ویژه و همچنین مزیت‌های نسبی و رقابتی در این بخش برخوردار است. معدن سهم درخور توجهی از تولید ناخالص داخلی بسیاری از کشورها را تشکیل می‌دهد، با این وجود تاکنون از ظرفیت‌های این بخش آن‌طور که باید در کشور ما و با هدف توسعه صنعتی و اقتصادی استفاده نشده است.

تولید ورق گرم فولاد الکتریکی سیلیسیم‌دار در مجتمع فولاد سبا

برای نخستین‌بار در کشور تولید ورق گرم فولاد الکتریکی سیلیسیم‌دار در مجتمع فولاد سبا محقق شد. به‌گزارش ایراسین، سیدرضا فاطمی‌امین، وزیر صنعت، معدن و تجارت در جریان سفر به استان اصفهان ضمن دیدار با مدیرعامل فولاد مبارکه، واحدهای گاززدایی و کربن‌زدایی تحت‌خلأ (V.O.D&V.D) و اسمز معکوس ثانویه (RO۲) در مجتمع فولاد سبا را افتتاح و از نزدیک از خطوط تولید این شرکت بازدید کرد. وزیر صنعت، معدن و تجارت در آیین افتتاح پروژه‌های صنعتی در مجتمع فولاد سبا یکی از دغدغه‌های این وزارتخانه را دستیابی به توانمندی تولید فولادهای ویژه، نظیر فولادهای موردنیاز صنعت تولید ترانسفورماتورها دانست و در همین‌باره خاطرنشان کرد: فولاد مبارکه با تحقیق و بروزرسانی دانش فنی و در ادامه نیز با اجرا و به‌بهره‌برداری رساندن طرح‌های توسعه هدفمند، دغدغه این وزارتخانه و کشور را برطرف ساخت.

محمد یاسر طیب‌نیا، مدیرعامل فولاد مبارکه در جریان بازدید وزیر صنعت، معدن و تجارت از این شرکت در جمع خبرنگاران اظهار کرد: با به‌بهره‌برداری رسیدن واحدهای گاززدایی و کربن‌زدایی تحت‌خلأ (V.O.D&V.D) و اسمز معکوس ثانویه (RO۲) فولاد سبا شاهد توسعه سبد محصولات و کاهش هرچه بیشتر مصرف آب خواهیم بود. وی مدت‌زمان اجرای پروژه V.D مجتمع فولاد سبا را حدود ۶ ماه اعلام و اظهار کرد: فولادهای الکتریکی یا سیلیکونی در صنایع تولید ترانسفورماتور، تولید موتورها و ژنراتورهای الکتریکی کاربرد زیادی دارد.

مدیرعامل فولاد مبارکه افزود: با راه‌اندازی پروژه V.O.D از ۳ ماه آینده می‌توانیم به‌تدریج محصولات جدید فولادی را به بازار داخلی عرضه کنیم و تنوع محصولات ویژه و کیفی در گروه فولاد مبارکه را افزایش دهیم که این دستاورد بزرگ، نقش مهمی در سودآوری گروه فولاد مبارکه و همچنین خودکفایی کشور خواهد داشت.

▣ اهمیت تولید محصولات جدید با ارزش‌افزوده بیشتر

به‌گزارش ایراسین، محمدرضا عبدالکریمی، مدیریت خدمات فنی و پشتیبانی مجتمع فولاد سبا گفت: باعنایت به اینکه تولید ورق گرم فولاد الکتریکی سیلیسیم‌دار برای نخستین‌بار در کشور در مجتمع فولاد سبا انجام شد، ضمن تشکر از کارکنان خدوم و زحمتکش مجتمع فولاد سبا و با تشکر از مدیر شرکت، امید است در ادامه نیز با ایجاد زمینه‌های لازم بتوان از ظرفیت‌های خط تولید برای تولید محصولات جدید با ارزش‌افزوده بیشتر و رفع نیاز صنایع خودروسازی، الکتریکی، نفت و گاز، گام‌های مهمی در راستای توسعه سبد محصولات و رفع وابستگی به خارج از کشور برداشت.

▣ مزایای استفاده از فولادهای الکتریکی

آرش حاجی‌پور، رئیس متالورژی و برنامه‌ریزی تولید مجتمع فولاد سبا اظهار کرد: فولادهای الکتریکی را می‌توان یکی از آینده‌دارترین گریدهای فولادی دنیا برشمرد. مزایای استفاده از فولادهای الکتریکی عبارتند از: کاهش مصرف انرژی، افزایش راندمان تجهیزات الکتریکی، افزایش طول عمر تجهیز، صرفه‌جویی در مصرف انرژی و جلوگیری از افزایش دمای تجهیز و اتلاف انرژی. وی افزود: باتوجه به مطالعات انجام گرفته در زمینه بازار داخلی و نیاز صنایع و همچنین قابلیت‌های خطوط تولید تصمیم بر تولید گریدهای سیلیکونی غیر جهت‌دار با سیلیسیم تا ۱.۳ درصد گرفته شد که این گرید پس از نورد سرد قابلیت پاسخگویی به خواص گرید الکتریکی تا M۴۷۰ را مطابق با استاندارد IEC ۴۰۴۸-۴ خواهد داشت.

▣ تولید فولاد الکتریکی مطابق با استانداردهای روز دنیا

احسان عباد اصفهانی، رئیس دفتر فنی تولید مجتمع فولاد سبا اظهار کرد: پیرو نیاز کشور در سال تولید دانش‌بنیان با همت کلیه همکاران مجتمع فولاد سبا راه‌اندازی واحدهای گاززدایی و کربن‌زدایی تحت‌خلأ از ابتدای سال در دستور کار این مجتمع قرار گرفت و با رفع کلیه مشکلات و نیازهای لازم به‌بهره‌برداری رسید. در این راستا بعد از طراحی گرید فولاد الکتریکی، دستورالعمل‌های لازم را ایجاد کردیم و در تولید این گرید نیز با کنترل دقیق فرآیند، سعی کردیم به بهترین نتیجه دست یابیم.

محمود معظم، رئیس آزمایشگاه‌های مجتمع فولاد سبا نیز بیان کرد: تولید این محصولات در آزمایشگاه‌های این مجموعه تحت آزمون و تست‌های مربوطه قرار گرفت، ریزساختار آنها براساس استاندارد بین‌المللی ASTM E۴۵ بررسی شد و هیچ‌گونه ناخالصی مشاهده نشد. همچنین اندازه دانه در ساختار این نوع فولادها باید درشت باشد که این مهم نیز براساس استاندارد ASTM E۱۱۲ بررسی و مشاهده شد و اندازه دانه فولاد تولیدشده در فولاد سبا، تا ۱۵۰ میکرون که حدود ۱۰ برابر اندازه دانه فولادهای معمولی است، افزایش یافت.

حامد صفاری، کارشناس متالورژی و روش‌های تولید مجتمع فولاد سبا نیز اظهار کرد: این فولادها به‌طورعمده به ۲ گروه فولادهای الکتریکی جهت‌دار شده و فولادهای الکتریکی غیرجهت‌دار تقسیم‌بندی می‌شوند که با همت و تلاش مدیریت و کارکنان مجتمع فولاد سبا، ورق گرم فولاد الکتریکی غیرجهت‌دار باوجود چالش‌های فراوان به تولید رسید. بررسی‌های اولیه نشان می‌دهد خواص ساختاری و شیمیایی این فولاد مطابق با استاندارد و تولیدات روز دنیا است.

▣ کاربرد فولاد الکتریکی در تولید ترانس

روح‌الله جمالی، کارشناس تولید فولادسازی مجتمع فولاد سبا بیان کرد: باتوجه به اینکه در این گرید، سیلیسیم بین ۱.۲۶ تا ۱.۳۵ و آلومینیوم بین ۰.۳۳ تا ۰.۳۵ درصد است، فولادسازی این گریدها با چالش‌ها و پیچیدگی‌هایی همراه است که باتوجه به مطالعات انجام‌شده، راهکارهای متناسب اتخاذ و روش نهایی فولادسازی این گرید به‌دست آمد و در نهایت ذوب گرید فولاد الکتریکی مطابق با ترکیب شیمیایی طراحی‌شده در واحد فولادسازی مجتمع سبا انجام شد.

فرهاد فرهمند، کارشناس دفتر فنی تولید ریختگری مجتمع فولاد سبا گفت: برای استفاده از تمام ظرفیت و توانمندی‌های خطوط ریخته‌گری تختال نازک، فولاد سبا پس از هدف‌گذاری تولید گرید فولادهای الکتریکی اقدام به برگزاری جلسات مشترک و بررسی مقالات و داده‌های علمی موجود کرد.

برای تولید این گرید جدید به‌دلیل رفتار متفاوت تختال، به‌ویژه در زمان تولید فولاد الکتریکی، با دیگر گریدهای تولیدشده در این کارخانه، لازم بود تنظیمات فرآیندی مختص آن گرید در سیستم بارگذاری شود که پس از بررسی رفتار آنها در زمان تولید (انجماد کاهش ضخامت و...) و همچنین در نظر گرفتن مشخصه‌های ماشین‌های ریخته‌گری تختال نازک، اقدام به بارگذاری تنظیمات جدید برای تولید گریدها شد و با کمک همکاران‌مان و لطف خداوند متعال موفق به تولید هدف‌گذاری انجام‌شده و افزایش سبد محصول در فولاد سبا شدیم.

همچنین امید جوانمردی، سرپرست تعمیرات فولادسازی مجتمع فولاد سبا در این رابطه اظهار کرد: راه‌اندازی قسمت گاززدایی فولادسازی ناحیه سبا از بهمن سال ۱۴۰۰ آغاز شد. فعالیت اصلی و حیاتی این پروژه ایجاد خلأ با استفاده از بخار آب است.

با همت کارکنان فولادسازی سبا و کمک مشاوران داخلی، ایجاد خلأ در تانک VD/VOD با موفقیت انجام شد.

مجتمع فولاد مبارکه

آگهی مناقصه عمومی دومرحله‌ای
(ارزیابی کیفی)

موضوع: احداث خط آنیل پیوسته با ظرفیت ۵۰۰ هزار تن در سال به روش EPC

از آنجایی که این شرکت در نظر دارد نسبت به **انجام عملیات طراحی و مهندسی، خرید تجهیزات ساخت داخل و خارج از کشور، نصب، راه‌اندازی و تضمین عملکرد خط آنیل پیوسته به ظرفیت ۵۰۰ هزار تن در سال به روش EPC در داخل فنس شرکت فولاد مبارکه به صورت همکار با یک شرکت خارجی صاحب تکنولوژی** اقدام نماید لذا از کلیه پیمانکاران توانمند که در زمینه موضوع فوق‌الذکر دارای تخصص و توانایی و دارای شرایط لازم و همچنین امکان همکاری با یک شرکت صاحب تکنولوژی دارای رفرنس در موضوع قرارداد می‌باشند تقاضا می‌گردد ضمن ارسال نامه اعلام آمادگی نسبت به ارسال مدارک و مستندات براساس موارد ذیل اقدام نمایند.

- ارائه تفاهم‌نامه با همکار خارجی معتبر صاحب تکنولوژی و دارای رفرنس
- تجربه و سوابق اجرایی پیمانکار داخلی
- توان مالی پیمانکار داخلی شامل صورت‌های مالی حسابرسی شده
- حسن سابقه در کارهای قبلی مرتبط با موضوع مناقصه
- توان فنی، پشتیبانی شامل: چارت سازمانی، سیستم مدیریتی کارشناسی و اجرایی (چارت سازمانی) به همراه رزومه و سوابق، توان تجهیزاتی، ماشین‌آلات و کارگاه ساخت، توان تامین تجهیزات خرید خارجی
- گواهینامه صلاحیت ایمنی از اداره کار

▣ نحوه ارسال اسناد و مدارک:

کلیه متقاضیان در صورت تمایل لازم است حداکثر تا تاریخ **۱۴۰۱/۰۵/۲۲** نسبت به ارسال اسناد و مدارک به آدرس: *اصفهان- ۷۵ کیلومتری جنوب‌غربی اصفهان- صندوق پستی: ۱۶۱ مبارکه واحد قراردادهای توسعه* اقدام نمایند.

در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر با شماره تلفن **۳۸۰۷- ۰۳۱۵۲۷۳** تماس حاصل فرمایید.

* ارایه مدارک و سوابق هیچگونه حقی را برای متقاضیان ایجاد نخواهد کرد.
* بدیهی است پس از بررسی پیشنهادات از شرکت‌های توانمند جهت مراحل بعدی دعوت به عمل خواهد آمد.

روابط عمومی شرکت فولاد مبارکه اصفهان

اولویت دولت تنظیم بازار باشد

برنامه هفتم یا ویرایش برنامه ششم

تکمیل کریدور شمال-جنوب در ایستگاه وعده

تمرکز بر توسعه تجارت در برنامه هفتم

هیچ کشوری نتوانسته بدون تجارت برون‌مرزی و جذب سرمایه و فناوری از سایر کشورهای جهان، دستاورد اقتصادی قابل‌توجهی داشته باشد و استانداردهای زندگی بهتری برای شهروندانش فراهم سازد. حضور فعال کشورها در عرصه تجارت بین‌الملل نقش بسیار مؤثری در بهبود نرخ رشد تولید ناخالص داخلی آنها دارد. یکی از الزامات توسعه تجارت، تدوین نقشه راه تجارت است. به‌گفته بسیاری از کارشناسان در حال حاضر که دولت قصد دارد برنامه هفتم توسعه را تدوین کند، باید بخشی از تمرکز خود را روی تدوین نقشه راه تجارت و توسعه فعالیت‌های تجاری قرار دهد. فعالان اقتصادی، سه محور توسعه پایدار، گسترش صادرات و افزایش بهره‌وری را از مهم‌ترین مولفه‌های توسعه تجارت عنوان می‌کنند؛ بنابراین در تدوین اهداف تجاری برنامه هفتم توسعه، باید به این مسائل توجه ویژه شود. صمت در این گزارش، به بررسی نظر کارشناسان درباره اهمیت توسعه فعالیت‌های تجاری و تدوین نقشه راه تجارت پرداخته است.

عکس: صمت

توسعه حضور در بازارهای هدف

وحید قربانی، کارشناس اقتصاد در بررسی نقش اقتصاد در برنامه توسعه هفتم به بیان چالش‌های پیش روی تجارت خارجی پرداخت و گفت: تجربیات فعالان اقتصادی نشان می‌دهد همواره مسائل ارزی مهم‌ترین چالش پیش روی آنها بوده است؛ از این رو پیدا کردن راه‌حل برای حل چالش مذکور، دارای اهمیت است. با نگاهی به کشورهای منطقه و ظرفیت‌های درونی خودمان درمی‌یابیم قرار گرفتن اقتصاد در جایگاه اصلی خود در برنامه هفتم توسعه دور از ذهن نیست. در این میان باید تاکید کرد دیپلماسی اقتصادی و گسترش بازارها مهم‌ترین راه خروج از بحران‌های فعلی است.

محمدمهدی خانوار، کارشناس اقتصاد انرژی، با نگاه به مباحث ساختاری در تجارت خارجی و دیپلماسی اقتصادی گفت: شاید نتوان باتوجه به ساختار وزارت خارجه توقع دیپلماسی اقتصادی فعالی از این نهاد داشت. براساس تجربه ایالات‌متحده در قبال کشورهای توسعه‌یافته و درحال‌توسعه معتقدم باید باتوجه به کشورهای مختلف دیدگاه‌ها و راه‌حل‌های متفاوتی برای افزایش سهم بازار خود ارائه دهیم. او در ادامه به مباحث راهبردی اقتصادی پرداخت و با نگاه به نقش USAID در توسعه اقتصاد ایالات‌متحده از آن به‌عنوان یک‌نهاد توسعه‌گر اقتصادی نام برد که در ذیل چارچوب کمک‌های بشردوستانه تلاش دارد تجارت خارجی ایالات‌متحده را گسترش دهد. از دید این کارشناس اقتصاد، باید نهادی متولی دیپلماسی اقتصادی و تجارت خارجی ایران تاسیس شود تا بتواند توسعه حضور در بازارهای کشورهای هدف را محقق کند.

نکات جزئی برنامه هفتم

حسن محفوظی، پژوهشگر پژوهشکده اقتصاد مقاومتی نیز معتقد است باید در برنامه هفتم توسعه نکات جزئی مورد توجه قرار گیرد. همچنین بی‌توجهی به عملکرد زیرساخت‌های سخت و نرم در اقتصاد، نقطه‌ضعف کشور به‌شمار می‌رود که باید به آن پرداخته شود. از سویی دیگر سیاست ارزی یک مسئله داخلی و عرصه قدرت بانک مرکزی است. همچنین باید تاکید کرد تعامل با کشورهای منطقه پایه اصلی تجارت خارجی به‌شمار می‌رود. این موارد در کنار هم از جمله نکات جزئی است که باید در تدوین برنامه هفتم توسعه به آنها توجه شود. محفوظی با نگاه به مباحث تعاملی در اقتصاد، مطالعه و بررسی تطبیقی برنامه‌های توسعه کشورهای دیگر را برای رسیدن به برنامه مطلوب هفتم توسعه مفید برشمرد. او همچنین از برنامه‌های توسعه کشورهای منطقه به‌عنوان نقشه راه شناخت اهداف بازار در این کشورها نام برد.

تمرکز بر سیاست‌های کلان اقتصاد

محمود اولیایی، عضو کمیسیون مسئولیت اجتماعی و حاکمیت شرکتی اتاق ایران گفت: هنوز هم بخش مهمی از برنامه توسعه قبلی اجرایی نشده است؛ بنابراین در برنامه‌ریزی باید به طرح‌ریزی و اجرای برنامه‌های توسعه‌ای توجه شود. وی افزود: تجربه نشان داده در تدوین برنامه هم اشکالات اساسی در فرآیند طرح‌ریزی وجود دارد و هم به هدف‌گذاری به‌طور جدی توجه نشده است.

ازسوی دیگر یکی از مشکلات نبود مسیر صحیح در اجراست. در عملیاتی کردن برنامه‌ها باید به زیرساخت‌های دولتی و بخش خصوصی توجه شود. این موضوع بدون توجه به آمایش سرزمین ممکن نیست.

محور تمام برنامه‌های توسعه‌ای، سرمایه‌گذاری است اما برای جذب سرمایه داخلی و خارجی در گام نخست باید مسئله امنیت و ریسک سرمایه‌گذاری حل شود.

احمد آتش‌هوش، عضو کمیسیون حقوقی و حمایت‌های قضایی و مقرراتی اتاق بازرگانی ایران نیز معتقد است گاهی این تلقی ایجاد می‌شود که برنامه‌نویسی در ایران تبدیل به نوشتن آرزو و آمال و رفع تکلیف شده است. برای تحقق اهداف برنامه نباید برنامه‌ها در تعارض با هم باشند؛ به این معنا که طرح دولت با اصول برنامه اجرایی دوره در تعارض نباشد. از سویی دیگر پیشنهادها باید در یک مسیر باشند و در نهایت اجرایی شوند. همچنین باید سیاست‌های کلان بیشتر بر افزایش سرمایه اجتماعی متمرکز باشند و سیاست‌های دستوری کنار گذاشته شود.

اهمیت نظر بخش خصوصی

پیشنهادها پشتوانه علمی داشته باشند

محمد قاسمی، عضو مرکز پژوهش‌های اتاق ایران به شیوه برنامه‌نویسی در کشور اشاره کرد و گفت: دستگاه‌ها و سازمان‌ها شیوه خاصی برای برنامه‌نویسی دارند که ممکن است آن شیوه به لحاظ فنی شبیه برنامه‌ریزی نباشد. پیش‌بینی می‌شود دولت برنامه هفتم توسعه را شهریور به مجلس ارائه دهد که در نهایت پارادوکسی با بودجه ۱۴۰۲ ایجاد خواهد شد، چراکه باید بودجه براساس برنامه هفتم توسعه نوشته شود و باید خوش‌بین باشیم که برنامه قبل از بودجه تدوین شود.

وی با تاکید بر اهمیت نظر کارشناسی در تدوین برنامه هفتم توسعه گفت: سال گذشته چندین نشست درباره برنامه هفتم توسعه برگزار شد. در نتیجه این نشست‌ها مشخص شد بخش خصوصی باید با سه محور توسعه پایدار، افزایش بهره‌وری و توسعه صادرات، پیشنهاد، نظر، احکام و نقدهای خود را ارائه دهد.

آسیب‌های کم‌توجهی به بخش خصوصی

غلامحسین شافعی، عضو اتاق بازرگانی ایران بر اهمیت توجه به نظرات بخش خصوصی ازسوی دولت تاکید کرد و گفت: اگر دولت به پیشنهاد بخش خصوصی توجه داشت، شاید امروز شاهد شکل‌گیری مشکلات اقتصادی در کشور نبودیم.

متاسفانه باوجود گفتارها توجه به نظرات بخش خصوصی کم بوده و عمل‌ها خلاف شعارها است. در رویداد بین‌المللی خصوصی‌سازی بارها ازسوی مسئولان مختلف اهمیت توجه به نظر بخش خصوصی عنوان شد، اما خلاف این شعارها، در عمل غیر از دفتر رئیس‌جمهوری هیچ کدام از وزرا به مکاتبات بخش خصوصی پاسخ نمی‌دهند. بدیهی است این بی‌توجهی برای کشور خسارت به بار آورد.

محمود تولایی، عضو کمیسیون مالیات، کار و تامین اجتماعی اتاق بازرگانی ایران از رویه‌های غلط برنامه‌نویسی در سال‌های قبل گفت و تاکید کرد: باید این رویه‌ها اصلاح شود.

او همچنین بیان کرد: امروز وضعیت اقتصاد بخش خصوصی، مناسب نیست.

شرایط فعلی بخش خصوصی، حاصل تصمیم‌های غلط است و باید به آن توجه ویژه داشت. در مباحث مربوط به مالیات، اطلاعات غلط به دولت و مجلس شورای اسلامی داده می‌شود. باید عدد مالیات‌ها واقعی محاسبه شود.

شاید در نگاه نخست این موضوع ارتباطی با تجارت یا حتی برنامه‌های توسعه نداشته باشد اما در واقعیت، تمامی این مسائل زنجیروار به یکدیگر متصل است.

سخن پایانی

کارشناسان معتقدند یکی از اهداف اصلی اقتصاد مقاومتی، افزایش تاب‌آوری اقتصاد و کاهش آسیب‌پذیری آن در برابر تهدیدات است. برای تحقق این موضوع لازم است از ابزار دیپلماسی تجاری و افزایش تعاملات اقتصادی با سایر کشورها استفاده شود.

شرکت سهامی برق منطقه‌ای کرمان

"فراخوان ارزیابی کیفی مناقصه‌گران"
به شماره ۱۴۰۱/۲۲
نوبت اول
شناسه ۱۳۴۹۷۴۹

شرکت سهامی برق منطقه‌ای کرمان (به‌عنوان دستگاه مناقصه‌گزار) درنظر دارد ارزیابی کیفی (تهیه لیست کوتاه) جهت انجام عملیات نگهداری و تعمیرات تجهیزات مخابرات و دیسپاچینگ شبکه و مراکز دیسپاچینگ انتقال و فوق توزیع نیروی برق تحت پوشش شرکت سهامی برق منطقه‌ای کرمان به شماره ثبت ۲۰۰۱۰۰۱۴۰۶۰۰۰۰۱۸ را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری ارزیابی کیفی از دریافت اسناد و تحویل اسناد استعلام ارزیابی کیفی تا تهیه لیست پیشنهاددهندگان دارای صلاحیت از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است پیشنهاددهندگان در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در فراخوان محقق سازند. لذا از کلیه شرکت‌های واجد شرایط مرتبط با موضوع فوق‌الذکر که مایل به شرکت در ارزیابی کیفی هستند به شرح ذیل دعوت می‌گردد.

۱- تاریخ انتشار فراخوان در سامانه: ساعت ۱۲ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۲۶

۲- آخرین مهلت دریافت مدارک استعلام ارزیابی کیفی از سامانه: ساعت ۱۹ روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۰۴

۳- آخرین مهلت بارگذاری اسناد به همراه اسناد و مدارک درخواستی حداکثر تا ساعت ۸ صبح روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۱۹

۴- بابت دریافت اسناد ارزیابی و جهی اخذ نخواهد شد.

۵- سایر شرایط و اطلاعات مربوط به فراخوان در اسناد استعلام ارزیابی کیفی موجود می‌باشد.

- به مدارک و اسناد فاقد امضاء، مخدوش و غیرمستند ترتیب اثر داده نخواهد شد و پس از بررسی اسناد و مدارک بارگذاری شده در چارچوب ضوابط و مقررات از شرکت‌های واجد شرایط برای دریافت اسناد مناقصات دعوت بعمل می‌آید. بدیهی است بارگذاری مدارک هیچگونه حقی را برای متقاضیان جهت شرکت در ارزیابی کیفی الزامیست.

- سایر اطلاعات و جزئیات مربوطه در اسناد ارزیابی مندرج است. ضمناً این آگهی در سایت اینترنتی به آدرس‌های www.krec.co.ir، http://iets.mporg.ir و WWW.Tavanir.org.ir در دسترس می‌باشد.

روابط عمومی شرکت سهامی برق منطقه‌ای کرمان

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۴/۲۵ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۴/۲۶

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان مازندران

آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی حوزه ثبتی نوشهر
نوبت اول
شناسه ۱۳۴۵۳۸۶

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۰۹/۲۰، املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی نوشهر مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلامعارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل آگهی می‌گردد.

املاک متقاضیان واقع در قریه سیدعلی کیا سلطان پلاک ۲۷ اصلی بخش ۲ قشلاقی

۲۹۸ فرعی آقا/خانم عباس کریمی‌زند فرزند یوسف نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی به مساحت ۳۳۳,۴۵ مترمربع خریداری بدون واسطه/باواسطه از سیده زینب کیاسلطانی

لذا به موجب ماده ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی و ماده ۱۳ آئین‌نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق این روزنامه محلی / کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها علاوه بر انتشار آگهی، رای هیات الصاق تا در صورتی که اشخاص ذینفع به آرای اعلام شده اعتراض داشته باشند باید از تاریخ انتشار اولین آگهی و در روستاها از تاریخ الصاق در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید و گواهی تقدیم دادخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موکول به ارائه حکم قطعی دادگاه است و در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه نکند اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست. بدیهی است برابر ماده ۱۳ آئین‌نامه مذکور در مورد قسمتی از املاکی که قبلاً اظهارنامه ثبتی پذیرفته نشده، واحد ثبتی با رای هیات پس از تنظیم اظهارنامه حاوی تحدید حدود، مراتب را در اولین آگهی نوبتی و تحدید حدود به صورت همزمان به اطلاع عموم می‌رساند و نسبت به املاک در جریان ثبت و فاقد سابقه تحدید حدود، واحد ثبتی آگهی تحدید حدود را به صورت اختصاصی منتشر می‌نماید.

صفر رضوانی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک نوشهر

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۴/۲۵ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۵/۰۸

یادداشت

رشد اقتصاد با حمایت از تولید

خسرو فروغان گران‌سایه
رئیس کمیسیون بازرگانی اتاق بازرگانی ایران

کاهش تورم و رشد اقتصادی، از اهدافی است که همواره دولت‌ها در ادوار گذشته در تدوین برنامه‌های توسعه‌ای مدنظر خود قرار داده است. باید تاکید کرد رسیدن به این اهداف، لوازم و شرایط مختص به خود را می‌طلبد. یکی از مسائلی که تاثیر مستقیمی بر ثبات بازار و کاهش تورم دارد، رسیدگی به تولید است. اگر در روند چرخه تولید و در ادامه نظام توزیع هرگونه ایراد یا اختلالی وجود داشته باشد، بازار درگیر معضلات مهمی خواهد شد. مهم‌ترین وظیفه دولت در گام نخست کاهش مشکلات بخش تولید است. در چند مدت اخیر گره‌های زیادی برای تولید ایجاد شده که مسبب اصلی آنها را می‌توان دولت معرفی کرد. تغییرات مداوم قوانین اقتصادی، افزایش تعرفه‌های واردات، اصلاح ساختارهای صادراتی و... همگی سبب شده تا هزینه تمام‌شده تولید در کشور به‌صورت چشمگیری افزایش یابد. این موضوع را می‌توان یک انحراف جدی دولت در حمایت از تولیدکنندگان به‌ویژه صنعتگران خرد و متوسط معرفی کرد. در این میان، اصلاح ساختارها برای رونق تولید حائزاهمیت است. پیش از ایجاد هر دست‌انداز برای تولیدکننده، باید دولت نگاه دقیقی به شرایط اقتصادی حاکم بر کشور داشته باشد. نمی‌توان انتظار داشت در شرایطی که تصمیمات دولتی فشارهای بخش تولید را بیشتر می‌کند، تدوین طرح‌های توسعه‌ای یا دیگر برنامه‌های مشابه بتواند به‌تنهایی مشکلات اقتصادی بخش تولید را رفع کند. دولت باید در ابتدا ساختارهای قانونی و رویکرد خود نسبت به بخش تولید را اصلاح کند. تولیدکننده امروز با مشکلات مهمی از جمله افزایش دستمزد کارگران، افزایش هزینه‌های حامل‌های انرژی، رشد فزاینده بهای مواد اولیه و موانع مختلف برای واردات تجهیزات صنعتی مواجه است. فعالان تولیدی و صنعتی برای نوسازی تجهیزات کارگاه‌ها و کارخانه‌های خود امروز با مشکل مواجه بوده و دولت به‌راحتی اجازه واردات را صادر نمی‌کند. تمامی این موضوعات در کنار یکدیگر سبب شده تا هزینه تولید افزایش فزاینده و سنگین داشته باشد و تولیدکنندگان روزبه‌روز ضعیف‌تر شوند. پس از ایجاد تمامی این مشکلات، دولت طرح‌هایی برای ارائه تسهیلات به تولیدکنندگان تصویب کرده و پس از حمایت‌های اندک، با قیمت‌گذاری دستوری کالاها در بازار، مشکلات را چندبرابر می‌کند. با ادامه این روند و اصلاح نشدن رویکرد دولت برای بخش‌های اقتصادی و تولیدی، نمی‌توان آینده خوبی را برای تولید و چرخه اقتصاد کشور متصور بود.

یکی از مسائل که امروزه به‌عنوان مشکلات مهم تولید محسوب می‌شود، مسائل مالی و چالش‌های مربوط به تامین منابع مادی است. ارائه تسهیلات مالی به پروژه‌ها و واحدهای تولیدی متناسب با پیشرفت پروژه، اقدامی مناسب و تخصصی است. در سال‌های اخیر به‌دلیل انباشت مشکلات و معضلات بر مسیر تولید، افراد رغبت خود را برای حضور در فعالیت‌های صنعتی و تولیدی از دست داده‌اند. باید تاکید کرد مشکلات مالی در میان فعالیت‌های تولیدی خرد و صاحبان کارگاه‌های کوچک شایع‌تر است. واحدهای تولیدی بزرگ، در طول سال‌ها بر برند خود سرمایه‌گذاری کرده و توانسته‌اند کسب‌وکار خود را رونق دهند. صاحبان این کسب‌وکارها در هر شرایطی می‌توانند فعالیت و منفعت تولیدات خود را تضمین کنند. رونق و قدرتی که در کارخانه‌های بزرگ وجود دارد، در واحدهای تولیدی کوچک نیست و برخی صاحبان کسب‌وکارهای خرد، رغبت و تمایل خود را برای حضور در فعالیت‌های اقتصادی از دست داده‌اند، چرا که حمایت مناسبی از سوی دولت دریافت نکرده و همچنان مشکلات مالی آنها پابرجا است. باید توجه کرد کسب‌وکارهای کوچک بخش عمده‌ای از واحدهای تولیدی و اقتصادی را در کشور تشکیل داده و مفهوم کار و کارآفرینی از اهمیت بیشتری برخوردار است، بنابراین می‌توان گفت رفع مشکلات مالی مربوط به واحدهای تولیدی، می‌تواند تاثیر مستقیم و بسزایی در رشد اقتصادی داشته باشد و در تدوین تمام برنامه‌های توسعه‌ای، توجه به این مسئله از ضرورت‌های مهم محسوب می‌شود.

آغاز تدوین برنامه هفتم توسعه پس از یک‌سال و نیم تاخیر

اولویت دولت تنظیم بازار باشد

تحقق عدالت‌اجتماعی در سایه رشد اقتصاد

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

اواسط تیر، مجمع تشخیص مصلحت نظام جلسه‌ای فوق‌العاده با حضور روسای ۳ قوه، رئیس سازمان برنامه و بودجه و معاون بانک مرکزی و رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، برگزار کرد. این جلسه با هدف بحث و بررسی پیرامون بررسی سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه کشور بوده و در آن اهداف کلی این برنامه توسعه‌ای عنوان شد. به‌گزارش ایسنا، اعضای مجمع با بررسی پیشنهاد کمیسیون مشترک تدوین سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه، در موضوع ایجاد ثبات در سطح عمومی قیمت‌ها و نرخ ارز و کاهش نرخ تورم به‌میزان ۷درصد در هر سال از برنامه هفتم توسعه و دستیابی به تورم تک‌رقمی تا پایان برنامه به جمع‌بندی رسیدند. اهداف کلان تثبیت بازار و مهار تورم، همواره جزو مقاصد مهم دولت سیزدهم در یک سال اخیر بوده که باوجود تورم افسارگسیخته در تمامی بخش‌ها و همچنین بی‌ثباتی بازارهای کالایی تا امروز به‌نتیجه مطلوب نرسیده است.

حال باید دید در برنامه هفتم توسعه باوجود یک سال و نیم تاخیر در تدوین و اجرا، دولت و سایر نهادهای حکومتی و نظارتی، چه تدابیری برای کنترل بازار، کاهش تورم و رشد اقتصادی خواهند داشت. صمت در این گزارش ضمن بررسی شرایط فعلی حاکم بر بازار، درباره راهکارهای دستیابی به ثبات و کاهش تورم با کارشناسان تجارت داخلی به‌گفت‌وگو پرداخته است.

عکس: صمت

پس ازلغو برجام و افزایش مجدد تحریم‌ها، تولید، شیبی نزولی به خود گرفت و رشد اقتصاد در سال‌های اخیر به پایین‌ترین سطح خود رسید

رفع کمبود کالاهای اساسی

حسن رادمرد، معاون اسبق توسعه بازرگانی داخلی وزیر صنعت، معدن و تجارت در گفت‌وگو با صمت، به ارزیابی اهداف عنوان‌شده در تدوین برنامه هفتم توسعه پرداخت.

او کاهش تورم و ثبات بازار را مشروط بر وجود سیاست‌های صحیح عنوان کرد و در این‌باره توضیح داد: یکی از اهداف برنامه هفتم توسعه، ثبات بازار و کاهش ۷ درصدی تورم در هر سال طی مدت زمان این برنامه عنوان شده است.

باید تاکید کرد دولت برای تحقق و دستیابی به اهداف بزرگ، نیازمند تدوین راهکارهای اصولی و اصلاح ساختارها است. در رابطه با ثبات و کاهش تورم، مناسب به‌نظر می‌رسد که در ابتدا دولت با اتخاذ تدابیر مناسب، بحث تنظیم بازار را در اولویت خود قرار دهد.

به‌عبارتی دیگر، هدفمند کردن موضوعات مربوط به تنظیم بازار و تامین کالاهای اساسی در ارجحیت امور قرار گیرد. او ادامه داد: یکی از مسائل مهم در بحث تنظیم بازار، کاهش التهابات مربوط به کمبود کالاهای اساسی در بازار است.

دولت اگر ثبات بازار را در نظر دارد، باید نیاز به کالاهای اساسی را به‌خوبی پاسخ دهد. تنها در این شرایط می‌توان بخشی از التهاب بازار را کاهش داد. یکی از ابزارهایی که می‌توان در راستای تحقق این هدف به‌کار بست، حذف دست دلالان از بازار است.

وی تصریح کرد: با کوتاه شدن دست دلالان و اداره شدن بازار توسط مجموعه‌های دولتی، بازار می‌تواند به ثبات نسبی دست یابد.

دولت با همکاری وزارت جهاد کشاورزی، اگر نظارت‌ها و کنترل‌های خود را بر تمامی حلقه‌های وابسته به بازار اعم از تولید، توزیع و در نهایت بازار مصرف افزایش دهد، می‌تواند بخش مهمی از چالش‌های فعلی را مرتفع کند.

▣ حذف عوامل برهم‌زننده توازن

رادمرد در ادامه به تاثیر روابط بین‌المللی بر شرایط اقتصاد داخلی اشاره کرد و گفت: بدیهی است، مسائل خارجی نیز همواره بر بازارهای داخلی و ابعاد کلی اقتصاد کشور تاثیرگذار هستند.

یکی از مهم‌ترین راهکارهایی که باید در برنامه هفتم توسعه به‌منظور کاهش تورم و ثبات بازار در نظر داشت، بهبود روابط بین‌المللی و تدوین مسیرهای تجارت جهانی باتوجه به اقتصاد پایدار است.

در توضیح این موضوع باید گفت از آنجایی که سال‌های طولانی اقتصاد کشور برپایه فروش نفت‌خام بود، افزایش فشارهای تحریمی سبب شد تا بخش‌های مختلف اقتصادی و درآمدهای نفتی ایران درگیر چالش شود.

یکی از مهم‌ترین الزامات، توجه به اقتصاد پایدار در سایه درآمدهای غیرنفتی است. وی ادامه داد: کاهش سالانه ۷درصد از تورم عمومی، ابعاد متعددی دارد؛ به این معنا که باید زوایای مشکلات فعلی اقتصادی به‌طورکامل بررسی شده و راهکارهای عملیاتی و موثر برای آنها تدوین شود.

باید تاکید کرد هر عامل بیرونی و درونی که سبب شود تعادل بازار برهم ریزد، یک عامل بازدارنده برای رسیدن به ثبات اقتصادی است، از این‌رو مهم‌ترین مولفه‌هایی که دولت و نهادهای مربوطه باید در تدوین برنامه هفتم توسعه به آن توجه داشته باشند، بهبود روابط بین‌المللی و همچنین توجه به تامین کالاهای اساسی موردنیاز بازار داخلی است.

▣ کنترل تورم سخت است

این معاون اسبق توسعه بازرگانی داخلی وزیر صنعت، معدن و تجارت به تشریح شرایط فعلی بازار داخلی پرداخت.

او وجود تورم سنگین عمومی را یکی از اساسی‌ترین چالش‌های اقتصاد کشور معرفی کرد و گفت: در سال‌های اخیر به‌ویژه در چند مدت گذشته، شاهد شیب تند افزایش قیمت‌ها بودیم. آمارهای اقتصادی مربوط به میزان تورم موجود در هر بخش نیز گویای این مسئله است.

کنترل کردن قیمت‌های افسارگسیخته در بازار، به‌نظر می‌رسد کار دشواری باشد و باید راه‌حل‌های موثر تدوین کرد، در غیر این صورت، نمی‌توان از پس تورم عمومی که تمامی بخش‌های تولید، توزیع و بازار را در برگرفته، برآمد.

در بخش تولید، کالاها و حتی خدمات، افزایش چندبرابری قیمت‌ها یک معضل جدی شده و باید با نگاهی جامع به آن رسیدگی کرد. رامرد تاکید کرد: کاهش تورم فعلی کاری دشوار و شاید دور از ذهن در شرایط حال حاضر باشد، چرا که مناسب است تا در گام نخست دولت بازار را کنترل و پس از آن برای کاهش تورم تلاش کند.

باید در نظر داشت، کنترل شرایط فعلی، خود گام مهمی برای تنظیم بازار است، از این‌رو یکپارچگی و هماهنگی میان نهادهای دولتی برای تنظیم و ثبات بازار، از مهم‌ترین مولفه‌هایی است که باید در تدوین برنامه هفتم توسعه در نظر گرفت.

در شرایط فعلی پیش‌بینی آینده بازار و میزان موفقیت برای ثبات آن دشوار است، اما دستیابی به بهبود، دور از ذهن نیست و تنها با در نظر گرفتن شرایط و لوازم مناسب، می‌توان به ثبات و در نهایت کاهش تورم دست‌یافت.

▣ عدالت اجتماعی ضرورت است

رادمرد در پایان به مسائل مهمی که باید در تدوین برنامه هفتم توسعه به آن توجه داشت، تاکید کرد.

او رسیدگی به تمام زوایا و ابعاد چالش‌های اقتصادی فعلی را از مهم‌ترین نکات تدوین برنامه‌های توسعه‌ای عنوان کرد و در این‌باره گفت: دولت می‌تواند با پیگیری و افزایش نظارت‌ها، کنترل بازار را در دست گیرد، بنابراین افزایش توجه به ابزارهای کنترلی در تدوین برنامه‌های جامع از ضرورت زیادی برخوردار است.

به‌طورکلی باید تاکید کرد مسئولان تدوین برنامه هفتم توسعه، باید بحث عدالت اجتماعی و سبد معیشتی خانوار را در نظر داشته باشند. همواره مسیر برنامه‌های توسعه‌ای باید در راستای بهره‌مندی تمام اقشار جامعه از امکانات و ثروت کشور باشد.

وی افزود: بدیهی است، تمام افراد جامعه در هر قشری، استحقاق بهره‌مندی از امکانات و ثروت‌های ملی را دارند. بنابراین در تدوین برنامه توسعه هفتم، همواره باید مفهوم عدالت‌اجتماعی را اولویت خود قرار دهند.

> یکی از مسائل مهم در بحث تنظیم بازار، کاهش التهابات مربوط به کمبود کالاهای اساسی در بازار است. دولت اگر ثبات بازار را در نظر دارد، باید نیاز به کالاهای اساسی را به‌خوبی پاسخ دهد

برنامه‌های اقتصادی دقیق باشند

یدالله صادقی، رئیس اسبق سازمان صنعت، معدن و تجارت استان تهران در گفت‌وگو با صمت، تنها تدوین برنامه هفتم توسعه را راهکار حل معضلات اقتصادی فعلی ندانست.

او در این‌باره توضیح داد: باید در نظر داشت، رشد اقتصادی، کاهش تورم و به‌طورکلی خروج از وضعیت فعلی که گرفتار آن هستیم، نیازمند اقدامات گسترده و اصلاحات اقتصادی است. این اصلاحات از نگرش و باورهای سیاست‌گذاران سرچشمه گرفته و به هر میزان تدوینگران برنامه‌های توسعه‌ای نگاهی دقیق و صحیح به ساختارهای اقتصادی داشته باشند، نقشه راه بهتری ترسیم خواهد شد، از این‌رو باید در ابتدا اولویت‌های برنامه‌ها به‌طوردقیق روشن باشند. وی ادامه داد: نخستین موضوع حائزاهمیت، رسیدن به رشد اقتصادی مطلوب است.

باید توسعه اقتصادی مهم‌ترین اولویت تدوین برنامه‌ها به‌ویژه برنامه هفتم توسعه‌ای باشد. اگر این اولویت را به‌عنوان یک رکن اصلی پذیرفتیم، پس از آن می‌توان راهکارهای دستیابی به این هدف را تنظیم کرد. به‌طورکلی برنامه‌های توسعه اقتصادی، در بازه‌های زمانی بلندمدت تدوین شده و برای هر بخش از این مدت زمان تعیین‌شده، به‌طورمفصل برنامه‌ریزی‌های مشخص و معین وجود دارد.

به‌عنوان مثال برای برنامه‌های ۴۰ساله، در ۱۰سال اول باید ۸درصد، در دهه دوم ۶ درصد، در دهه سوم ۵ درصد و در دهه چهارم ۳ تا ۵ درصد رشد اقتصادی داشته باشیم.

وی خاطرنشان کرد: تدوین و عملیاتی کردن چنین برنامه مفصل و جامعی، نیازمند رعایت کردن ملزومات آن و در نظر گرفتن ابزارهای لازم برای تحقق آن است، از این‌رو تنها نباید به تدوین برنامه‌ها در هر حوزه‌ای بسنده کرد و باید شرایط و بسترهای لازم برای تحقق اهداف مربوطه نیز فراهم شوند.

▣ برجام باعث رشد اقتصاد شد

صادقی در ادامه صحبت‌های خود به تشریح وضعیت اقتصادی ایران در چند سال اخیر پرداخت. او همواره روابط خارجی را یکی از دلایل فرازونشیب‌های اقتصادی کشور معرفی کرد و در این‌باره گفت: در تمام برنامه‌های اقتصادی که در سال‌های گذشته تدوین شدند، هدف رشد اقتصادی ۸درصد مطرح بود، اما این رشد هیچ وقت تجربه نشد.

تنها در سالی که برجام امضا شد، رشد اقتصادی بالای ۸درصد رخ داد. برای این اتفاق نیز باید توضیح داد که پس از امضای برجام و کاهش فشارهای تحریمی، چرخه تولیدات نفتی رونق گرفت و با حجم فزاینده تولید در کشور مواجه بودیم، اما این تب‌وتاب تولید به‌تدریج افت کرد تا به‌حد معمولی رسید. در ادامه تولید براساس میزان امکانات و زیرساخت‌های موجود ادامه یافت.

وی خاطرنشان کرد: پس از برهم خوردن برجام و افزایش مجدد تحریم‌ها، تولید، شیبی نزولی به خود گرفت و رشد اقتصادی در سال‌های اخیر به پایین‌ترین سطح خود رسید. حتی در برخی سال‌ها، رشد اقتصادی کشور عددی منفی را به خود اختصاص داد که نشان‌دهنده شرایط مناسبی برای کشور نیست. باید تاکید کرد سرمایه‌گذاری، عامل مهمی در رشد اقتصادی است.

این سرمایه‌گذاری از ۲ منبع داخلی و خارجی تامین می‌شوند که هریک از این دو، نیازمند بسترها و شرایط مختص به خود است. بدون فراهم بودن زیرساخت‌های رشد سرمایه‌گذاری از هر۲ منبع، نمی‌توان برنامه‌های رشد اقتصادی را تدوین کرد.

▣ اقتصاد بین‌المللی؛ ضرورت توسعه

صادقی به بسترها و لوازم مهم توسعه سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی اشاره کرد و در این‌باره گفت: در رابطه با افزایش سرمایه‌های خارجی، روابط با سایر کشورها از درجه اهمیت بالایی برخوردار است، همچنین باید فضای مناسبی برای ورود سرمایه‌های خارجی به پروژه‌های کشور وجود داشته باشد. فعالان اقتصادی بین‌المللی باید چشم‌انداز سرمایه‌گذاری در ایران را مثبت دیده و با فراغ‌بال بتوانند منابع مالی خود را وارد بخش‌های تولیدی کشور کنند.

در غیر این صورت، در فضایی ناامن و آینده‌ای مبهم و پر از چالش، هیچ سرمایه‌گذاری حاضر به ورود در بخش‌های تولیدی و اقتصادی کشور نخواهد بود. رئیس اسبق سازمان صنعت، معدن و تجارت استان تهران خاطرنشان کرد: ثبات بازار و کاهش تورم، از جمله اهدافی است که قرار است در برنامه هفتم توسعه لحاظ شود.

باید تاکید کرد وجود اقتصادی بین‌المللی، از الزامات تحقق اهداف توسعه‌ای مذکور است. از دیگر مزایای وجود اقتصاد بین‌المللی می‌توان به‌سهولت تبادلات مالی در جامعه جهانی اشاره کرد. همین مسئله سبب افزایش اعتماد به اقتصاد ایران در اذهان سرمایه‌گذاران خارجی می‌شود.

یکی دیگر از مزایای وجود اقتصاد بین‌المللی، داشتن ارتباط با کشورهای صاحب فناوری است. در صورت داشتن ارتباط با این کشورها، فناوری نیز وارد بخش تولید شده و بدیهی است در نهایت منجر به رشد اقتصادی خواهد شد.

وی ادامه داد: درباره سرمایه‌گذاری داخلی نیز می‌توان گفت وجود تسهیلات مختلف برای انجام کارهای تولیدی و همچنین جذاب بودن پروژه‌های سرمایه‌گذاری می‌تواند از مهم‌ترین بسترها باشد، چرا که هر سرمایه‌گذاری باید با اطمینان لازم از بازگشت سرمایه خود آگاه بوده و با اطمینان بتواند در بخش‌های مختلف اقتصادی فعال باشد.

سخن پایانی

براساس نظر کارشناسان، رشد اقتصادی و توسعه سرمایه‌گذاری در تولید، ۲ حلقه به هم متصل بوده و بدون داشتن فضای تولیدی مناسب به‌همراه منابع مالی صحیح، نمی‌توان به رشد اقتصادی دست یافت، بنابراین به‌نظر می‌رسد اگر دولت در برنامه هفتم توسعه در نظر دارد تا رشد چشمگیر اقتصادی و رهایی از تورم را به‌عنوان یکی از اهداف خود قرار دهد، باید نسبت به افزایش سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی بیشتر توجه داشته باشد.

کارشناسان در بررسی میزان تحقق اهداف برنامه‌های توسعه عنوان کردند

برنامه هفتم یا ویرایش برنامه ششم؟

گروه گزارش
editor@smtnews.ir

برخی کارشناسان معتقدند کمترین میزان تحقق ۶ برنامه بعد انقلاب احتمالا مربوط به برنامه ششم توسعه باشد و برآوردها حاکی از تحقق ۳۰ درصدی این برنامه است. برهمین اساس با توجه به شرایط روز اقتصاد و محدودیت‌های ناشی از تحریم، برخی کارشناسان اقتصاد معتقدند در تدوین برنامه هفتم توسعه، نه‌تنها نمی‌توانیم اهداف بلندپروازانه‌تری نسبت به برنامه ششم داشته باشیم، بلکه حتی احتمال عقبگرد از برخی اهداف برنامه فعلی هم وجود دارد. صمت در این گزارش، نظر کارشناسان درباره میزان تحقق اهداف برنامه‌های توسعه‌ای و رویکرد برنامه هفتم توسعه را بررسی کرده است.

این نخستین‌بار نیست

فرصت اجرای برنامه ششم توسعه در پایان سال ۱۴۰۰ به پایان رسید؛ بنابراین دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۱ پیشنهاد تمدید آن در سال ۱۴۰۱ را داد که در نهایت در بند «ن» تبصره یک قانون بودجه ۱۴۰۱ این پیشنهاد دولت به تصویب نمایندگان و تایید شورای نگهبان رسید. براساس این بند از قانون، مواد قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به‌استثنای آن‌دسته از موادی که طبق قوانین مجلس به‌صراحت نسخ شده‌اند، در سال ۱۴۰۱ تمدید شد.

با این همه، این نخستین‌بار نیست که یکی از برنامه‌های پنج‌ساله توسعه با تاخیر در تدوین روبه‌رو می‌شود و تقریبا نیمی از برنامه‌های پنج‌ساله توسعه به‌دلیل تغییر دولت‌ها و هماهنگ نبودن زمان روی کار آمدن دولت‌ها با زمان اجرای برنامه‌های توسعه، با چنین مشکلی روبه‌رو شده‌اند.

۳ برنامه از ۷ برنامه توسعه کشور با تاخیر یک‌ساله در تدوین مواجه شدند که شامل برنامه‌های ۳، ۵ و ۷ توسعه می‌شود. اگر با همین روال ادامه یابد، احتمالا برنامه‌های نهم یا یازدهم توسعه هم با تاخیر تدوین می‌شوند، چون تقویم سیاسی کشور و تغییر دولت‌ها با تقویم تدوین برنامه‌های توسعه یکی نیست.

بنابراین اینکه برخی تاخیر در تنظیم و ارائه برنامه‌های توسعه را به کم‌کاری‌های دولت‌های قبل از آن نسبت می‌دهند، چندان با واقعیت سازگار نیست. دولت قرار بود از دی ۱۴۰۰ وارد حوزه تدوین برنامه هفتم شود اما همزمانی این کار با نخستین بودجه دولت سیزدهم، سبب شد سازمان برنامه‌وبودجه تمرکز خود را بر تهیه لایحه بودجه ۱۴۰۱ قرار دهد و تا خرداد ۱۴۰۱ لایحه برنامه هفتم را به مجلس ببرد و مجلس هم تا پایان تابستان ۱۴۰۱ آن را تصویب کند و پس از تایید شورای نگهبان، در پاییز امسال برای اجرا، ابلاغ شود.

همچنین قرار بود لایحه بودجه ۱۴۰۲ برمبنای قانون برنامه هفتم توسعه تهیه و تنظیم شود اما تغییرات مجمع سبب شد این اتفاقات رخ ندهد.

برنامه هفتم توسعه نباید آرمانی تدوین شود

زهرا کریمی، استاد دانشگاه مازندران: تجربه نشان داده تمام برنامه‌های توسعه‌ای کشور با مشکل مواجه شده و با پیش‌بینی‌ها انطباق پیدا نکرده‌اند. این برنامه‌ها پرهزینه و به‌دلیل مغایرت با هدف کم‌فایده بوده‌اند؛ به‌ویژه دو برنامه پنجم و ششم در دهه ۹۰. این برنامه‌ها با هدف رشد ۸ درصدی، کاهش تورم و کاهش نابرابری پیش‌بینی‌شده بودند اما هیچ‌کدام از این اهداف برنامه‌ها تحقق نیافتند.

مشکلات داخلی و خارجی مانند تحریم‌ها را باید به مشکلات این برنامه‌ها اضافه کرد. در نهایت این مشکلات فعالان اقتصادی تمام عرصه‌ها را دچار چالش کرد و افزایش هزینه‌ها، رفتار دولت و رفتار مصرفی مردم نیز تحت‌تاثیر این مشکلات قرار گرفت.

در این دوران با بحران آب هم مواجه شدیم که یکی از چالش‌های اساسی پیش‌روی ما است و کشور را تهدید می‌کند.

خطر بی‌آبی در کمین کشاورزی است، این در حالی است که کشاورزی شیوه زندگی هزاران نفر در کشور بوده و از سوی دیگر، مردم به‌دلیل فسادهای اقتصادی رخ داده تحت‌فشار قرار گرفته‌اند. در دو برنامه اخیر، کاهش سرمایه‌گذاری هم رخ داد؛ هم کاهش سرمایه‌گذاری ازسوی دولت به‌خاطر تحریم‌ها که منابع دولت را کاهش داده و هم کاهش شدید سرمایه‌گذاری در بخش خصوصی باعث کاهش نرخ رشد و منفی شدن آن در دهه ۹۰ شده است. میزان سرمایه‌گذاری، میزان استهلاک را پوشش نمی‌دهد. در واقع سرمایه‌گذاری ایجاد ظرفیت تولید است اما هیچ ظرفیت تولید جدیدی در بنادر، جاده‌ها، راه‌آهن و اراضی کشاورزی ایجاد نشده است. مجموع این مشکلات، وضعیت را برای تدوین برنامه هفتم توسعه دشوار کرد و کارشناسان را برآن داشت تا تاکید کنند با توجه به شرایط موجود باید در برنامه هفتم یک تغییر و گشایش اساسی ایجاد شود تا وضعیت اقتصادی کشور بهبود یابد.

به‌علاوه اینکه بازار کار در کشور ما بسیار پیچیده است اما واقعیت این است که اشتغال در شرایط بحرانی کم نمی‌شود.

تعداد شاغلان با بازده پایین افزایش و شاغلان با بازده بالا کاهش یافته که این وضعیت بیشتر در کشورهای در حال توسعه ناموفق دیده می‌شود. وقتی صنایع آسیب می‌بینند افرادی که شغل خود را از دست می‌دهند نمی‌توانند بیکار بمانند، به همین دلیل، وارد بخش‌های خدماتی مانند دستفروشی می‌شوند. باید رشد ارزش‌افزوده، رشد بهره‌وری و رشد اشتغال همزمان انجام شود.

آسیب‌شناسی ۱۱ برنامه قبلی

روح‌الله شهنازی، استاد دانشگاه شیراز: قبل از اینکه سراغ برنامه جدید برویم باید ۱۱ برنامه قبلی را آسیب‌شناسی کنیم که آیا برنامه‌ها اجرا شده یا به مشکل خورده است. اگر قرار باشد برنامه هفتم توسعه هم مانند برنامه‌های قبلی باشد، داشتن یا نداشتن برنامه توسعه اهمیتی نخواهد داشت. تعیین هدف و برنامه‌ریزی بسیار مهم است و در مرحله بعد الزامات برنامه مطرح می‌شود اما باید از نحوه اجرای برنامه‌های قبلی و نظارت و ارزیابی برنامه‌ها هم اطلاع داشته باشیم.

دولت باید به تخصیص، تامین کالای عمومی، از بین بردن انحصارها یا کاهش آن، واقعی‌سازی اثرات خارجی و کاهش عدم‌تعارض در برنامه هفتم توجه کرده و برای تثبیت نرخ‌ها، کنترل تورم و کاهش نرخ بیکاری و رشد اقتصادی تلاش کند. نابرابری در ثروت، فرصت‌ها و درآمدها که از جمله شکست‌های بازار هستند هم باید در تدوین برنامه هفتم مدنظر قرار گیرد. این در حالی است که اهداف مدنظر در برنامه‌ریزی غیرواقعی و آرمانی هستند که البته مشکل جدیدی نیست. در واقع، هدف برنامه‌ها در قالب امید و آرزو مطرح می‌شود، نه به‌عنوان هدف واقعی و این اهداف با اقتصاد کشور همخوانی ندارد و الزامات آن را نمی‌توانیم اجرا کنیم و برنامه به هدف موردنظر نمی‌رسد.

برای تدوین برنامه باید هدف‌گذاری، الزامات، اجرا و نظارت در برنامه‌های قبلی را آسیب‌شناسی کنیم. متاسفانه الگوها و مدل‌هایی که در تدوین برنامه‌ها استفاده می‌شود، ثابت نیست و تصور بر این است که اگر یک الگو به‌طور ناقص اجرا شود، برای برنامه بعدی تغییر داده می‌شود. قبل از انقلاب بیشتر الگوها ساختاری و بعد از انقلاب الگوها در جهت تعدیل اقتصادی و نهادگرایی، اقتصاد دانش‌بنیان و تحول اقتصادی و الگوهای اصلاح فضای کسب‌وکار است. تغییرات الگو، ما را دچار فرآیندی فرسایشی می‌کند. برنامه‌های توسعه در قالب برنامه‌ریزی‌های بلندمدت تنظیم می‌شود اما ما الزامات آن را نداریم و تصور می‌کنیم اشکال از الگویی است که در تدوین برنامه از آن استفاده کرده‌ایم.

تعارض تصمیمات سیاسی با تعهد به برنامه‌ها

ندا میری، کارشناس اقتصاد: اگر دولت قبلی لایحه برنامه را سر وقت به مجلس می‌داد، دولت فعلی موظف به اجرای برنامه‌ای نمی‌شد که توسط دولت قبل تنظیم شده اما اجرای آن بر عهده دولت بعدی است؛ در حالی‌که ممکن است این دولت هیچ اعتقادی به برنامه دولت قبل نداشته باشد.

اگر تمام اصول اقتصادی رعایت و توان معیشتی مردم در نظر گرفته می‌شد، این اتفاقات رخ نمی‌داد. کسری بودجه و هدررفت منابع، پیامدهایی است که برای کشور به‌وجود آمده است.

بنابراین برای تنظیم برنامه هفتم یا هر برنامه میان‌مدتی نیازمند اسناد بالادستی هستیم. هدف‌های برنامه توسط اسناد بالادستی تعیین می‌شود که یکی از آنها سند چشم‌انداز بیست‌ساله است.

از برنامه‌های ۴، ۵، ۶ و ۷ توسعه تا به‌حال ۳ برنامه را پشت‌سر گذاشته‌ایم و برنامه هفتم باید در مسیر سند چشم‌انداز باشد و از ۳ برنامه قبلی هم برای تدوین این برنامه استفاده کنیم.

به‌علاوه اینکه در برنامه هفتم توسعه سخت‌ترین هدف تعریف‌شده در سند چشم‌انداز این است که ایران باید در سال ۱۴۰۴ قدرت نخست علمی، اقتصادی و فناوری منطقه باشد؛ یعنی از رتبه ۱۶ حال حاضر باید به رتبه اول برسیم. اگر این اهداف در ۳ برنامه گذشته موردتوجه قرار گرفته بود تا کنون باید به نیمی از این اهداف رسیده بودیم.

رشد اقتصادی و کاهش تورم و بیکاری در برنامه‌های چهارم، پنجم و ششم محقق نشده است. رشد اقتصادی ۸ درصدی و نرخ تورم و بیکاری زیر ۱۰ درصد آرمان‌هایی بود که تحقق نیافت.

رشد اقتصادی در برنامه چهارم ۴.۴ درصد، در برنامه پنجم ۰.۳۸ درصد و در برنامه ششم منفی ۳.۳ درصد بود.

نرخ تورم در برنامه چهارم ۱۵ درصد، در برنامه پنجم ۲۲ درصد و در برنامه ششم به ۳۶ درصد رسید. نرخ بیکاری هم در هر ۳ برنامه ۱۱درصد بوده است؛ بنابراین اهداف این برنامه‌ها محقق نشده و اوضاع از هر برنامه به برنامه بعد بدتر شده و ما گام‌های معکوس برداشته‌ایم و اگر با همین شرایط پیش برویم افق روشنی برای برنامه هفتم توسعه وجود ندارد.

سرگذشت عجیب برنامه هفتم توسعه

کمال علیپور، عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی: برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در زمره برنامه‌های میان‌مدت در مسائل کلان کشور به‌شمار می‌آیند. برنامه‌هایی که حسب رویه اساسی موجود، مطابق با سیاست‌های کلی ابلاغی از سوی رهبر معظم انقلاب تدوین می‌شوند و چشم‌اندازی از مسیر چندساله توسعه را پیش روی مسئولان کشور قرار می‌دهد. قرار بر این بود که برنامه هفتم توسعه همزمان با بودجه ۱۴۰۱ در مجلس بررسی شود اما دولت اعلام کرد به‌دلیل فرآیند انتقال قدرت در قوه مجریه نمی‌تواند برنامه هفتم را به مجلس ارسال کند. در همین راستا، بودجه ۱۴۰۱ با اماواگرهای بسیاری قبل از پایان سال ۱۴۰۰ به مقصد رسید و سوالی که مطرح می‌شود این است که آیا دولت از پس هزینه‌های بودجه امسال برمی‌آید یا خیر. اولا که لایحه را خود دولت داده و نهادهای اجرایی ظرفیت خود را می‌بینند و پیشنهاد می‌دهند و قطعا از پس آن بر می‌آیند. دوم اینکه در صنعت، معدن و تجارت در تلفیق افزایش چندانی نداشتیم که بگوییم از ریلی که دولت دیده خارج شده یا خلاف اصل ۵۵ بوده است. ما یکسری احکام را آنجا مشخص کرده‌ایم که آن هم در چارچوب برنامه بود.

به نظر می‌رسد آقای فاطمی‌امین و تیم او می‌توانند با همین آرامشی که دارند کار کنند. شرایط این وزارتخانه باید نسبت به گذشته مضاعف‌تر باشد و اگر قرار بر کنترل و اینکه تولید و صادرات بیشتر است، این وزارتخانه باید بیشتر از سایر وزارتخانه‌ها تلاش کند، زیراکه سهم آن در جی‌دی‌پی کشور بالاست؛ بنابراین نه‌تنها باید این اعداد و ارقام را پیش ببرند، بلکه از برنامه جلوتر بروند چون ما امروز از برنامه عقب هستیم. برنامه ششم را یک سال تمدید کردیم، چون از برنامه عقب هستیم. تا سال ۱۴۰۴ باید در ابعاد گوناگون قدرت برتر منطقه می‌شدیم که هنوز به برنامه نرسیده‌ایم. ازاین‌رو صنعت، معدن و تجارت و وزارت جهاد کشاورزی و نهادهایی که در کشور مولد بوده و بیشتر در تولید ناخالص ملی تاثیرگذار هستند باید فعال شوند.

سخن پایانی

برخی کارشناسان نبود گزارش دقیق جمع‌بندی از میزان تحقق اهداف مندرج در برنامه ششم توسعه را از مهم‌ترین مشکلات تدوین برنامه هفتم می‌دانند. برخی نتایج برنامه ششم از سوی مرکز آمار اعلام شده که البته به‌عقیده کارشناسان فاصله زیادی میان آنچه باید می‌شد و آنچه شده، دیده می‌شود. به‌عنوان مثال، براساس برنامه ششم توسعه باید رشد اقتصادی به ۸ درصد می‌رسید اما عملا رشد اقتصادی در پایان ۱۴۰۰ به ۱.۲ درصد رسید. بهره‌وری تولید قرار بود در آخرین سال برنامه ششم توسعه ۱۵ درصد باشد اما در حال‌حاضر کمی بیش از ۳ درصد است و سرمایه‌گذاری خارجی قرار بود ۳۰ میلیارد دلار باشد که کمتر از ۲ میلیارد دلار محقق شده است.

به گفته برخی کارشناسان حوزه برنامه‌ریزی و آینده‌پژوهی، اختلافات فاحش میان واقعیات موجود با اهداف موردنظر در برنامه‌های توسعه می‌تواند به این معنا باشد که برنامه هفتم توسعه، نه‌تنها عملا به معنی ویرایش برنامه ششم توسعه است، بلکه در این ویرایش باید واقع‌بینانه‌تر برنامه‌ریزی کرد و حتی شاید نیاز به عقب‌نشینی از برخی اهداف برنامه هفتم باشد. به‌عنوان نمونه، رشد اقتصادی را از ۸ به ۴ درصد کاهش دهیم که البته بعید است دولت زیر بار آن برود.

> برخی کارشناسان نبود گزارش دقیق از میزان تحقق اهداف مندرج در برنامه ششم توسعه را از مهم‌ترین مشکلات تدوین برنامه هفتم می‌دانند

نظرگاه

تدوین برنامه هفتم در سناریوهای گوناگون

سیدمهدی پاکذات- رئیس مرکز پژوهش‌های سازمان برنامه‌وبودجه

برنامه‌های توسعه کشور درگذشته تنها بر مبنای یک سناریو بود. به‌عنوان مثال، برنامه ششم بر پایه امتداد برجام و فرض عدم‌تحریم‌ها تدوین شده بود و این سناریو که ممکن است تحریم‌ها برگردد، وجود نداشت. به علاوه اینکه در روند تدوین و تصویب برنامه‌های توسعه‌ای، چندین نهاد نقش ایفا می‌کنند. مجمع تشخیص مصلحت نظام سیاست‌های کلی را مشخص می‌کند و این سیاست‌ها توسط رهبر معظم انقلاب ابلاغ می‌شود. پس از ابلاغ سیاست‌های کلی از سوی رهبر معظم انقلاب، کار سازمان برنامه‌وبودجه شروع می‌شود تا برنامه را براساس آن سیاست‌ها تدوین کند و بعد از آن برنامه تقدیم مجلس شده و بررسی آن در کمیسیون‌ها آغاز می‌شود.

براساس شواهد، برنامه‌های توسعه تاکنون نتوانسته‌اند به اهداف مدنظر برسند و بیشتر جنبه تشریفاتی گرفته‌اند. در آسیب‌شناسی برنامه‌های توسعه‌ای نمایان شد برخی اهداف مشخص‌شده در قوانین توسعه واقع‌گرایانه نیستند و مبنای علمی ندارند و طبیعتا وقتی اهدافی خارج از توان واقعی اجرایی کشور تعیین می‌شوند، محقق نمی‌شوند. مشکل دیگر این است که تاکنون برنامه‌ریزی جامعی برای برنامه‌های توسعه‌ای مدنظر قرار گرفته، یعنی به‌دنبال آن بودیم که برای همه نهادها و همه مناطق برنامه داشته باشیم، در حالی که در برنامه توسعه باید مهم‌ترین برنامه‌هایی که کشور برای بازه زمانی پنج‌ساله می‌تواند داشته باشد را بیاوریم؛ بنابراین باید از برنامه‌ریزی جامع به سمت برنامه‌ریزی متمرکز بر هسته‌های کلیدی حرکت کنیم. در صورتی‌که این اقدام انجام نشود با توجه به تعدد اهداف و قلمروهای برنامه‌های توسعه، توان دولت پخش می‌شود و برنامه‌ها موفق نمی‌شوند.

در نگاه کلی باید گفت که برنامه‌های توسعه لایه‌های گوناگونی دارند. در لایه نخست، اهداف کلان کمی و کیفی مطرح شده و در نهایت، برنامه‌های عملیاتی مشخص می‌شود. بنابراین مسائلی وجود دارد که بین‌بخشی است و هر نهادی باید تکلیف خود را در ارتباط با آنها بداند. یکی از آسیب‌های برنامه‌های قبلی عدم‌ارائه برنامه عملیاتی بود. بنابراین براساس مطالعات برنامه هفتم توسعه باید برای لایه پایانی اهمیت ویژه‌ای قائل شد. به علاوه اینکه سعی داریم در این برنامه وظیفه تمام اجزا از جمله نهادهای دولتی و حاکمیتی، نظامی، قوه قضائیه و مجلس شورای اسلامی، نهادهای انقلابی، استانداران، بخش‌های خصوصی، مردمی و... را متناسب با هدف تعیین‌شده مشخص کنیم.

در این بین، برای نظارت‌پذیر کردن برنامه‌ها باید شاخص‌های کمی وجود داشته باشد، تعریف شاخص‌های اندازه‌گیری کمی جزئی از برنامه‌ریزی است که متاسفانه در دوره‌های قبل بعضا نادیده گرفته می‌شد.

آسیب دیگری که از سوی کارشناسان مطرح می‌شود آن است که بعد از برنامه‌ریزی و تصویب سند برنامه مستقیم، سراغ اجرا می‌رویم، در صورتی که در کشورهای دیگر مرحله‌ای وجود دارد، به‌نام آماده‌سازی (implementation) که در این مرحله تمام الزامات و پیش‌نیازهای اجرای برنامه را فراهم کرده و تمام موانعی که بر سر اجرا وجود دارد را برطرف می‌کنند. نکته حائز اهمیت این است که آماده‌سازی جزئی از اجرا نیست و نهاد متولی اجرا نمی‌تواند به‌تنهایی آماده‌سازی را انجام دهد و نهاد برنامه‌ریزی یعنی خود سازمان برنامه باید با کمک نهادهای اجرایی، این کار را انجام دهد.

بنابراین باید برنامه‌ای تدوین شود که قابل تحقق باشد و در گام بعدی، این برنامه باید نظارت‌پذیر بوده و شاخص‌های کمی آن مشخص باشد. همچنین موانع اجرایی آن برداشته‌شده و الزامات آن محقق شده باشد. در ادامه باید نظامات انگیزشی، مجریان و منافع نهادها به تحقق اهداف گره زده شود؛ یعنی مانند آنچه ما در بودجه‌ریزی به آن بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد می‌گوییم.

یک برنامه راهبردی در تمام دنیا به‌معنای سندی است که حاوی اهداف، سیاست‌ها، راهبردها، برنامه‌ها و اقدامات لازم است اما در کشور ما برنامه توسعه این‌گونه نیست.

در حال حاضر هسته‌های کلیدی برنامه هفتم توسعه کشور مشخص شده، با این‌حال اعتقاد داریم این موارد حداکثری هستند و باید برای برنامه‌ریزی کمتر شوند. در برنامه هفتم موضوع‌هایی مانند تعادل و توازن سرزمینی که در واقع محور اصلی و سند بالادستی آن آمایش سرزمین است، توسعه اجتماعی و بازتوزیع عادلانه منافع حاصل از رشد اقتصادی و اصلاحات نهادی و ساختاری توسعه و چرخش‌های تحولی در نظام برنامه‌ریزی از سیاست‌های کلی تا مرحله اجرا و نظارت و ارزیابی را مدنظر قرار دادیم.

خبر

۶۳ مرکز خرید تضمینی گندم در آذربایجان‌غربی دایر شد

مدیر زراعت سازمان جهاد کشاورزی آذربایجان‌غربی بااشاره به آغاز برداشت و خرید همزمان گندم در استان گفت: ۶۳ مرکز خرید گندم در استان آماده دریافت گندم مازاد بر مصرف زارعان هستند.

علی عیدی در گفت‌وگو با مهر اظهار کرد: متولی خرید تضمینی گندم در استان، شرکت غله و خدمات بازرگانی استان آذربایجان‌غربی بوده و سازمان تعاونی روستایی نیز به‌عنوان مباشر شرکت غله را در این زمینه همراهی می‌کند که پیش‌بینی می‌شود امسال بیش از ۵۴۲هزار تن گندم از سطح گندمزارها تولید و برداشت شود.

وی با بیان اینکه تاکنون ۷۲هزار و ۴۰۶تن گندم از زارعان توسط مراکز خرید دولتی خریداری شده است، تصریح کرد: پیش‌بینی می‌شود در شرایط مطلوب در حدود ۳۵۰هزار تن گندم از گندمکاران استان به‌صورت تضمینی خریداری شود.

مدیر زراعت سازمان جهاد کشاورزی آذربایجان‌غربی اضافه کرد: امسال از مجموع ۳۸۱هزار هکتار از اراضی زیرکشت این محصول، ۹۱هزار هکتار به‌صورت آبی و ۲۹۰هزار هکتار نیز به‌صورت دیم کشت شده است.

عیدی بااشاره به نرخ اعلام‌شده برای خرید تضمینی گندم، ادامه داد: نرخ خرید تضمینی گندم با ۴ درصد افت مفید و ۲ درصد افت غیرمفید و حداکثر با ۲ درصد سن‌زدگی مبلغ ۱۱۵هزار ریال به‌ازای هر کیلوگرم تعیین شده است.

وی با بیان اینکه هماهنگی‌های لازم با نیروهای انتظامی انجام گرفته تا از خروج گندم تولیدی به سایر استان‌ها جلوگیری شود، ادامه داد: باتوجه به گزارش‌های رسیده مبنی بر حضور دلالان و افراد سودجو در مزارع خرید گندم، کاه و کلش خارج از عرف در راستای انتقال آن به خارج از استان، به کشاورزان توصیه می‌شود، به‌منظور حمایت از دامداران داخل استان، از فروش گندم، کاه و کلش به این‌گونه افراد خودداری کنند.

مدیر زراعت جهاد کشاورزی آذربایجان‌غربی گفت: افزایش نرخ خرید تضمینی گندم بهترین مشوق برای گندمکاران بوده و ضمن اثرگذاری در افزایش بهره‌وری، پشتیبانی عملی از تولید است.

تامین خوراک، اولویت شرکت سنگ‌آهن بافق

مجتبی حمیدیان، مدیرعامل سنگ‌آهن مرکزی بافق به‌اتفاق هیات‌همراه از معدن سنگ‌آهن آریز D۱۹ بازدید و پیشرفت پروژه را از نزدیک موردبررسی قرار داد.

به‌گزارش خبرنگار صمت از یزد، حمیدیان خواستار تسریع در عملیات باطله‌برداری، هزینه تکمیل عملیات اکتشاف و پیشرفت هرچه بیشتر کار با کمک پیمانکاران شد و عنوان کرد: مسئله تامین خوراک از اولویت‌های اصلی شرکت سنگ‌آهن مرکزی بوده و تمام توان خود را برای کمک به انجام این امر مهم به‌کار خواهند بست.

کاظم‌پور، مدیرعامل شرکت دشت‌یوز که در این بازدید حضور داشت گزارش کاملی از پیشرفت پروژه و روند کار پیمانکاران اصلی را ارائه و خاطر نشان کرد: از عملکرد پیمانکاران راضی و حتی پیشرفت کار نسبت به برنامه‌ریزی اولیه به‌میزان ۶۰درصد از برنامه زمان‌بندی‌شده جلوتر است، همچنین ۲ پیمانکار با تمام توان به‌صورت دوشیفت فعالیت کرده و پیش‌بینی می‌شود بعد از گذشت ۲ سال به ماده‌معدنی دسترسی پیدا کنیم. وی افزود: در حال حاضر ۴۲دستگاه دامپتراک ۱۰۰تنی، ۱۹دستگاه بیل، ۱۱دستگاه بولدوزر و ۱۱دستگاه آبپاش در این معدن به‌صورت دوشیفت کار می‌کنند و تاکنون بیش از ۵۰۰نیروی انسانی در این معدن مشغول به‌کار بوده‌اند که در آینده به ۷۰۰ تا ۱۰۰۰ نیز به‌طور مستقیم خواهند رسید.

ارائه تسهیلات هزار میلیاردی به صنایع کوچک

معاون صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری صنایع کوچک گفت: طبق تفاهمنامه‌ای که با یکی از بانک‌ها منعقد کردیم، می‌توانیم تا هزار میلیارد تومان تسهیلات از طریق صدور ضمانتنامه به صنایع کوچک بپردازیم.

به گزارش ایسنا محبوب پناهی با بیان اینکه صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری صنایع کوچک به‌موجب قانون، تنها برای پر کردن خلأ وثیقه مابین تولیدکننده و ذی‌نفعان بانکی تشکیل شده است، اظهار کرد: زمانی که سرمایه‌گذار یا کارآفرین به‌دنبال راه‌اندازی یک واحد تولیدی است، شاهد هستیم تمام دارایی خود را صرف خرید و راه‌اندازی تاسیسات فیزیکی ماشین‌آلات و مواردی از این قبیل خواهد کرد و کمابیش دارایی قابل توجهی که به‌عنوان وثیقه نزد بانک‌ها به‌ضمانت بگذارد، نخواهد داشت. زمانی که برای دریافت تسهیلات به بانک‌ها مراجعه می‌کند، بانک‌ها بنا به نگاه اقتصادی‌ای که دارند، سند محل اجرای طرح را به‌عنوان وثیقه نمی‌پذیرند و به‌طور معمول تولیدکننده با مشکل مواجه خواهد شد.

معاون فنی و برنامه‌ریزی صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری صنایع کوچک تاکید کرد: صندوق ضمانت فقط برای پر کردن این خلأ تاسیس شده تا این ضمانتنامه را برای واحدهایی که دچار مشکل وثیقه هستند، صادر کند و آنها بتوانند به‌راحتی از تسهیلات بانکی که بیشتر، تسهیلات سرمایه در گردش است، استفاده کنند. در این راستا صندوق ضمانت با تمامی بانک‌های کشور اعم از خصوصی و دولتی تفاهمنامه‌هایی دارد و ضمانتنامه صندوق، موردپذیرش تمامی بانک‌ها در سطح کشور است. معاون فنی و برنامه‌ریزی صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری صنایع کوچک گفت: در همین راستا، با امضای تفاهمنامه‌ای با یکی از بانک‌ها، امسال می‌توانیم تا مبلغ ۱۰هزار میلیارد ریال (هزار میلیارد تومان) تسهیلات را با معرفی و تضمین صندوق و از طریق صدور ضمانتنامه به صاحبان صنایع کوچک و واحدهای متقاضی اعطا کنیم.

وقتی توپ پاسخگویی پاسکاری می‌شود

تکمیل کریدور شمال ـ جنوب در ایستگاه وعده

گروه استان‌ها
editor@smtnews.ir

پروژه راه‌آهن رشت ـ انزلی ـ کاسپین به‌عنوان حلقه مفقوده زنجیره تامین کالا و توسعه اقتصادی منطقه با اتصال ایران به کریدور شمال ـ جنوب محسوب می‌شود و باتوجه به وضعیت نامطلوب جاده‌های کشور و همچنین هزینه بالای حمل‌ونقل جاده‌ای، در صورت توسعه حمل‌ونقل ریلی، می‌توان شاهد فعالیت نوین لجستیکی در گلوگاه‌های اقتصادی بود، به‌نوعی که در صورت اتصال بندر کاسپین به راه‌آهن سراسری علاوه بر ایجاد ارزش‌افزوده برای اقتصاد منطقه، این بندر می‌تواند به‌عنوان یک بندر نسل سوم در کریدور شمال ـ جنوب نقش‌آفرینی کند.

اتصال مرکز گیلان به شبکه راه‌آهن

۱۵اسفند ۹۷ بود که با حضور رئیس‌جمهوری سابق راه‌آهن قزوین ـ رشت به‌طول ۱۶۴کیلومتر و در ۸ قطعه و با هزینه هزار و ۸۵۰میلیارد تومان به‌بهره‌برداری رسید و مرکز استان گیلان به‌طوررسمی به شبکه راه‌آهن سراسری کشور متصل شد. بهره‌مندی مردم، صنایع و کارخانجات گیلان از مزایای حمل‌ونقل ترکیبی، احداث بخش مهمی از کریدور ریلی شمال ـ جنوب، افزایش ضریب امنیت سفرها، رونق اقتصادی و اجتماعی منطقه و همچنین کمک به رونق صنعت گردشگری گیلان از مهم‌ترین اهداف اتصال به شبکه ریلی برای این استان اعلام شد. ۳۱خرداد امسال، خبری روی خروجی یکی از خبرگزاری‌های مطرح کشور با عنوان «حرکت نخستین قطار بین‌المللی باری چین به مقصد ایران» منتشر شد. شاید دیدن این تیتر چیز جدیدی نباشد، اما زمانی که متن را مطالعه می‌کنید، متوجه می‌شوید که این قطار قرار است با گذشتن از گذرگاه هورگوس در منطقه خودمختار اویغور شین جیانگ، قزاقستان و دریای خزر به بندر انزلی ایران وارد شود. شاید باز هم مطالعه این بخش از متن خبر عادی باشد، اما برای کسانی که می‌دانند هنوز هیچ خط ریلی تا بندرانزلی و کاسپین کشیده نشده و این مسیر ریلی در پیچ و خم وعده‌های عملی‌نشده توقف کرده و باوجود مصاحبه‌های مختلف و نقل‌قول‌های فراوان از سوی متولیان و مسئولان امر که قرار بود در دولت گذشته به‌بهره‌برداری برسد، پیشرفت آنچنانی نداشته، عجیب و سوال‌برانگیز باشد.

باتوجه به اینکه براساس اخبار دریافتی از منابع موثق برخی رسانه‌های خارجی نیز درخواست صدور مجوز برای تهیه خبر و تصویر از ورود این قطار به انزلی را داده بودند، برگزاری مهر در استان گیلان بر آن شد تا ضمن بازخوانی وعده‌های مسئولان از وضعیت فعلی این پروژه گزارشی تهیه کرده و با مسئولان و متولیان امر گفت‌وگویی انجام دهد.

وعده‌های محقق‌نشده

خیرالله خادمی، معاون وزیر راه و شهرسازی دولت تدبیر و امید در مراسم افتتاح خط ریلی قزوین ـ رشت ضمن ارائه گزارشی، خبر از انعقاد تفاهمنامه با منطقه آزاد انزلی برای اتصال ریل به بندر کاسپین داد و گفت: در راستای تکمیل مسیر ریلی کریدور شمال ـ جنوب و اتصال بنادر کاسپین، انزلی و آستارا به راه‌آهن سراسری در گام اول تفاهمنامه‌ای با منطقه آزاد انزلی برای مشارکت در ساخت راه‌آهن و اتصال آن به بندر کاسپین به‌امضا رسیده و راه‌آهن رشت به انزلی به‌طول ۴۰کیلومتر و در مدت ۲ سال و نیم آینده به‌بهره‌برداری می‌رسد. وی افزود: براساس تفاهمنامه همکاری مشترک منطقه آزاد انزلی و شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل‌ونقل کشور، در این سفر، طرفین درباره ساخت خط اتصال راه‌آهن رشت ـ انزلی ـ کاسپین به‌طول ۱۰کیلومتر در محدوده این منطقه توافق کرده‌اند.

بهره‌برداری از مسیر ریلی رشت ـ انزلی ـ کاسپین

باوجود گذشت ۳ سال و ۴ ماه معادل ۱۲۲۰روز از افتتاح راه‌آهن رشت و وعده‌های معاون رئیس‌جمهوری و همچنین معاون وزیر راه و شهرسازی دولت قبل، نه‌تنها اتصال بندر کاسپین به راه‌آهن سراسری محقق نشده بلکه مشاهدات میدانی نشان می‌دهد باوجود ادعای مسئولان گیلان مبنی بر پیشرفت بیش از ۷۰درصدی این مسیر ریلی، این پروژه تاکنون کمتر از ۵۰درصد پیشرفت داشته و قطار رشت به کاسپین همچنان در کریدور ادارات سوار بر ریل تامین منابع، مصالح و اعتبارات سرگردان است. محمدباقر نوبخت، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی دولت قبل، ۲۳فروردین سال ۹۸ در مصاحبه‌ای با تاکید بر اهمیت اتصال راه‌آهن رشت به بنادر انزلی، کاسپین و آستارا وعده داده بود که سال آینده مردم با قطار به انزلی سفر می‌کنند. وی بااشاره به برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده و استفاده از پیمانکاران قوی برای اتصال مسیر ریلی رشت به انزلی از سهولت کار در این مسیر ۴۰کیلومتری نسبت به راه‌آهن قزوین ـ رشت سخن گفت و تنها مشکل بر سر راه این پروژه را استملاک اراضی دانست و خبر از تامین اعتبار ۴۰میلیارد تومانی برای تملک این زمین‌ها داده بود.

نوبخت همچنین گفته بود که اتصال راه‌آهن رشت به بنادر کاسپین، انزلی و آستارا نیازمند ۱۵هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری است که دولت، قرارگاه خاتم و همچنین جمهوری آذربایجان به‌صورت مشترک در این پروژه مشارکت می‌کنند و نگرانی از نظر تامین منابع مالی و همچنین تجهیزات برای این پروژه وجود ندارد و تکمیل مسیر ریلی کریدور شمال ـ جنوب می‌تواند اقتصاد منطقه را متحول کند.

صدای سوت قطار در بندر کاسپین

خیرالله خادمی در اظهارنظر دیگری در آذر سال ۹۸، بهره‌برداری از خط ریلی بندر کاسپین را به‌نفع اقتصاد کشور دانست و گفت: باتوجه به توافقنامه‌های منعقد میان ۲ سازمان منطقه آزاد و شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل‌ونقل کشور درباره ساخت راه‌آهن از مجتمع بندری کاسپین تا ایستگاه پیر بازار رشت، عملیاتی شدن این پروژه، مسیر ترانزیتی ریلی جدیدی میان بنادر شمالی و جنوبی کشور ایجاد کرده و این مسیر به یکی از مهم‌ترین مسیرهای ریلی کشور تبدیل می‌شود. وی بااشاره به اهمیت بین‌المللی این مسیر ریلی به‌عنوان حلقه اتصال کریدور شمال ـ جنوب، ادامه داد: باتوجه به تاکیدات رئیس‌جمهوری وقت، باید تا پیش از سال ۱۴۰۰، مجتمع بندری کاسپین به شبکه ریلی کشور متصل شود تا زمینه ایجاد مسیر جدید ریلی میان دریای‌خزر و بنادر جنوبی ایران در خلیج‌فارس فراهم آید. ارسلان زارع، استاندار سابق گیلان نیز دی سال ۹۹ از شنیدن صدای سوت قطار بعد از سال ۱۴۰۰ و قبل از پایان عمر دولت تدبیر و امید خبر داد و بااشاره به پیشرفت فیزیکی ۷۵درصدی قطعه‌های ۶ و ۷ راه‌آهن رشت ـ انزلی ـ کاسپین، گفت: علاوه بر ۵۰میلیارد تومان اعتبار تخصیص‌یافته در ماه گذشته ۷۰میلیارد تومان اعتبار دیگر نیز به این پروژه تزریق شده و نگرانی از بابت موضوعات مالی وجود ندارد.

وی تامین مصالح و شرایط اقلیمی و جغرافیایی را از جمله دشواری‌های پیش‌روی اجرای این پروژه عنوان کرد و افزود: بررسی‌های انجام‌گرفته حاکی از نیاز پروژه به حدود یک میلیون و ۳۰۰هزار مترمکعب خاک و مصالح است که پیش‌بینی‌های لازم انجام شده است.

اگر همین امروز اعتبار موردنیاز این پروژه تزریق شود تا شهریور امسال قطار به ایستگاه پیر بازار می‌رسد

افتتاح به سال ۱۴۰۱ موکول شد

در جریان سفر هیات‌دولت به گیلان در بهمن سال گذشته، وزیر راه و شهرسازی در حاشیه بازدید از مجتمع بندری انزلی، اظهار کرد: در صورت تخصیص ۷۵۰میلیارد تومان اعتبار به طرح راه‌آهن رشت به انزلی، این راه‌آهن اواخر سال آینده به‌بهره‌برداری می‌رسد. رستم قاسمی درباره روند پروژه‌های استان گیلان گفت: یکی از مشکلاتی که در گذشته بوده و همچنان نیز ادامه دارد، مسائل اعتباری است که در صورت رفع آن در بخش راه‌آهن و راهداری تحول خوبی ایجاد می‌شود. باتوجه به اهمیت استراتژیکی و بین‌المللی اتصال راه‌آهن رشت به بنادر انزلی و کاسپین و آستارا به‌عنوان حلقه تکمیل‌کننده مسیر ریلی کریدور شمال ـ جنوب، خبرنگار مهر برای اطلاع از آخرین وضعیت این مسیر ریلی با متولیان و مسئولان امر در استان گیلان تماس گرفت. در گام نخست تلاش شد تا با مدیرکل راه و شهرسازی استان گیلان صحبت شود که دفتر وی طی تماسی اعلام کرد این موضوع ربطی به این اداره کل ندارد. در گام بعدی تلاش کردیم تا با سرپرست معاونت هماهنگی امور عمرانی استاندار گیلان گفت‌وگویی انجام دهیم که وی نیز ضمن معطلی چندروزه، خبرنگار مهر را برای دریافت پاسخ به یکی از مدیران این معاونت پاس داد و او نیز متولی اصلی این پروژه را شرکت ساخت و توسعه استان گیلان عنوان کرد و خواست که برای دریافت پاسخ با مسئولان این شرکت تماس بگیریم. پس از یک هفته سماجت و پاسخگو نبودن محمد پردل‌نژاد، مدیر حوزه طرح‌های شرکت ساخت و توسعه استان گیلان؛ علی ناهد، مدیر پروژه خط ریلی رشت ـ انزلی در مقام پاسخگویی برآمد، هرچند پاسخ‌های وی نیز آن چیزی نبود که قانع کننده باشد. وی در گفت‌وگو با مهر بااشاره به اینکه از ابتدای امسال تاکنون هیچ‌گونه اعتباری برای پروژه راه‌آهن رشت ـ کاسپین تخصیص نیافته است، اظهار کرد: اسناد حدود ۱۸۰میلیارد تومان مطالبات معوقه پیمانکاران این پروژه روی میز مدیران استان است. علی ناهد بااشاره به پرداخت ۲۰۰میلیارد تومان از اعتبارات مصوب سفر ریاست‌جمهوری به گیلان در سال گذشته گفت: ۴۰۰میلیارد تومان دیگر باقی مانده و باتوجه به افزایش نرخ مصالح موردنیاز، نباید تخصیص اعتبار راه‌آهن به فردا موکول شود. مدیر پروژه خط ریلی رشت ـ انزلی اضافه کرد: اگر همین امروز اعتبار موردنیاز این پروژه تزریق شود تا شهریور امسال قطار به ایستگاه پیر بازار می‌رسد. وی همچنین گفت: در صورت تامین اعتبار تا پایان سال ۱۴۰۱، مردم می‌توانند صدای سوت قطار را در بندر کاسپین بشنوند.

سخن پایانی

باوجود تمام موارد یادشده، حال باید دید که مسیر ریلی رشت ـ انزلی ـ کاسپین که طی همه این سال‌ها در ایستگاه وعده‌های عملی‌نشده مسئولان متوقف شده، چه زمانی از ایستگاه وعده حرکت و به ایستگاه بهره‌برداری می‌رسد و مردم استان گیلان چه زمانی صدای سوت قطار در این مسیر ریلی را می‌شنوند.

افزایش بی‌رویه اجاره‌خانه در سنندج

برای حمایت از مستاجران مصوبه‌ای صادر شد که اجاره‌ها در شهری مانند سنندج با ۱۵ درصد افزایش، قابل تمدید باشد، اما این روزهایی را که می‌گذرانیم، با شدیدترین دوره تورمی مسکن همراه شده است، چرا که برخی مستاجران از افزایش چندبرابری اجاره‌خانه خود خبر می‌دهند؛ بنابراین عجیب نیست که دغدغه اصلی همه مستاجران موعد تمدید اجاره‌خانه باشد. ماموستا فایق رستمی، نماینده مردم کردستان در مجلس خبرگان رهبری در گفت‌وگو با مهر اظهار کرد: متاسفانه هر روز شاهد مراجعه چندین نفر از شهروندان هستیم که همه آنها نسبت به افزایش بی‌رویه اجاره‌بهای مسکن اعتراض دارند و از ناتوانی خود برای پرداخت این مبالغ و اداره امور خانواده می‌گویند. وی افزود: شایسته جامعه اسلامی ایران نیست که بسیاری از مردم توانایی پرداخت اجاره‌بها و استفاده از مسکن مناسب را نداشته باشند. امام جمعه سنندج تصریح کرد: باید مسئولان و متولیان حوزه مسکن به این مبحث ورودی جدی داشته باشند و استاندار، فرماندار و دیگر مسئولان ارشد اجرایی در استان کردستان و شهرستان سنندج برای رفع این دغدغه مردمی چاره‌ای اساسی بیندیشند. سیدمهدی فرشادان، نماینده مردم سنندج، کامیاران و دیواندره در مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با مهر اظهار کرد: بحث تامین مسکن، بسیاری از خانوارها را با مشکلات جدی روبه‌رو کرده است و در حال حاضر بخش قابل توجهی از درآمد خانوار صرف پرداخت اجاره‌بها می‌شود. وی افزود: هم‌اکنون وضعیت هزینه‌های خانوار با درآمدها تناسبی ندارد، بنابراین باید بین افزایش حقوق و نرخ تورم تناسبی باشد. به‌عنوان مثال افزایش ۱۰درصدی حقوق با تورم ۴۰درصدی به‌معنای کاهش قدرت خرید مردم است. وی خاطرنشان کرد: انتظار می‌رود که دستگاه‌های متولی امر به این وضعیت نابسامان اجاره مسکن در سنندج سامان دهند و افراد متمول جامعه نیز در این شرایط بیشتر به فکر همشهری‌های‌شان باشند.

کوچ اثاثیه به انبارهای حاشیه شهر

افزایش اجاره‌بها موجب شده تا تعدادی از خانواده‌ها توان تمدید اجاره‌نامه‌های خود را نداشته و وسایل خود را به انبارهای حاشیه شهر منتقل کنند؛ این را یکی از باربری‌های شهر سنندج تایید کرده است. این راننده باربری در شهرستان سنندج می‌گوید: در ۳ماهه نخست امسال، ۲۰ بار اثاثیه منزل را به انبارهایی در حاشیه شهر سنندج، به‌دلیل نداشتن اجاره‌بها انتقال داده‌ایم. وی گفت: متاسفانه اجاره‌بها توسط صاحبخانه‌ها بیش از ۶ برابر شده است و بسیاری از خانواده‌های با درآمد کم نیز توان پرداخت اجاره‌بها را ندارند.

قانون خاصی تعیین نشده است

یکی از مشاوران املاک در شهر سنندج نیز در گفت‌وگو با مهر اظهار کرد: قانون خاصی برای سقف افزایش اجاره مسکن وجود ندارد و با اینکه دولت برای استان‌ها تعرفه افزایش را تعیین کرده اما هم‌اکنون در بستر فضای مجازی خانه‌هایی به مبلغ بسیار گزاف و خارج از تعرفه برای اجاره تبلیغ می‌شود. وی گفت: عقد قراردادهای الکترونیکی در سامانه مشاورین املاک می‌تواند تاحدودی جلوی قراردادهای خارج از عرف و زیرزمینی را بگیرد. حدودی افزود: باوجود آنکه بیشتر موجران اقدام به افزایش سرسام‌آور اجاره مسکن و مغازه‌های خود کرده‌اند، اما تعدادی از مالکان خوش‌انصاف نیز با درک شرایط جامعه، یا میزان اجاره را افزایش نداده یا مبلغ معقولی بر آن افزوده‌اند.

سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه در مجمع تشخیص مصلحت نظام بررسی شد

بورس کلید هدایت سرمایه به بخش مولد

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

هفته گذشته مجمع تشخیص مصلحت نظام در جلسه‌ای فوق‌العاده که با حضور روسای قوا، رئیس سازمان برنامه‌وبودجه، معاون بانک مرکزی، رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس و اعضای مجمع برگزار شد، سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه کشور موردبحث و بررسی قرار گرفت. در این جلسه، موضوع‌های مانند کنترل و مدیریت نقدینگی و ایجاد تناسب در نرخ رشد نقدینگی و رشد ناخالص داخلی، جهت‌دهی به نقدینگی و هدایت اعتبارات به فعالیت‌های مولد و جذابیت‌زدایی از فعالیت‌های غیرمولد، ضرورت هدایت نقدینگی به‌سوی تولید و بازتعریف رابطه مالیات و نقدینگی و ابزارهای سرمایه و همچنین مدیریت و کنترل نقدینگی بحث شد. بازار سرمایه یکی از راهکارهای اساسی برای تحقق اهداف مطرح‌شده در برنامه هفتم توسعه است. این بازار زیربنای فعالیت‌های تجاری، صنعتی، تولیدی و... و در همین حال پلی میان صاحبان سرمایه و تولید است. درنتیجه وجوه سرگردان در اقتصاد به سرمایه‌گذاری‌های مولد تبدیل می‌شود و امکانی برای توسعه و رشد اقتصادی فراهم خواهد شد. با این وجود نباید از این نکته غافل بود که عملکرد اشتباه دولت‌ها در طول سال‌های گذشته از اعتماد مردم به بازار سرمایه کاسته است. در نتیجه چنانچه خواستار اثرگذاری این بازار بر عملکرد بخش تولید و صنعت باشیم، باید مسیر تغییر مداوم سیاست‌گذاری‌ها اصلاح و ثباتی به شرایط اقتصاد کشور حکمفرما شود.

عکس: آیدا فریدی

ظرفیت بورس در جذب نقدینگی

مهدی سوری، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با صمت و درباره نقش و اهمیت بازار سرمایه در جهت‌دهی به نقدینگی و هدایت اعتبارات به فعالیت‌های مولد گفت: بازار سرمایه، یکی از ساده‌ترین مسیرها برای جذب سرمایه و هدایت آن به سمت فعالیت‌های مولد اقتصادی است. بسیاری از افراد حقوقی که از سرمایه‌های خرد و محدودی برخوردارند می‌توانند با تکیه بر این بازار، در کسب‌وکارهای گوناگون و بزرگ مشارکت کنند.

وی در ادامه گفت: در طول سال‌های گذشته بازار سرمایه به‌عنوان محملی برای جذب سرمایه موردتوجه عموم مردم قرار گرفت. با موردتوجه قرارگرفتن این بازار برای سرمایه‌گذاری افراد حقیقی، شاهد کنترل نقدینگی در جامعه بودیم. با این وجود، تحت‌تاثیر سیاست‌گذاری‌های اشتباه، عملکرد بازار سرمایه با چالش‌های جدی روبه‌رو شد. بسیاری از سرمایه‌گذاران بورسی متضرر و اعتماد مردم به این بازار از بین رفت.

سوری افزود: بازار سرمایه می‌تواند به‌عنوان بستری برای جذب و هدایت سرمایه به سمت فعالیت‌های اقتصادی مولد و تولید استفاده شود اما تحقق این هدف نیازمند پیش‌شرط‌هایی است. از جمله مهم‌ترین این پیش‌نیازها باید به ثبات و پیش‌بینی‌پذیری اقتصاد اشاره کرد.

■ دولت مانع جذب سرمایه‌گذاری اصولی

این کارشناس بازار سرمایه گفت: با این وجود، فعالان بازار سرمایه نگران آن هستند که دولتمردان هر روز تصمیمات جدیدی را اتخاذ کنند که به ضرر آنها تمام شود. در واقع سهامداران نگران هستند دست دولت به بهانه‌های گوناگون در جیب آنها برود. متاسفانه دولتمردان در طول سال‌های گذشته با دخالت در روند قیمت‌گذاری دستوری، تغییر قیمت خوراک صنایع، اخذ مالیات‌های متعدد و غیراصولی و... مانع فعالیت صنایع و همچنین سودآوری آنها شده‌اند. در چنین شرایطی قاعدتا سرمایه‌گذاران نمی‌تواند افق بلندمدتی برای خود پیش‌بینی کنند. همین موضوع نیز مانع جذب سرمایه به کشور و توسعه صنایع می‌شود. از مجموع موارد یادشده می‌توان گفت تا دولت در روند عرضه و تقاضا دخالت می‌کند یا به قیمت‌گذاری دستوری اصرار دارد، به تحقق اهدافی همچون جذب نقدینگی به سمت فعالیت‌های مولد اقتصادی امیدی نیست.

■ خطرات جذابیت‌زدایی

سوری در ادامه و درباره جذابیت‌زدایی از فعالیت‌های غیرمولد با اصلاح نظامات پولی، بانکی و مالی و تجاری که در جلسه مجمع تشخیص مصلحت نظام برگزار شد، گفت: یکی از راه‌های جذب سرمایه به فعالیت‌های مولد اقتصادی، ایجاد جذابیت برای جذب نقدینگی در این بخش‌هاست. همزمان می‌توان با کاهش جذابیت سایر بازارهای موازی، زمینه جذب سرمایه را فعالیت‌های تولیدی فراهم کرد.

با این وجود باید تاکید کرد که جذابیت‌زدایی از فعالیت‌های غیرمولد می‌تواند به انتقال سرمایه از کشور منتهی شود. در طول سال‌های اخیر، طرح دریافت مالیات بر عایدی سرمایه با هدف جلوگیری از سوداگری و دلالی مطرح‌شده و این در حالی است که ارزش سرمایه بسیاری از افراد تحت‌تاثیر تورم سنگینی که در اقتصاد شاهد آن هستیم، افزایش یافته است. در چنین شرایطی، دریافت مالیات از صاحبان سرمایه، غیرعادلانه است. بدین ترتیب جذابیت‌زدایی می‌تواند حس ناامنی را در میان صاحبان سرمایه و مردم ایجاد کند. کما اینکه در سال‌های گذشته، بخش بزرگی از سرمایه مردم به رمزارزها هدایت شد تا دولت کمترین نظارت را به آن داشته باشد. یا بخش مهمی از سرمایه مردم به خرید ملک در کشورهای همسایه از جمله ترکیه اختصاص یافت. همزمان خریدوفروش دلار، سکه و طلا نیز حکایت از آن دارد که مردم نسبت به دولت بی‌اعتماد هستند. سوری در ادامه و درباره مدیریت و کنترل نقدینگی که از دیگر جنبه‌های مطرح‌شده در جلسه مجمع تشخیص مصلحت نظام بودند، گفت: زمانی که مسئولان صحبت از کنترل رشد نقدینگی می‌کنند، به‌نوعی آدرس غلط می‌دهند. دولت و بانک مرکزی مسئول خلق نقدینگی هستند و توان کنترل آن را هم بر عهده دارند. در واقع مردم بهای کنترل خلق نقدینگی را از سوی دولت در قالب مالیات پرداخت می‌کنند. بدین ترتیب چنانچه دولت از چاپ پول منصرف شود، مشکلات حاکم بر این بخش برطرف خواهد شد.

> عملکرد اشتباه دولت‌ها در طول سال‌های گذشته از اعتماد مردم به بازار سرمایه کاسته است. درنتیجه چنانچه خواستار اثرگذاری این بازار بر عملکرد بخش تولید و صنعت هستیم باید تغییر مداوم سیاست‌گذاری‌ها متوقف شود

ضرورت اصلاح سیاست‌های پولی و مالی

یاسر فلاح، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با صمت و در ارزیابی نقش بازار سرمایه در کنترل و مدیریت نقدینگی و ایجاد تناسب در نرخ رشد نقدینگی و رشد ناخالص داخلی اظهار کرد: بازار سرمایه از ظرفیت لازم برای جذب نقدینگی به بخش‌های مولد اقتصاد کشور، توسعه تولید و ارتقای سطح رشد ناخالص داخلی برخوردار است. با این وجود، استفاده از توان بازار سرمایه برای جهت‌دهی درست به اقتصاد کشور نیازمند سیاست‌گذاری دقیق است. در واقع از دولت انتظار می‌رود با برنامه‌ریزی، وضع مقررات و تدوین سیاست‌های همسو، مسیر تحقق اهداف یادشده را تسهیل کند.

وی افزود: با این وجود در موارد متعددی شاهد ناهمگونی در سطح کلان اقتصاد کشور هستیم که مانع بهبود یا اصلاح شرایط اقتصادی می‌شود.

فلاح با اشاره به التهابات بازار سرمایه در سال ۱۳۹۹ و سقوط شاخص بورس ظرف مدت‌زمان کوتاهی که به از بین رفتن سرمایه‌های مردم منتهی شد، گفت: نبود هماهنگی میان تصمیمات وزارت اقتصاد وقت و همچنین بانک مرکزی، از مهم‌ترین دلایل از بین رفتن سرمایه‌های مردم در بورس بود. زیان سهامداران در ادامه اعتماد مردم به بورس و حضور در بازار سرمایه را خدشه‌دار کرد. بنابراین برقراری تعامل میان تیم اقتصادی دولت و همچنین با بانک مرکزی ضروری است. در همین حال از دولت انتظار می‌رود در روند سیاست‌گذار خود، نگاه ویژه‌ای به بازار سرمایه داشته باشد.

■ جهت‌دهی به نقدینگی

این کارشناس بازار سرمایه در پاسخ به سوالی مبنی بر جهت‌دهی به نقدینگی و ایجاد تناسب در نرخ رشد نقدینگی و رشد ناخالص داخلی اظهار کرد: جذب سرمایه به خریدوفروش دلار، طلا، سکه و... به‌عنوان فعالیت‌های غیرمولد اقتصادی شناخته می‌شود. در سال‌های اخیر مسکن و خودرو نیز حکم بازارهای غیرمولد را یافته‌اند. در شرایطی که تورم قابل توجهی بر اقتصاد کشور سایه افکنده، افراد با هدف از بین نرفتن سرمایه خود، اقدام به خریدوفروش دلار، سکه، خودرو، مسکن و... یا سایر فعالیت‌های سفته‌بازانه می‌کنند. یعنی فعالیت‌هایی که غیرمولد هستند و مشکلات اقتصادی کشور را تشدید خواهند کرد.

در چنین شرایطی، دولت برای جلوگیری از فعالیت‌های غیرمولد اقتصادی و جذب سرمایه به چنین حوزه‌هایی می‌تواند، ضمن اصلاح شرایط اقتصادی کشور، اقدام به وضع مالیات با جهت‌دهی درست به سرمایه کند. در واقع انتظار می‌رود دلالان بازار سکه، طلا و... نیز مشمول پرداخت مالیات از درآمدهای خود باشند.

البته در سال‌های اخیر، فرآیند جذب مالیات از ملک یا خودرو آغاز شده است. همزمان انتظار می‌رود مالیات به خریدوفروش سکه و دلار و... نیز اختصاص یابد و همزمان دولت پیگیر جدی در دریافت این مالیات باشد؛ یعنی چنانچه فردی از پرداخت مالیات تعیین‌شده از سوی دولت سر باز زد، از انواع خدمت‌رسانی‌های دولت محروم شود.

وی افزود: در ادامه برای هدایت منابع نقدی به فعالیت‌های مولد باید با اعطای مشوق‌های مالیاتی، تصمیمات کارآیی را اخذ کرد. از جمله آنکه مالیات بازار سرمایه به حداقل ممکن کاهش یابد. حضور افراد در بورس و جذب سرمایه در این بخش به‌منزله توسعه و رونق بخش مولد اقتصاد کشور است، سرمایه‌گذاران در بازار سرمایه همراستا با سیاست‌های دولت گام برمی‌دارند، بنابراین نیازمند حمایت دولت هستند.

بدین ترتیب از یک‌سو امکان ایجاد شرکت‌های گوناگون و تامین سرمایه آنها در بازار سرمایه فراهم می‌شود. از سوی دیگر نیز فرصتی برای افزایش سرمایه شرکت‌های بورسی مهیا خواهد شد. در ادامه دولت نیز می‌تواند با انتشار اوراق قرضه یا سایر روش‌های تامین مالی، از مزیت‌های بازار سرمایه استفاده کند.

■ بستری برای سودآوری

فلاح در پاسخ به سوالی مبنی بر نقش بازار سرمایه در کنترل نقدینگی گفت: رشد قابل توجه نقدینگی در اقتصاد کشور در سال‌های اخیر به چالشی فراگیر بدل شده است. با این وجود باید تاکید کرد که بورس محلی برای سرمایه‌گذاری و کسب سود است و درنتیجه نباید از آن انتظار کنترل نقدینگی را داشت.

در همین حال باید تاکید کرد که اگر از بازار سرمایه به‌عنوان ابزاری برای سرکوب یا کنترل نقدینگی استفاده شود، اعتماد باقیمانده مردم به این بازار هم صدمه خواهد دید.

با این وجود می‌توان با سیاست‌گذاری منسجم سرمایه‌ها را به سمتی هدایت کرد که هم سرمایه‌گذار خرد سود کند و هم شرکت‌ها منتفع شوند. درنهایت نیز اقتصاد کشور با تلاطمات تورمی روبه‌رو نشود. اما تحقق این هدف نیازمند رگولاتوری و مقررات‌گذاری درست است. همزمان باید هماهنگی میان سازمان بورس به نمایندگی از وزارت اقتصاد، بانک مرکزی، سازمان امور مالیاتی و... برقرار شود. در غیر این صورت، با تداوم رفتارهای جزیره‌ای، شاهد ادامه یافتن مشکلات کنونی خواهیم بود.

وی گفت: همراستایی و سازگاری با سیاست‌ها اخذشده در وزارت اقتصاد، سازمان بورس، بانک مرکزی و... ضروری است و به بازارهای پولی و مالی کشور، جهت‌دهی درست می‌کند. در غیر این صورت، هر نوع ناهماهنگی به ضرر اقتصاد کشور خواهد بود.

سخن پایانی

رشد قابل توجه تورم و نقدینگی از مهم‌ترین چالش‌هایی هستند که در طول سال‌های گذشته بر اقتصاد کشور سایه افکنده‌اند. بر همین اساس نیز کنترل تورم و جهت‌دهی به نقدینگی از مهم‌ترین مواردی هستند که انتظار می‌رود در برنامه هفتم توسعه موردتوجه سیاست‌گذاران قرار گیرد. بورس و ابزارهای مالی آن، یکی از مهم‌ترین راهکارها برای تحقق این اهداف هستند. هرچند انتظار می‌رود با اصلاح سیاست‌های پولی و مالی و همسویی این سیاست‌ها، مجددا کارآیی به بازار سرمایه بازگردد. دولت نیز با تغییر مداوم قوانین و مقررات خود، آسیب‌هایی را به عملکرد بازار تحمیل نکند.

صندوق املاک و مستغلات؛ فصل جدیدی در تامین مالی شهرداری‌ها

صندوق املاک و مستغلات به‌دلیل برخورداری از ویژگی‌هایی همچون نقدشوندگی بالا، به‌روز شدن ارزیابی ارزش دارایی، عدم‌نیاز به فروش تمام ملک یا ساختمان برای برطرف کردن نقدینگی موردنیاز نهادها و سازمان‌هایی مانند شهرداری، ابزاری مناسبی به‌شمار می‌رود. رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار در گفت‌وگو با خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه (سنا)، با بیان اینکه بحث تامین مالی در حوزه توسعه شهری تا کنون به اوراق مشارکت محدود بوده، اظهار کرد: اوراق مشارکت با توجه به میزان درآمد حاصله و سررسید اوراق که معمولا با بهره‌برداری پروژه یکسان نیست، به‌تنهایی پاسخگوی نیازهای مالی شهرداری‌ها نیستند و در نتیجه باید راهکارهای دیگری برای تامین مالی و نقدینگی موردنیاز موردتوجه قرار گیرد. مجید عشقی با اشاره به تفاهمنامه همکاری که به‌تازگی میان سازمان بورس و اوراق بهادار و شهرداری تهران درباره تامین مالی در حوزه توسعه شهری منعقد شده، گفت: در این تفاهمنامه مباحث جدیدی مطرح شد و امید می‌رود موضوعات مطرح‌شده در حوزه طراحی، تدوین و راه‌اندازی ابزارهای مالی به‌منظور تامین مالی پروژه‌های شهرداری اجرایی شوند. وی با بیان اینکه در این تفاهمنامه به روش‌های ترکیبی در ارتباط با تامین مالی پروژه‌های شهری اشاره شده، توضیح داد: بسته به نوع پروژه‌ها ممکن است در بخشی از تامین مالی از اوراق صکوک بهره برده شود و در بخش دیگری از ظرفیت صندوق‌های املاک و مستغلات استفاده شود. رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار فروش دارایی‌های با ارزش را به‌دلیل نیاز به نقدینگی یکی از معضلات در حوزه شهری برشمرد و عنوان کرد: این اقدام به بی‌بهره شدن از جریانات نقدی آتی آن دارایی می‌انجامد و بی‌بهره شدن از افزایش نرخ آن دارایی نیز معضل دومی است که از فروش دارایی حاصل می‌شود. در حالی که بهره بردن از صندوق املاک و مستغلات راه‌حلی برای برون‌رفت از این معضلات است. وی ادامه داد: موضوع بهره‌برداری از دارایی‌های ارزشمند تاسیس کننده صندوق املاک و مستغلات در این نوع از صندوق‌ها مطرح است. برای نمونه، دارنده یک ساختمان تجاری برای تامین نقدینگی خود نیاز به فروش دارایی خود در قالب زمین یا مستغلات ندارد، زیرا این امکان فراهم است مالک با فروش ۲۰ یا ۳۰ درصدی یک ساختمان در قالب یونیت‌های سرمایه‌گذاری منابع و نقدینگی لازم را کسب کند و از آنجایی که بخشی از این املاک نزد مالک باقی می‌ماند، نقدشوندگی مالک به‌دلیل ماهیت فروش در قالب صندوق حفظ می‌شود.

عشقی موضوع تجدید ارزیابی ناخودآگاه این دارایی را نکته مهم دیگر در صندوق املاک و مستغلات برشمرد و تصریح کرد: تبدیل‌شدن یک دارایی به یونیت‌های سرمایه‌گذاری سبب به‌روز شدن آن دارایی براساس مکانیسم‌های صندوق می‌شود؛ به بیانی دیگر، براساس مکانیسم صندوق در دوره‌های مشخصی نرخ این صندوق به‌روز می‌شود و بنابراین، دارنده یک دارایی همیشه به‌روز در صورت‌های مالی خود با ظرفیت نقدشوندگی مناسب با قابلیت نقد کردن بخشی از آن است.

این مقام ارشد سازمان بورس با بیان اینکه در مبحث بودجه نیز برخی اوراق را می‌توان طراحی و منتشر کرد، گفت: شهرداری‌ها در موضوع بودجه خود می‌توانند از برخی اوراق منتفع شوند و سازمان بورس نیز در این زمینه نهایت همکاری را خواهد داشت. بنابراین، امضای تعهدنامه میان سازمان بورس و شهرداری تهران، فصل جدیدی در بازار سرمایه آغاز می‌کند که به تامین مالی شهرداری کمک خواهد کرد.

یادداشت

گذر از بحران نیازمند عزم سیاست‌گذاران

احسان سلطانی
کارشناس اقتصاد

کنترل و مدیریت نقدینگی و ایجاد تناسب در نرخ رشد نقدینگی و رشد ناخالص داخلی و همچنین ایجاد ثبات در سطح عمومی قیمت‌ها و نرخ ارز و کاهش نرخ تورم، اهدافی ممکن و شدنی به‌نظر می‌رسند. مبارزه با رانت و فساد راه‌حل اصلی تحقق اهداف یادشده هستند. همزمان بهره‌مندی دولت از تیم اقتصادی کارآمد نیز تحقق اهداف موردبحث را تسهیل می‌کند. در واقع با بهره‌مندی از این تخصص می‌توان در مسیر اصلاح شرایط گام برداشت.

با این وجود، شرایط نابسامان اقتصادی کنونی به نفع بسیاری از بنگاه‌های اقتصادی است. بسیاری از نهادهای مالی خصولتی، تحت‌تاثیر تورم منتفع می‌شوند و سود قابل توجهی را از آن خود می‌کنند. همزمان دولت نیز اقدام به دریافت مالیات تورمی از اقشار متوسط و کم‌درآمد می‌کند. متاسفانه به‌جای آنکه طبقات ثروتمند هدف اصلی دریافت مالیات باشند، این درآمد از طبقات پایین جامعه دریافت می‌شود.

در ادامه باید تاکید کرد که میان شعار و عمل تفاوت‌های بسیاری وجود دارد. در واقع دولت در مسیر تحقق شعارهای خود حرکت نمی‌کند. به‌عنوان مثال، شعار کنترل نقدینگی و جهت‌دهی آن به سمت فعالیت‌های مولد سر داده می‌شود، این در حالی است که دولت خود مسئول ایجاد نقدینگی در جامعه است. به‌ویژه آنکه در سال‌های اخیر و با تشدید فشار اقتصادی بر مردم، از میزان نقدینگی مردم کاسته شده است. بخش عمده نقدینگی در اختیار دولت، جناح‌های مختلف سیاسی و همچنین بنگاه‌های وابسته به دولت است. بدین ترتیب اصلاح این شرایط در اختیار دولت است. به‌عنوان مثال، چنانچه بانک‌ها از بنگاه داری و دلالی منع شوند، امکانی برای بهبود و تنظیم شرایط فراهم می‌شود. علاوه بر این، با سفته‌بازی مقابله شود تا نقدینگی به بخش‌های مولد اقتصاد کشور جذب شود. در ادامه دولت می‌تواند با تنظیم مالیات اهداف یادشده مبنی بر جهت‌دهی درست به نقدینگی را کنترل کند. کسب مالیات از گروه صاحب ثروت، به بهبود شرایط اقتصادی کشور منتهی می‌شود؛ درنتیجه اصلاح سیاست‌های حاکم بر این بخش ضروری به‌نظر می‌رسد. در ادامه باید تاکید کرد که ایران در طول سال‌های گذشته با تحریم و چالش‌های ناشی از آن روبرو بوده است. همین تحریم و محدودیت در تعاملات میان ایران و جامعه بین‌الملل فشار مضاعفی را به اقتصاد کشور تحمیل کرده و حتی مانع توسعه شده است. با این وجود، در طول یک دهه گذشته، تصمیمات سیاسی اشتباه، به‌مراتب جدی‌تر از تحریم، مانع بهبود شرایط اقتصادی کشور شده است. یا به بیانی دیگر، کاسبان تحریم بر بار مشکلات کشور افزوده‌اند.

■ عرضه خودرو در بورس زمینه‌ساز تعادل قیمتی

ظرفیت عرضه پرحجم خودرو در بورس کالا براساس اعلام آمادگی این بورس وجود دارد و شورای رقابت در اجرای این طرح حضور دارد و کف عرضه در نظر گرفته می‌شود و جای هیچ کوتاهی و ورود واسطه به بازار وجود ندارد. رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس با اشاره به اینکه با عرضه خودرو در بورس کالا به سمت تناسب میان عرضه و تقاضای واقعی بازار خودرو با حل مشکل اختلاف قیمتی محصولات حرکت خواهیم کرد به خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه (سنا) گفت: موضوع عرضه خودرو در بورس کالا از مدت‌ها پیش در کمیسیون صنایع و مادن مطرح شده و بررسی‌های دقیقی درباره این موضوع از سوی کارشناسان و اعضای کمیسیون صنایع انجام شده و به نظر می‌رسد بهترین راهکار برای رفع مشکلات در بازار خودرو است. مصطفی طاهری افزود: در شرایطی که اختلاف نرخ به حد مشخصی رسید و نیاز بازار افزایش یافت، فروش کالا بهتر است از طریق بورس کالا انجام شود.

وی درباره ساماندهی مشکلات موجود در بازار خودرو، گفت: عرضه خودرو در بورس کالا بهترین راهکار برای رفع این مشکلات است. این مکانیسم موجب کاهش نرخ می‌شود، زیرا دونرخی بودن خودرو از بین رفته، تقاضاهای کاذب بازار حذف و تنها مصرف‌کننده واقعی درصدد خرید است. وی اضافه کرد: با عرضه خودرو در بورس با شرط یادشده، نرخ این کالا در بورس از بهای آن در بازار بیشتر نخواهد شد، بلکه به‌تدریج کاهشی نیز می‌شود.

این نماینده مردم در مجلس یازدهم ادامه داد: ظرفیت عرضه پرحجم خودرو در بورس کالا براساس اعلام آمادگی این بورس وجود دارد و شورای رقابت در اجرای این طرح حضور دارد و کف عرضه در نظر گرفته می‌شود و جای هیچ کوتاهی و ورود واسطه به بازار وجود ندارد.

رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس درباره ممانعت وزارت صنعت، معدن و تجارت از عرضه خودرو در بورس نیز گفت: در حال حاضر مابه‌التفاوت فروش خودرو در بورس کالا و نرخ تعیین‌شده برای این کالا به جیب تولیدکننده می‌رود؛ بنابراین خودروسازان می‌توانند به‌منظور کسب سود بیشتر، عرضه را مدیریت کرده و منجر به افزایش نرخ خودرو شوند که این موضوع نیز با راهکاری ارائه شده، رفع خواهد شد.

یادداشت

بدون نقشه راه توسعه روی کاغذ می‌ماند

امین صفری
کارشناس و فعال معدن

این روزها مجمع تشخیص مصلحت نظام در آستانه تدوین نهایی برنامه هفتم توسعه قرار گرفته‌است و باتوجه به اهمیت این برنامه‌ریزی در آینده بخش صنعت و به‌ویژه معدن چند نکته را باید در نظر گرفت.

روشن است که در بعضی از بخش‌ها فاصله بین برنامه‌های توسعه‌ای با دستاوردهای موجود زیاد است که دلایل متعددی برای آن می‌توان شمرد. به‌عنوان مثال در سال‌های اخیر سیاست‌های تامین ارزی سرمایه با مشکل مواجه شده که یکی از مهم‌ترین دلایل آن تحریم‌های ظالمانه و شرایطی است که به کشور تحمیل شده و توسعه را با مشکل روبه‌رو کرده است.

البته باید گفت امکان توسعه در بعضی از بخش‌ها فراهم بوده و به این ترتیب شرایط بهتری رقم خورده است. برای مثال تا سال ۱۴۰۴ در صنعت فولاد به‌راحتی به اهداف موردنظر می‌رسیم. به‌همین‌ترتیب در بسیاری دیگر از بخش‌ها به‌ویژه صنایع معدنی، شرایط ـ از نظر کمیت‌های هدف‌گذاری‌شده ـ زیاد بد نیست، اما در بعضی از بخش‌ها توسعه چنان که باید و شاید اتفاق نیفتاده است. به‌عنوان‌مثال، ما در حوزه زیرساختی با اهداف خود فاصله زیادی داریم و برق، گاز و مانند آن همراستا با توسعه صنعت و صنایع معدنی، رشد و توسعه پیدا نکرده است. در حوزه گاز، امروز بیش از ۱۲۰میلیارد دلار سرمایه‌گذاری نیاز داریم تا زیرساخت‌های موردنظر تامین شود. وقتی در تامین گاز مشکل ایجاد شود، به‌تبع آن، نیروگاه‌های برقی ـ گازی هم با مشکل روبه‌رو می‌شود و در تامین برق دچار چالش می‌شویم. به‌همین‌ترتیب اگر هریک از این زیرساخت‌ها تامین نشود، خود به خود روی بقیه صنایع هم تاثیر منفی می‌گذارد و همه را زنجیروار با مشکل مواجه می‌کند.

بنابراین موضوع چندان عجیب و پیچیده‌ای نیست. کشور ما بخشی از پیش‌زمینه‌های توسعه را از دست داده است، برای مثال امکان جذب سرمایه‌گذاری خارجی، فاینانس، نقل و انتقالات پولی و امثال آن وجود ندارد، صادرات با مشکل مواجه است و در موضوعات دانش‌بنیان به‌شدت عقب افتاده‌ایم و با فناوری‌های بیش از ۴۰سال پیش کار می‌کنیم.

بنابراین ضروری است پیش از تدوین برنامه‌های توسعه، تکلیف خود را با برخی حوزه‌ها، از جمله مسائل خارجی روشن کنیم. بخش اقتصادی نمی‌تواند میان زمین و هوا باشد، زیرا در این شرایط قدرت تصمیم‌گیری آسیب می‌بیند. فعال اقتصادی بخش دولتی یا خصوصی باید بداند در برنامه پنج‌ساله هفتم توسعه سرانجام با همین شرایط کار کند یا خیر. وقتی تکلیف روشن باشد، می‌توان براساس همین شرایط برنامه‌ریزی کرد و اهداف آرمانگرایانه یا رویایی نباشد.

به‌عنوان مثال، در حال حاضر اروپا با تورم روبه‌رو شده است، بنابراین تصمیم‌گیران اقتصادی در بسیاری از این کشورها بلافاصله واکنش نشان دادند و با انتخاب رکود، سیاست افزایش نرخ بهره و جذب سرمایه به بانک‌ها را در پیش گرفتند و قید رشد و تولید در یک سال آینده را زدند تا تورم را مهار کنند.

اما در کشور ما گاهی تصمیم‌گیری‌ها براساس ایده‌آل‌های ذهنی است، در حالی که می‌دانیم با مشکل تورم دست‌به‌گریبان هستیم و همزمان رشد و توسعه هم می‌خواهیم. به این ترتیب نه به رشد و توسعه می‌رسیم و نه می‌توانیم تورم را مهار کنیم و رکود تورمی به‌وجود می‌آید.

پس سیاست کشور و طرح‌های جامع از نهادهای بالادستی ـ مجلس و مجمع تشخیص مصلحت نظام و مانند آن ـ باید براساس نقشه‌راه حوزه‌های مختلف تنظیم شود.

وقتی تلاش می‌کنیم به‌زور کشور را وادار به پیشرفت و توسعه کنیم، در صورتی که هیچ‌کدام از پیش‌نیازهای آن را نداریم، ناچار هر روز مجبور خواهیم بود، بخشنامه‌هایی برای رشد و توسعه صادر کنیم که هریک دیگری را نقض می‌کند. این تناقض‌ها از آنجا می‌آید که هریک از معاونت‌ها حوزه خود را به‌صورت جزیره‌ای می‌بینند و در نتیجه هیچ‌کدام از برنامه‌ها به‌نتیجه نمی‌رسد و نه تولید داخلی اتفاق می‌افتد و نه رشد، نه کنترل تورم و نه دیگر برنامه‌ها.

من به‌عنوان عضو کوچکی از بخش معدن پیشنهاد می‌کنم که پیش از هر اقدامی نقشه‌راه معدن تدوین شود تا استراتژی قوی و محکمی از نهادهای بالادستی تعیین شود و به این ترتیب سازمان‌های پایین‌دستی بتوانند متناسب با آن برنامه‌ریزی کنند. به‌عبارت دیگر، تدوین این نقشه‌راه ـ در حوزه صنعت، معدن و سایر بخش‌های اقتصادی ـ پیش‌نیاز هر اقدام توسعه‌ای است، زیرا براساس آن تصمیم‌گیران می‌توانند شرایط کشور را در آینده نزدیک پیش‌بینی کنند و در مراتب پایین‌تر هم متناسب با آن برنامه‌ریزی انجام گیرد.

در یک کلام باید گفت تا این نقشه‌راه وجود نداشته باشد، برنامه‌های توسعه‌ای فقط اهدافی آرمان‌گرایانه و شعارگونه روی کاغذ است.

فعالان معدنی و چشم‌انداز برنامه ۵ساله هفتم

کارهای بر زمین مانده بسیار است

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

رئیس مجلس شورای اسلامی گفت: اگر برنامه هفتم توسعه با همان روش ۶برنامه گذشته تنظیم شود، پایان آن به سرنوشت برنامه قبلی دچار خواهد شد. محمدباقر قالیباف که چندی پیش در مراسم رونمایی از گزارش ارزیابی عملکرد قانون برنامه ۵ساله ششم توسعه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی کشور سخن می‌گفت، به این نکته اشاره کرد که از برنامه سوم توسعه شاهد اجرایی شدن حدود ۳۰درصد برنامه‌ها بوده‌ایم.

وی افزود: سوال اینجا است که اگر این برنامه‌ها تدوین نمی‌شد، آیا همین میزان از نتایج ـ که امروز شاهد آن هستیم ـ اتفاق نمی‌افتاد؟ قالیباف توصیه کرد که در تنظیم برنامه هفتم باید به ۲نکته دقت کرد؛ اول اینکه اگر برنامه هفتم نیز با همان روش ۶برنامه گذشته تنظیم شود، پایان آن نیز به سرنوشت ۶برنامه قبلی دچار خواهد شد و دیگر اینکه به‌طور حتم نوع کار و مدیریت ما باید از جنس نسل سوم باشد، به این معنا که معطوف به هدف حرکت کنیم، قدرت تنظیم‌گری داشته باشیم و در کنار آن بتوانیم کنترل بر مسائل ایجاد کنیم، همچنین توأم با همه اینها قدرت بازگشت‌پذیری نیز ارائه دهیم. اکنون که تدوین برنامه هفتم توسعه کشور مراحل پایانی را پشت‌سر می‌گذارد، صمت پرسش‌های مطرح‌شده از سوی رئیس مجلس و نقاط قوت و ضعف برنامه‌های پیشین ـ در حوزه معدن را ـ با کارشناسان این بخش در میان گذاشت. پاسخ‌های ۳ تن از صاحب‌نظران حوزه معدن را در گزارش زیر بخوانید.

عکس: آیدا فریدی

اهدافی در دوردست

امیر صباغ ـ مدیر اقتصادی و توسعه سرمایه‌گذاری ایمیدرو: دلیل تحقق نیافتن اهداف برنامه‌های توسعه‌ای، غیرواقعی بودن اهداف متناسب با شرایط عمومی و سیاسی کشور است. تحقق اهداف بزرگ در برنامه، نیازمند سرمایه‌گذاری و اتصال به زنجیره تامین مالی بین‌المللی است که به‌دلیل محدودیت‌ها، محقق نشده است. از طرفی دولت ساختار مشخصی برای بکارگیری منابع داخلی در طرح‌های توسعه‌ای نداشته و تامین مالی بیشتر طرح‌ها با تاخیر انجام می‌گیرد. سیستم بانکی داخلی نیز به‌دلیل اختلاف فاحش بین تورم و نرخ بهره، امکان تامین مالی بلندمدت ندارد. از سوی دیگر، به بازوهای اجرایی دولت در سرمایه‌گذاری (سازمان‌های توسعه‌ای) نیز دقت کنیم، مشاهده می‌شود که طبق قانون، منابع حاصل از فروش دارایی‌های این سازمان‌ها باید به‌منظور سرمایه‌گذاری مجدد به آنها بازگردانده شود که در عمل محقق نشده و در واقع، دولت واحدهای تولیدی حاصل از سرمایه‌گذاری این سازمان‌ها را فروخته و منابع آن را صرف امور جاری کرده است.

■ موفقیت یا شکست

برنامه ششم با چالش‌های متعددی در تحقق اهداف رویارو بوده است. مشابه با سایر برنامه‌های گذشته موفق به جذب کافی سرمایه‌گذار نشد. علاوه بر این، رشد اقتصادی بالا و تامین مالی از طریق منابع خارجی از جمله اهداف بالادست این برنامه بوده که محقق نشد.

■ اولویت‌های برنامه هفتم

در تدوین برنامه هفتم، دولت باید تحلیل واقعی از شرایط بین‌المللی داشته باشد. در صورت تداوم تحریم‌ها، نوع نگارش برنامه هفتم توسعه و اهداف کمی و صنایع اولویت‌دار ـ به‌منظور سرمایه‌گذاری ـ تفاوت فاحش با شرایطی دارد که تحریم‌ها لغو شده و امکان دسترسی به بازارهای صادراتی و تامین مالی خارجی ارزان میسر شود. به‌علاوه در حوزه سرمایه‌گذاری و تولید، شاهد بروز تهدیدهایی هستیم که در گذشته وجود نداشته است، برای مثال حملات سایبری ـ که با هدف توقف تولید واحدهای بزرگ کشور انجام می‌گیرد ـ که با رشد فناوری و هوشمندسازی صنایع در سال‌های آتی، به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های تولید مطرح و لازم است در برنامه هفتم به آن پرداخته شود. در حوزه هوشمندسازی، کشور نیازمند تدوین استانداردهایی به‌منظور تعیین نحوه اجرا و نظارت بر خروجی‌ها است و صنایع هدف بدین منظور باید مشخص و دارای اهداف سالانه باشند. در حوزه آلایندگی و کاهش تولید کربن نیز دولت و صنایع فاقد هدف کمی و برنامه سالانه مشخص بوده و در صورت عزم دولت در این حوزه، لازم است اهداف کمی صنایع مختلف تعیین و از طریق تدوین استانداردهای ملی، پایش شده و تشویق و جریمه‌هایی نیز برای بنگاه‌ها در نظر گرفته شود. توجه به این موضوع در برنامه هفتم، کمک شایانی در توسعه بازارهای صادراتی ایفا خواهد کرد. از جمله موارد مهمی که باید در برنامه هفتم به آن اشاره شود، موضوع مازاد ظرفیت صنایع است. این مازاد در برخی صنایع از جمله فولاد به بیش از ۴۰درصد رسیده و عامل افت بهره‌وری و اشتغال است. تحریک تقاضای داخلی همزمان با ادغام واحدهای موجود و ممانعت از احداث واحدهای جدید از محل منابع بانکی، می‌تواند به رقابت‌پذیری این حوزه در سال‌های آتی کمک شایانی کند. موضوع تجهیز معادن و خروج ماشین‌آلات فرسوده نیز از جمله مواردی است که باید در برنامه هفتم به آن اشاره کرد. سایر چالش‌های معدن از جمله مجوزات منابع طبیعی و محیط‌زیستی در کنار ایمنی معادن و اکتشافات عمیق و دستیابی به فناوری‌های معدنکاری عمیق، از جمله چالش‌های حوزه معدن است که باید در برنامه هفتم روی آن متمرکز شد.

■ الگوی دیگران

به‌طبع یکی از ورودی‌های برنامه هفتم، تجارب سایر کشورها خواهد بود که باید مدنظر قرار گیرد. الگوی تدوین برنامه ۵ساله چین به‌عنوان یکی از موفق‌ترین کشورها و استفاده از کارشناسان آن کشور در تدوین برنامه هفتم می‌تواند موثر باشد. در برخی کشورها شاهد فاصله‌گیری از تعیین اهداف برنامه در قالب طرح‌های توسعه‌ای، به سوی اهداف رقابت‌پذیری هستیم.

به‌عنوان نمونه، رتبه کشورها در کسب‌وکار و جذب سرمایه‌گذاری در سرفصل برنامه‌های ۵ساله جا گرفته که می‌توان از آن الگوبرداری کرده و احکام مرتبط در قانون را پیش‌بینی کرد.

■ نقش‌آفرینی سازمان‌های توسعه‌ای

نقش سازمان‌های توسعه‌ای به‌عنوان بازوهای اجرایی سرمایه‌گذاری دولت و رابط میان حوزه تولید و حاکمیت بسیار مهم است. سازمان‌های توسعه‌ای به‌عنوان بازوی دولت، نقش راهبری شرکت‌های بزرگ‌مقیاس کشور را برعهده داشته و می‌توانند از طریق هدایت آنها به‌سوی اهداف دولت در برنامه هفتم، در تدوین اهداف و تحقق برنامه، نقش قابل‌توجهی داشته باشند.

> باید یک‌بار، کمر همت ببندیم و موضوع اکتشافات را به‌صورت جدی پیگیری کنیم تا اطلاعات لازم را به‌دست بیاوریم

اکتشاف در اولویت است

ابراهیم جمیلی ـ رئیس کمیسیون معدن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی ایران: اولویت در حوزه معدن باید به موضوع اکتشاف اختصاص داده شود. ما در بخش معدن به این موضوع چندان توجهی نکرده‌ایم و فعالیت در این حوزه بسیار ابتدایی و سطحی بوده است. در تمام دنیا اکتشاف برعهده دولت‌ها است ـ چون هزینه‌های آن بیشتر است و در توان معدنکاران و سرمایه‌گذاران بخش خصوصی نیست ـ و بنابراین وظیفه حاکمیتی شمرده می‌شود و باید این اطلاعات جمع‌آوری شود و در اختیار بخش معدن و سرمایه‌گذاران قرار گیرد. در حال حاضر دولت نه از نظر اقتصادی از اکتشافات حمایت می‌کند و نه از نظر امکانات. به‌اعتقاد من، اگر تمهیداتی اندیشیده شود که اجازه دهد شرکت‌های استارت‌آپی ـ که در زمینه فعالیت‌های اکتشافی توانمند هستند ـ وارد گود شوند، می‌توانیم به اکتشافات عمقی توجه بیشتری داشته باشیم و پس از چندی اطلاعات دقیقی درباره توانمندی‌های معدنی کشور جمع‌آوری کنیم.

■ کمر همت ببندیم

در حال حاضر ذخیره اکتشاف‌شده کشور ما نزدیک ۶۷ میلیارد تن ـ از انواع مواد است ـ اما اطلاع دقیقی از میزان واقعی ذخایر کشورمان نداریم. باید یک‌بار، کمر همت ببندیم و موضوع اکتشافات را به‌صورت جدی پیگیری کنیم تا اطلاعات لازم را به‌دست بیاوریم. این همان بخشی است که در دوره‌های ۵ساله گذشته و برنامه‌های توسعه کمتر به آن توجه شده و فعالیت در این بخش چندان رضایت‌بخش نبوده است.

■ توفیقات برنامه‌های گذشته

باتوجه به آمار و ارقام موجود، همیشه پیشرفت در زمینه معدن قابل‌توجه بوده و گام‌های بلندی در زمینه صنایع معدنی برداشته شده است. در دوره گذشته هم ـ در زمینه اکتشاف، استخراج و صنایع معدنی ـ توفیقات زیادی داشته‌ایم، اما با توجه به میزان ذخیره ایران و سهم ذخیره کشورمان در میان دیگر کشورهای دنیا، هنوز به جایگاه واقعی خود در منطقه و جهان نرسیده‌ایم، پس نیاز است حمایت‌های ویژه‌ای در این حوزه انجام گیرد تا این بخش بتواند به رشد اصلی و مطلوب خود دست پیدا کند.

■ ماشین‌آلات را نجات دهید

از نظر من تا رسیدن به هدف مطلوب فاصله زیادی وجود دارد، کار زیادی بر زمین مانده است، موارد مناسب برای سرمایه‌گذاری بسیار زیاد است و یکی از مهم‌ترین نیازهای ما در این بخش دسترسی به فناوری و ماشین‌آلات است. در حال حاضر مشکل عمده ما در بخش معدن این است که متوسط عمر ماشین‌آلات کمابیش بین ۱۸ تا ۲۰سال است و این موضوع باعث می‌شود که راندمان فعالیت در حوزه معدن کاهش پیدا کند و نتوانیم به آن مقداری که علاقه‌مند هستیم، تولید را افزایش دهیم، در نهایت هم این آسیب باعث می‌شود در بخش تولید دچار مشکل شویم و مزیت‌های صادراتی خود را از دست بدهیم. بر این اساس، روشن است که نیازمندیم در زمینه تامین ماشین‌آلات حرکت خوبی انجام گیرد و این بخش از چالش و گرفتاری نجات یابد، اما در حال حاضر ـ که در نیمه دوم تیر هستیم ـ باوجود اینکه مجلس هم تایید کرده، هنوز هیچ گشایشی انجام نشده است.

■ اخذ نظر مشورتی انجمن‌ها

برای تدوین برنامه هفتم توسعه از انجمن‌ها و فعالان و دست‌اندرکاران این حوزه نظرسنجی شده است، اما معلوم نیست تا چه اندازه نتایج این نظرسنجی‌ها موردتوجه قرار گیرد. البته هنوز نمی‌توان قضاوت کرد که در این برنامه چه موضوعاتی لحاظ شده و چه اتفاقاتی رخ داده است. به‌نظر باید روند شتاب‌دهی در زمینه تسهیل فعالیت‌های معدنی در اولویت قرار گیرد تا بتوان تعداد معادن فعال را افزایش داد و جهشی در تولید ماده به‌وجود آورد. باید به سمت‌وسوی فرآوری بیشتری مواد معدنی و جلوگیری از خام‌فروشی حرکت کنیم که اگر این نکات موردتوجه جدی قرار گیرد، می‌توانیم امیدوار باشیم که در پایان برنامه هفتم توسعه، کارنامه خوبی در معدن از خود به‌جا گذاشته باشیم.

کالبدشکافی برنامه‌های گذشته

محسن کوهکن ـ دبیر کل جامعه نمایندگان ادوار مجلس: برای نوشتن هر برنامه توسعه‌ای ـ چه در بخش معدن و چه سایر بخش‌ها ـ لازم است برنامه‌های گذشته، روند تغییرات در تکالیف قانونی برنامه‌های ۵ساله، عملکرد و نتایج آن کالبدشکافی شود و مورد تجزیه و تحلیل کارشناسی قرار گیرد. اگر ما چشمان‌مان را ببندیم و به آنچه اتفاق افتاده است، موانع موفقیت‌ها و ناموفقیت‌های برنامه‌های گذشته بی‌توجه بمانیم، بدون شک به سمت‌وسوی نوشتن برنامه توسعه دیگری می‌رویم که با واقعیت‌های مربوط امروز تطبیق ندارد و توجه به آنها نمی‌کند و از همین امروز پیدا است چیزی را خواهیم نوشت که در مرحله عمل یا نمی‌توانیم به آن عمل کنیم یا اگر عملی شود، نتیجه آن بسیار پایین‌تر از خط موردانتظار است.

■ نکته به نکته، مو به مو

این مورد یک حکم کلی است، یعنی باید آن را مثل یک تابلو جلوی چشم خود بگذارند و بخش به بخش مرور کنند و ببینند در برنامه‌های گذشته هر بخش با چه آسیب‌هایی روبه‌رو شده و چه موفقیت‌هایی کسب کرده است. اگر موفقیتی در بخش موردنظر اتفاق نیفتاده، آیا مربوط به قوانین و تکالیف قانونی بوده یا ناشی از سوءمدیریت‌ها بوده است. به‌عبارت دیگر قانون وجود داشته، اما به‌خوبی اجرا نشده یا قانون اجرا شده است، اما چون مطابق با واقعیت نبوده به نتیجه مطلوب نرسیده است. بر این اساس، به‌عنوان شهروند و کسی که چند دوره در مجلس حضور داشت، به کسانی که در حال تدوین برنامه بعدی هستند، توصیه می‌کنم نقاط ضعف و قوت برنامه‌های قبلی را ببینند و روی بند به بند و بخش به بخش قانون قبلی تحلیل کارشناسی داشته باشند. اگر چنین کاری انجام شود، می‌توان امیدوار بود که برنامه آینده کارشناسی شده، عملی و باتوجه به واقعیت‌های موجود نوشته شود.

■ معدن به‌طور خاص

در بخش معدن سوال اینجا است که آیا به‌شکل بالقوه معادن کشور توان این را دارند که نقش اساسی در اقتصاد کشور بازی کنند و موجب بهبود وضعیت کسب‌وکار، افزایش سرانه درآمد مردم و در نهایت توسعه‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای شوند یا خیر؛ که پاسخ مثبت است.

اگر معدن به‌صورت بالقوه قدرت و نقش‌آفرینی در اقتصاد کشوری را نداشته باشد، طبیعی است که مطابق با ظرفیت باید روی آن سرمایه‌گذاری کرد، اما ذخایر و توانایی گروه معادن در کشور ما به‌معنی واقعی کلمه می‌تواند نقش‌آفرین و اثرگذار باشد. در اقتصاد کشور، به‌نظر من رویکرد به‌سوی سرمایه‌گذاری در معادن باید تابلو و سرلوحه برنامه توسعه ۵ساله بعدی باشد و می‌توان به‌طور کامل به آن امیدوار بود.

راهکار موفقیت در مسیر فوق این است که طرح‌های آمایش سرزمینی که در دولت‌های قبلی انجام شده، با مطالعات بخش معدن در کنار هم قرار گیرد، فرصت‌ها شناسایی و در نهایت از طریق پنجره واحد، مجوزهای بی‌نام و نشان و کلان صادر شود. پس از این مرحله باید با اعلام فراخوان عمومی، سرمایه‌گذار را به این حوزه جذب کرد و بدون اینکه او را گرفتار دریافت مجوزها، پشت در ماندن‌ها و پشت میز ایستادن‌ها کنیم، مستقیم به حوزه کار وارد کنیم.

■ فرصت‌ها و چالش‌ها

اگر ادعا کنیم با احتمال بالایی می‌توان چالش‌های اقتصادی پیش‌رو را پیش‌بینی کرد و امکانات موجود و موانع مفقود را یافت، نشان‌دهنده این است که با واقعیت‌های ملموس ناشی از تحریم و تهدید، شرایط اقتصادی، واقعیت‌های بخش غیردولتی کشور و فرهنگ عمومی حاکم در اقتصاد کشور بیگانه هستیم و اگر هم تنها وجه تاریک قضیه را ببینیم و بگوییم باتوجه به گرفتاری‌ها، کاغذبازی‌ها، موضوع تحریم و امثال آن نمی‌توان هیچ اقدامی انجام داد هم، که درجا زدن و به عقب برگشتن است، بنابراین باید شرایط موجود و موانع مفقود را در نظر بگیریم و خودمان را به ندانستن و ناآگاهی نسبت به موانع احتمالی نزنیم. آنها را پیش‌بینی کنیم و برای هرکدام از آنها نسخه نوشته‌ای کنار دست‌مان داشته باشیم تا اگر با تهدید خاصی روبه‌رو شدیم، سریع بتوانیم برنامه جایگزین را استفاده کنیم و به این ترتیب کمترین صدمه متوجه بخش‌های اقتصادی کشور شود.

■ تحقق حداقلی

گفته شده است برنامه‌های گذشته به حدود ۳۰درصد از اهداف خود رسیده‌اند.

شاید بتوان ادعا کرد بدون برنامه‌ریزی هم می‌توان به این میزان از اهداف دست یافت، اما سوال مهم اینجا است که چرا ۶۵ یا ۷۰درصد از برنامه‌های توسعه ۵ساله تحقق پیدا نکرده است.

شاید در بعضی موارد اصلاح قانون لازم است و در برخی موارد باید خلق قانون انجام شود و در برخی مواقع دیگر قانون‌زدایی ضروری است. یعنی تکالیفی در قانون آمده است که همان‌ها دست و بال فعالان را بسته و اجازه نداده که برنامه‌های توسعه‌ای محقق شود.

بنابراین با ارزیابی گذشته با نگاه اصلاح و تدوین قانون جدید و قانون‌زدایی پیش برویم تا بتوانند موفقیت ما را بسترسازی کند. البته به نقش نظارت‌های حساب‌شده هم نباید بی‌توجه بود.

■ فاصله حقیقت تا رویا

نباید ایده‌آلیستی فکر کرد، یعنی نباید گمان کنیم که اگر همه این اقدامات را هم انجام دادیم، میزان تحقق برنامه‌های توسعه از ۳۰درصد در برنامه هفتم به ۸۰درصد جهش پیدا می‌کند. به‌هرحال کشور ما ساختار اقتصادی و اداری خاصی دارد که به‌راحتی با یک یا چند برنامه نمی‌توان آن را اصلاح کرد.

سخن پایانی

امید است برنامه هفتم توسعه، باتوجه به چالش‌ها و موانع پیش‌روی برنامه‌های قبلی، به‌گونه‌ای تنظیم و تدوین شود که زمینه‌های پیشرفت عدالت‌محور را در همه حوزه‌های مربوطه فراهم کند.

انتظار دانش‌بنیان‌ها از برنامه هفتم توسعه

دست دولت از اقتصاد کوتاه شود

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

کارشناسان معتقدند حرکت روی خط استاندارد و به‌روز بودن، جزو مولفه‌های اصلی اعتمادسازی صاحبان صنایع به صاحبان دانش‌بنیان‌ها است. همچنین تا زمانی که به شرکت‌های دانش‌بنیان فرصت عمل داده نشود، خوداتکایی به تولیدات برآمده از این شرکت‌ها حاصل نمی‌شود. بنابراین لزوم درج موضوعاتی از این قبیل برای رشد و پیشرفت تولیدات دانش‌بنیان‌ها برای جلوگیری از ارزبری در برنامه هفتم توسعه می‌تواند راهکار مناسبی برای نیل به اقتصاد دانش‌بنیان باشد. صمت در این شماره به بررسی اهمیت الزامات ضروری در راستای رشد و پیشرفت دانش‌بنیان‌ها در برنامه هفتم توسعه پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

دست دانش‌بنیان‌ها زیر نشتی ارزبری کشور

بی‌شک امروز صنایع کشور برای ایستایی در برابر تحریم‌ها و گرداندن چرخ خود نیازمند تولیدات دانش‌بنیان‌ها هستند. بسیاری از دولتمردان در مناصب وزارتی و اجرایی معتقدند صاحبان صنایع در کشور ما نیازمند دانش‌بنیان‌ها و فناوری‌های نوینی هستند که حاصل فعالیت آنان است، بنابراین ما بیش از گذشته باید نسبت به شرکت‌های دانش‌بنیانی که در راستای رفع تحریم‌ها گام برمی‌دارند، اعتبار قائل شویم و محصولات آنان را در صدر انتخاب‌های‌مان قرار دهیم. این روند کمک شایانی به ذخایر ارزی کشور برای جلوگیری از ارزبری می‌کند و حتی با مدیریت صحیح می‌تواند منجر به ارزآوری هم باشد.

اقتصاد دولتی سد راه توسعه دانش‌بنیان‌ها

رضا اسدی‌فرد، سرپرست مرکز شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان معاونت علمی‌وفناوری ریاست‌جمهوری در گفت‌وگو با صمت بااشاره به اهمیت درج سازکار توسعه دانش‌بنیان‌ها در برنامه هفتم توسعه گفت: به‌اعتقاد من ریل‌گذاری حکمرانی دانش‌بنیان‌ها در اقتصاد همان اتفاق مهمی است که لزوم درج آن در برنامه هفتم به‌شدت احساس می‌شود. در یک دهه گذشته شرکت‌های دانش‌بنیان بسیاری تاسیس شده که تعدادی از آنها رشد قابل‌توجهی هم داشته‌اند، اما باتوجه به سلطه دولت بر اقتصاد، در بسیاری از موارد ساختار بازار مصرف به سود دانش‌بنیان‌ها نیست. از طرفی هم، چون در بخش تولید، توجه جدی به استانداردهای جدید نمی‌شود، بستر مناسب برای ورود دانش‌بنیان‌ها به بازار وجود ندارد. برای مثال باتوجه به نرخ امروز انرژی در جهان که از خزانه عمومی در کشور تامین می‌شود، دانش‌بنیان‌ها کارنامه درخشانی در تولیدات مربوط به کاهش مصرف انرژی تاکنون داشته‌اند؛ اما مورداستقبال چندانی برای بهره‌گیری انبوه قرار نگرفته‌اند.

▣ جابه‌جایی مرزهای استاندارد

وی افزود: بهتر است در برنامه هفتم توسعه سازکاری برای ورود شرکت‌های دانش‌بنیان به بازار چیده شود. به‌عبارت روشن‌تر، لازم است در صنعت خودرو و ساختمان و در بسیاری از صنایع دیگر زیرساخت‌های فعالیت دانش‌بنیان‌ها فراهم شود.

▣ راه فرار قانونی را ببندید

اسدی‌فرد گفت: همان‌گونه که پیش‌تر هم اشاره شد، بخش عمده اقتصاد کشور در اختیار شرکت‌های بزرگ دولتی و خصولتی است، نظیر نهادهای عمومی و صندوق‌های مختلف که سهم بیشتری در اقتصاد دارند که کمابیش گره‌های اقتصادی هم در این بخش‌ها است، چرا که در نهادهای خصوصی نظارت دقیق‌تری انجام می‌شود، اما در شرکت‌های خصولتی چنین روندی وجود ندارد. در مراکزی که منابع اقتصادی آنها از داخل تامین می‌شود نظیر سازمان‌های خصوصی، مشکلات و گره‌های اقتصادی کمتر از نهادهایی است که وابسته به دولت هستند. برخی سازمان‌های دولتی یا خصولتی در سال چند ده میلیارد دلار مواد اولیه یا کالا از خارج خرید می‌کنند، در حالی که بسیاری از آنها در داخل تامین می‌شود. قوانین حمایتی از تولید داخلی و محصولات دانش‌بنیان‌ها تدوین و شناخته‌شده است، اما راه‌های فرار از قانون هم زیاد است و در عمل به‌خوبی اجرا نمی‌شود، به‌همین‌دلیل تاثیری را که باید داشته باشد، ندارد.

وی ادامه داد: اجرای تحریم‌های سفت و سخت در یک بازه زمانی باعث شد که میزان خرید کالای داخلی افزایش یابد که کمابیش محصولات استانداردی تولید شد؛ اما از زمانی که شرایط تحریم تا حدی تعدیل شد، دوباره خرید کالاهای خارجی اوج گرفت. به‌طورمعمول نرخ خرید کالاهای خارجی برای شرکت‌های دولتی و خصولتی اهمیتی ندارد و تمایلی به در اختیار گذاشتن بازار به شرکت‌های دانش‌بنیان را ندارند.

▣ آماده برای یک جهش بزرگ

وی گفت: در حال حاضر آماده یک جهش بزرگ در اکوسیستم دانش‌بنیان هستیم. به‌لحاظ فنی این اطمینان وجود دارد که ما می‌توانیم به‌جای خام‌فروشی و وابستگی به نفت و تک‌محصولی بودن که کمابیش تحریم روی آنها تاثیرات مخرب و مستقیم می‌گذارد، برنامه‌ریزی پرسودی درباره کالاها با ارزش‌افزوده داشته باشیم و به سوددهی زیادی هم برسیم. به‌عبارت روشن‌تر، می‌توانیم با صادرات تولیدات دانش‌بنیان‌ها اقتصاد خود را سامان بخشیم و از تک‌محصولی بودن بیرون بیاییم، بنابراین درج چینش سازکارهایی برای هموارتر کردن مسیر دانش‌بنیان‌ها در برنامه هفتم توسعه،سفارش اکید می‌شود.

▣ دست دانش‌بنیان‌ها را در دست شرکت‌های بزرگ بگذارید

اسدی‌فرد بااشاره به اهمیت درج سازکار همکاری دانش‌بنیان‌ها با شرکت‌های بزرگ تولیدی در برنامه هفتم توسعه گفت: این مهم است که شرکت‌های دانش‌بنیان بتوانند با شرکت‌های بزرگ اقتصادی همکاری کنند، به‌همین‌دلیل درج آن در برنامه هفتم به‌منظور نیل به اقتصاد دانش‌بنیان امری ضروری است. اگر منافع شرکت‌های بزرگ در راستای همکاری با شرکت‌های دانش‌بنیان باشد، می‌توان نسبت به این امر خوش‌بین‌تر بود. برای مثال در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ و در قانون جهش تولید اتفاق مثبتی افتاد و معافیت مالیاتی خام‌فروشی برداشته شد. باتوجه به اینکه در طول سال‌های گذشته شرکت‌های معدنی و فولادی یا بسیاری از صنایع کشور نظیر پتروشیمی که از خوراک ارزان داخلی استفاده و محصولات خود را بدون پرداخت مالیات صادر می‌کردند، با تصویب این قانون برای صادرات خود مشمول پرداخت مالیات شدند.

▣ روایتی از یک تصمیم درست دولتی

وی افزود: دولت با برداشتن معافیت مالیاتی و در نظر گرفتن عوارض برای خام‌فروشی شرایط را برای تولیدات داخلی هموارتر کرد. به‌اعتقاد من این مسیر درست باید ادامه یابد، همچنین حذف معافیت تعرفه گمرکی ماشین‌آلات هم جزو آن دسته از تصمیماتی است که می‌توان آن را در فهرست کارهای موثر دولت برای افزایش تولیدات داخلی و توسعه صنعتی کشور دانست. باتوجه به اینکه ماشین‌سازی صنعت مادر است و از آنجایی که درصد زیادی از شرکت‌های دانش‌بنیان در این عرصه فعالیت می‌کنند، واردات آن بدون تعرفه بود که این روند امکان رقابت را از دانش‌بنیان‌ها می‌گرفت. با در نظر گرفتن این تعرفه که ۵ تا ۱۰درصد است، توان رقابت به تولیدات داخلی داده شد. قرار نیست که مانند خودرو تعرفه ۱۰۰درصدی در نظر گرفته شود، اما با تلاش‌های انجام‌گرفته این معافیت برداشته و عرصه رقابت بازتر شد. ناگفته نماند که در مجلس شورای اسلامی این‌گونه تصویب شد که این تعرفه به ۲درصد برسد که باز هم موثر خواهد بود، چرا که در نهایت آورده‌ای برای کشور به‌همراه دارد.

اسدی‌فرد گفت: دانش‌بنیان‌ها همیشه با این معافیت متضرر می‌شدند که با حذف معافیت مالیاتی و قرار دادن چند درصد تعرفه می‌توان نسبت به توسعه دانش‌بنیان در این عرصه امیدوارتر از گذشته شد. یک ذهنیت اشتباه در این زمینه شکل گرفته است که اگر واردات ماشین‌آلات با معافیت مالیاتی و تعرفه انجام شود، صنعت کشور پیشرفت نمی‌کند، در حالی که شرکت‌های زیادی در کشور وجود دارند که دستاوردهای خوبی در این عرصه دارند و صادر هم می‌کنند.

▣ واردات نجومی ۴۰ساله

وی افزود: اگر صنعت ماشین‌سازی در کشور توسعه بیشتری یابد، آنگاه می‌توانیم به داشتن یک صنعت پویا و زاینده اذعان کنیم که زمینه‌ساز توسعه کشور است. در طول ۴۰سال اخیر، نزدیک به ۴۰۰میلیارد دلار واردات ماشین‌آلات در کشور انجام گرفته است که ۹۰درصد آنها بدون تعرفه بودند و با نگاهی به کارنامه این ۴۰سال اخیر می‌بینیم که تاثیر موثر و مفیدی هم در صنعت کشور نداشته است؛ چرا که تنها اپراتوری کردیم، در حالی که امروزه با وجود مهندسان پرتلاش و نخبه کشورمان، صنعت ماشین‌سازی بالنده‌ای داریم.

▣ تشویش اذهان عمومی زیاد بود

این فعال در اکوسیستم دانش‌بنیان‌ها بااشاره به برخی فرافکنی‌ها در این زمینه گفت: سالی نزدیک به ۱۰میلیارد دلار واردات ماشین‌آلات در کشور انجام می‌گیرد که منافع زیادی برای واردکنندگان دارد و طبیعی است که این افراد به مخالفت با این تعرفه بپردازند. تشویش اذهان عمومی و فعالان این عرصه از سوی رسانه‌های خارجی باعث شد که دولت در این تصمیم موردانتقاد واقع شود، در حالی که این تصمیم در نهایت موجب پویایی اکوسیستم دانش‌بنیان در کشور می‌شود.

> این مهم است که شرکت‌های دانش‌بنیان بتوانند با شرکت‌های بزرگ اقتصادی همکاری کنند، به‌همین دلیل درج آن در برنامه هفتم به‌منظور نیل به اقتصاد دانش‌بنیان امری ضروری است

نیاز به یک بازتعریف داریم

در ادامه سراغ یکی از فعالان عرصه بانکداری رفتیم. معصومه آقاپورعلیشاهی، عضو سابق کمیسیون اقتصادی مجلس دهم در گفت‌وگو با صمت درباره مهم‌ترین بندهایی که درباره دانش‌بنیان‌ها باید در برنامه هفتم درج شود، گفت: به‌اعتقاد من، ابتدا باید زیرساخت‌های دانش‌بنیان در کشور ما متحول شود و نگاه دیگری به نوآوری و خلاقیت داشته باشیم. دانش‌بنیان‌ها می‌توانند حلقه واسط میان تولیدکنندگان در زنجیره ارزش تامین برای افزایش تولید ناخالص ملی کشور باشند و توانایی ایجاد تمهیداتی را در ساختار تولید کشور دارند.

▣ سهامی به‌نام اختراعات

وی افزود: برهمین‌اساس باید در این عرصه یک سازکاری به‌وجودآید که به‌صورت جداگانه در راستای حمایت مالی و تسهیلاتی از دانش‌بنیان‌ها، صندوق‌های حمایتی شکل گیرد و نباید از صندوق‌های تامین سرمایه یا صندوق‌های توسعه ملی انتظار ارائه تسهیلات داشت. این فرآیند باید در برنامه هفتم توسعه درج شود. همچنین در باب ارزش‌گذاری دانش‌بنیان‌ها باید سهام خاصی برای اختراعات، اکتشافات و نوآوری ارزش‌گذاری شود و قابل‌فروش باشد. در کشورهای پیشرفته چنین روندی وجود دارد، به‌طوری که در بورس اوراق بهادار ارزش‌گذاری شود و قیمت‌گذاری آن هم باید متفاوت باشد.

آقاپورعلیشاهی گفت: اگر چنین ساختاری وجود داشته باشد و وارد بازار سرمایه شود، بیشتر دانش‌بنیان‌ها نیازمند دریافت وام و تسهیلات یا ارائه ضمانتنامه یا وثیقه نخواهند بود. به‌عبارت دیگر، اگر بازار سرمایه دارای سهام اختراعات و اکتشافات و نوآوری شود، ریسک این کسب‌وکار بین سهامداران تقسیم می‌شود که یا سود موردانتظار حاصل می‌شود یا ضرر می‌کنند. اگر چنین شرایطی حاکم باشد، دیگر به وام و تضامین نیازی نخواهد بود و مشتریان خود را هم خواهد داشت. از آنجایی که در کشور ما ظرفیت‌های مساعدی برای پرورش نوآوری و ابتکارات وجود دارد، با اصلاح زیرساخت‌ها می‌توان چشم‌انداز روشنی در توسعه دانش‌بنیان داشته باشیم. مجلس باید در طرح قوانین در این راستا، با یک اقدام عاجل آن را به‌سرانجام برساند.

▣ وظایف بانکی مشخص است

وی ارائه تسهیلات در راستای افزایش تولید را خارج از ماهیت فعالیت بانکی دانست و گفت: از آنجایی که کار و ماهیت بانک‌ها ردوبدل پول و تامین سرمایه لازم در بخش زیرساخت‌های کشور چه به‌صورت بخش عمومی و چه به‌صورت بخش خصوصی است و چون از طرفی قوانین بانکی غیرقابل‌تغییر هستند، نمی‌توان انتظار داشت که خارج از قوانین اقدام کنند، در واقع یک مبلغی اعطا می‌شود و بازپرداخت آن طبق قوانین باید انجام شود، اما از طرفی هم شرکت‌های دانش‌بنیان دارای شرایط ریسک‌پذیری هستند و بیشتر افرادی که در این حوزه فعالیت می‌کنند، جوان و دارای نوآوری و خلاقیت هستند که تضامین لازم را به‌دلیل ضعف در بنیان‌های مالی ندارند، همچنین از طرفی هم بانک‌ها دارای چارچوب‌هایی هستند که اگر پا فراتر بگذارند، مورد بازخواست دستگاه‌های نظارتی قرار می‌گیرند، در واقع بانک‌ها در بحث ارائه تسهیلات به دانش‌بنیان‌ها یا سهل کردن این روند، کاری از پیش نمی‌برند. در این بخش هم باید زیرساخت بازار سرمایه فراهم شود و هم باید یک صندوق جداگانه از سوی دولت تعبیه شود. شاید بتوان در قالب برنامه هفتم توسعه، این گزاره را مطرح کرد که یک درصد از تولید ناخالص ملی به دانش‌بنیان‌ها تعلق گیرد یا یک در هزار مالیات بر ارزش‌افزوده، یک درصد تولید ناخالص به‌صورت کمک بلاعوض با شروط راه‌اندازی خط تولید یا نوآوری به دانش‌بنیان‌ها تعلق گیرد. این ابتکارات می‌تواند از سوی معاونت علمی یا وزارت اقتصاد تکلیف شود که با افتتاح یک صندوق که از سوی مجلس تعریف می‌شود، انجام شود.

سخن پایانی

باتوجه به حمایت‌های ذکرشده، تاکنون حمایت‌های درخوری از دانش‌بنیان‌ها شده است، اما نیاز است در بخش‌هایی نظیر گمرک، بانک مرکزی و وزارت صمت تحولاتی هم انجام گیرد و موردپذیرش کلی تمامی ارگان‌ها باشد. لازم است که این همراهی به برنامه‌های عملیاتی تبدیل شود. حمایت از دانش‌بنیان‌ها در برنامه هفتم توسعه به‌نفع کلی برای اقتصاد کشور می‌انجامد، چرا که از ارزبری و وابستگی به خارج از کشور می‌کاهد. همچنین از وابستگی بیش از حد به منابع خام و خام‌فروشی کم می‌کند و منجر به افزایش تولیدات می‌شود که حاصل اندیشه و فکر هستند، می‌شود.

اخبار

آرزوهای محقق نشده یک سند دولتی

میثم نریمانی مدیرکل سیاست‌گذاری علم‌وفناوری معاونت علمی ریاست‌جمهوری

برنامه‌های توسعه که تاکنون ۶مورد آن نوشته شده است، به‌طورعموم نقشی در توسعه کشور نداشته‌اند. باوجود همه زحماتی که در فرآیند تصویب آنها کشیده می‌شود، از تصمیمات رهبری تا مشارکت نمایندگان در مجلس، آن اتفاقی که باید در مرحله اجرا بیفتد، رخ نمی‌دهد. تاکنون مطالعاتی هم روی اثربخشی ۶برنامه گذشته انجام نشده است.بیشتر پیگیری‌ها در باب تصویب آیین‌نامه‌ها بوده و روال جدی در اجرایی کردن آن انجام نگرفته است. به‌همین‌دلیل تعامل در نظام اجرایی کشور براساس اسناد تدوین‌شده امیدوارکننده نیست. در برنامه‌های توسعه ۲دسته مواد وجود دارد. یک‌سری مواد برنامه‌هایی هستند که به‌طورمعمول اهدافی در زمره رشد علمی کشور در آنها دیده شده است و یک‌سری شاخص‌هایی هم تعیین می‌کند که چندان راهگشا نیستند. به‌عبارت روشن‌تر، اهدافی بالاتر از توان و وضعیت واقعی کشور است و الزامی هم به اجرای آن وجود ندارد.

در واقع در نظام اجرایی کشور نرسیدن به اهداف برنامه امری معمول است و وقتی صحبت از واقعیت می‌کنیم، این پاسخ را می‌شنویم که افق توسعه کشور را در حد پایینی فرض می‌کنید. دسته دیگر مواد قانونی هستند که در روال سازکار قانونی کشور تدوین می‌شوند که با ایجاد نهادها و تشکل‌ها باید عملیاتی شود. دسته دوم نسبت به دسته اول مواد برنامه‌ای مفیدتری دارد که توسط دستگاه‌های اجرای پیشنهاد می‌شوند و برای حل یک مشکل یا چالش در فضای علم‌وفناوری، اقتصاد و فرهنگ پیشنهاد داده می‌شود. انتقادی که به دسته دوم مواد در برنامه‌های توسعه می‌شود، این است که در هر حوزه قانون مادر وجود دارد. برای مثال اگر دانش‌بنیان‌ها مشکل مالیاتی یا گمرک دارند، باید به قانون اصلی و مادر مالیات یا گمرک در کشور ارجاع داده شوند. در کل توسعه آن زمانی حاصل می‌شود که در قانون اصلی، دانش‌بنیان و توسعه فناوری‌ها دیده شود تا اینکه بخواهیم در قالب یک برنامه در کنار قانون مادر امید به هموار شدن راه فناوران و دانش‌بنیان‌ها داشته باشیم و زمینه‌ساز پیشرفت آنها شویم که در عمل هم اجرایی نمی‌شود. در کل ساختار برنامه به‌طور کامل روی نیازهای حوزه فناوری کشور کارساز نیست. به‌عبارت روشن‌تر، در بحث پیشرفت دانش‌بنیان‌ها خلأ قانونی زیادی وجود دارد که ما تلاش کردیم آن روندی در قانون جهش دانش‌بنیان‌ها رخ بدهد که عکس این جریان اتفاق بیفتد.

زمانی که به یک ساختار مناسب قانونی برسیم، می‌توانیم از آن برای توسعه دانش‌بنیان‌ها هم بهره بگیریم، در مجموع هردو بعد برنامه‌های توسعه‌ای مسیر دلگرم‌کننده برای توسعه فناوری نیست.

واقعیت این است که فضای تصمیم‌گیری کشور به‌گونه‌ای است که وقتی می‌خواهیم یک ساختار را اصلاح کنیم فعالان آن حوزه مقابل این اصلاحات می‌ایستند و نسبت به تغییر، مقاومت می‌کنند. همچنین چون نظام تصمیم‌گیری در کشور اجماعی است یعنی آن تصمیمی در کشور گرفته می‌شود که به موافقت اکثریت برسد، به‌همین‌دلیل تحول جدی در هیچ ساختاری انجام نمی‌گیرد. تصمیم‌گیری اجماعی باعث می‌شود آن روندی در قانون اجرایی کشور تصویب شود که به‌اصطلاح گرد است و تیزی آن صاحبان حوزه خاصی را نمی‌گیرد و در عمل تاثیرگذار نیست. به‌همین دلیل تحولی شکل نمی‌گیرد و تنها ماهیت توصیه‌ای پیدا می‌کند.

در کل همه اهداف خوب در برنامه‌ها نوشته می‌شود، اما هیچ اتفاقی انجام نمی‌گیرد، به‌همین دلیل هم کارنامه درخشانی ندارد. سند برنامه‌های توسعه کشور تبدیل به سند آرزوهای ملت شده است؛ آرزوهایی که هنوز به آن دست نیافته‌ایم. در واقع تمام آمال و آرزوها و اهداف نوشته می‌شود و به اجماع عمومی می‌رسد و مخالفی هم پیدا نمی‌کند، اما آن روالی که تحول‌آفرین است هیچگاه اتفاق نمی‌افتد، چرا که هیچ‌گاه اولویت‌بندی نشده است.

به‌طور معمول نسبتی میان بودجه‌نویسی سالانه و برنامه وجود ندارد، در واقع همه حرف‌های خوب در برنامه نوشته می‌شود، اما در فرآیند بودجه سالانه اهمیتی به برنامه داده نمی‌شود. تنها یک‌سری دستگاه‌هایی که نام‌شان در برنامه درج شده است، مقداری بودجه خود را برهمین مبنا تقویت می‌کنند. اولویت‌بندی خاصی در این برنامه‌ها نشده است و آنهایی که بودجه می‌نویسند هم، کاری به برنامه ندارند.

در واقع برنامه تاثیری در سیاست‌های کلان کشور ندارد و فقط به ذکر حرف‌های خوب بسنده کرده است. از طرفی هم برنامه نوشته‌شده هیچ دخل و تصرفی در بودجه ندارد. اینها چرخ‌دنده‌هایی هستند که جدا از هم کار می‌کنند و به یکدیگر متصل نیستند تا یک سیستم را به‌صورت هماهنگ جلو ببرند. به‌طور کلی اصلی‌ترین برنامه کشور بودجه سالانه است، یعنی اگر بودجه به هر رویکرد تخصیص داده شود، اولویت بیشتری دارد و آنچه در برنامه نوشته شده است، در عمل جوهری است که روی کاغذ آورده شده و هیچ تاثیری بر تصمیمات اصلی کشور ندارد.

در کل روندی که بودجه کل کشور دارد، تعیین می‌کند که کدام بخش از اهمیت زیادی برخوردار است و هر مقام مسئول در کشور تاثیری بر روند بودجه می‌گذارد اما در صورت تشویش هم هیچ‌یک مسئولیتی را برعهده نمی‌گیرند، چرا که معتقدند تنها بخشی از آن را صرف مخارج نهاد یا سازمان ذی‌ربط خود کرده‌اند و این روند گفته‌شده ساختار برنامه‌ریزی کل کشور را تشکیل داده است.

یادداشت

کسری بودجه عامل رشد نقدینگی

حسین رادمهر
کارشناس اقتصاد

در طول یک دهه گذشته رشد اقتصاد کشور تقریبا به سمت صفر میل کرده است؛ یعنی آن مقدار کالا و خدماتی که در سال‌های گذشته تولید و ارائه می‌شده همچنان در همان حجم در حال ارائه است، اما این وضعیت هر سال با رشد بالای نقدینگی همراه شده که این موضوع خطرناکی است. نحوه مدیریت نقدینگی و پیامدهای آن در بازارهای مختلف، یکی از دغدغه‌ها و چالش‌های روز اقتصاد ایران است و با اینکه سیاست‌گذاران، هدف از مدیریت نقدینگی را نیل به رشد اقتصادی بالا معرفی می‌کنند، اینکه نقدینگی به چه صورت ایجاد و مدیریت می‌شود، ممکن است آثار متفاوتی در اقتصاد داشته باشد.

در سال‌های گذشته نرخ رشد تولید ناخالص داخلی نسبتا پایین بوده، اما در همین دوره نرخ رشد نقدینگی کاهش یافته است؛ بر این مبنا می‌توان گفت تغییرات نرخ رشد نقدینگی در ایران متناسب با تغییرات نرخ تورم و نرخ رشد اقتصادی نبوده است. این مسئله نشان‌دهنده آن است که سیاست‌گذاری در بخش پولی و مالی کشور نادرست بوده است.

از مشکلات اصلی اقتصاد ایران طی چند دهه اخیر، پدیده کسری بودجه و به تبع آن ایجاد تورم است. صرف‌نظر از آثار و پیامدهای کسری بودجه، یکی از مهم‌ترین مباحث تورم، بحث عوامل ایجادکننده آن است.

نظریه مقداری پول، همبستگی بلندمدت قوی را میان رشد نقدینگی و تورم پیش‌بینی می‌کند؛ به این معنا که رشد پیوسته و زیاد حجم پول در اقتصاد موجب ایجاد تورم بالا می‌شود. بر این اساس کنترل حجم پول به‌عنوان یکی از ابزارهای اصلی سیاست‌های پولی بانک مرکزی به‌منظور مهار تورم شناخته می‌شود.

به علاوه خلق پول بدون پشتوانه برای جبران کسری بودجه در نگاه دقیق‌تر ربا است، چراکه خلق از عدم است پس برای خلق هر یک واحد پول که با یک واحد از کالاها و خدمات در اقتصاد هم‌ارزش خواهد شد، هیچ زحمتی کشیده نمی‌شود و در مقابل کالاها و خدمات در اقتصاد با زحمت تولید شده‌اند و دارای ارزش ذاتی و واقعی‌اند؛ درست مانند آنچه که در ربای ساده، اضافه بر پول قرض داده شده گرفته می‌شود. هرچند در ربای قرضی، دست‌کم پولی قرض داده شده است! اما در اینجا بدون اینکه حتی پولی قرض داده شود، از اقتصاد بهره اخذ می‌شود؛ بهره‌ای که نرخ ماهانه آن معادل کل پول چاپ شده توسط بانک مرکزی در هر ماه است که برای جبران کسری بودجه خلق شده و به روند افزایش نقدینگی کمک کرده است.

طبق نظریه‌های «مقداری پول» یا همان تعیین سطح قیمت‌ها در شرایطی که میزان فعالیت‌های اقتصادی و سرعت گردش پول ثابت بماند، نوعی رابطه مستقیم بین رشد نقدینگی و تورم ایجاد می‌شود. رشد نقدینگی می‌تواند همچون شمشیر دولبه عمل کند، به‌طوری که اگر رشد نقدینگی به اندازه رشد تولید باشد ارزش پول ملی حفظ خواهد شد و همپای رشد اقتصادی پیش می‌رود و اگر در شرایط نوسانات اقتصادی و هرج و مرج بازار باشد، می‌تواند به تورم اقتصاد دامن بزند.

در اقتصاد برای پوشش کسری بودجه خلق نقدینگی معقول بین ۳ تا ۵ درصد است، در حالی که کشور طی ۲ سال گذشته بالای ۱۰ درصد افزایش نقدینگی را برای جبران کسری بودجه تجربه کرده است. در شرایط کنونی اقتصاد ایران، رشد نقدینگی حالت لجام‌گسیخته پیدا کرده و این مسئله تا حد زیادی در تورم‌های بالا منعکس می‌شود. رشد نقدینگی همچنین باعث گسترش معاملات سوداگرانه پولی در بخش نامولد اقتصاد شده است.

لازم به ذکر است نقدینگی صرفا عامل اصلی تورم در ایران نیست، اما می‌توان آن را یک متغیر بسیار تاثیرگذار در تورم دانست، زیرا دولت برای مهار کسری بودجه دست به خلق پول می‌زند و همین چاپ اسکناس بی‌پشتوانه به تورم موجود در اقتصاد دامن خواهد زد.

در گفت‌وگوی صمت با کارشناسان اقتصاد مطرح شد:

کاهش رشد نقدینگی و تورم شدنی است

مریم غدیرپور
editor@smtnews.ir

سرانجام پای موضوع تورم در نتیجه رشد نقدینگی به مجمع تشخیص مصلحت نظام باز شد. مجمع تشخیص مصلحت نظام در جلسه‌ای فوق‌العاده که به ریاست آملی لاریجانی با حضور رؤسای سه قوه، رئیس سازمان برنامه و بودجه و معاون بانک مرکزی و رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس و دبیر و اعضای مجمع برگزار شد، به بحث و بررسی پیرامون سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه کشور پرداخت. طبق گزارش مرکز رسانه و روابط عمومی مجمع تشخیص مصلحت نظام، اعضای مجمع با بررسی پیشنهاد کمیسیون مشترک تدوین سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه، در موضوع «ایجاد ثبات در سطح عمومی قیمت‌ها و نرخ ارز و کاهش نرخ تورم به میزان ۷ درصد در هر سال از برنامه هفتم توسعه و تک‌رقمی کردن آن تا پایان برنامه» به جمع‌بندی رسیدند. اعضای مجمع همچنین مقرر کردند کنترل و مدیریت نقدینگی و ایجاد تناسب در نرخ رشد نقدینگی و رشد ناخالص داخلی در دستور کار قرار گیرد؛ به‌گونه‌ای که در هر سال حداقل ۲۰ درصد از نرخ رشد نقدینگی کاسته شود. صمت در گفت‌وگو با کارشناسان چگونگی نیل به این اهداف را بررسی کرده است.

برای رسیدن به نتیجه مد نظر مجمع تشخیص مصلحت باید منتظر ماند و اقدامات عملیاتی دولت را رصد کرد، زیرا اقتصاد هرگز از قوانین دستوری پیروی نمی‌کند و اگر دولت به روال سابق به اداره امور بپردازد نرخ رشد نقدینگی و تورم همچنان صعودی خواهد بود

دو چالش عمده اقتصادی چند دهه اخیر

محمدطاهر رحیمی، کارشناس مسائل اقتصادی درباره برنامه اعلامی مجمع تشخیص مصلحت نظام مبنی بر کاهش ۲۰ درصدی نرخ رشد نقدینگی در هر سال از برنامه هفتم توسعه به صمت گفت: برای کنترل رشد نقدینگی ابتدا باید تورم کنونی در جامعه مهار شود که این امر امکان‌پذیر نیست؛ مگر با کاهش هزینه‌های تولید و جلوگیری از گرانی روزافزون قیمت‌ها که مبنای درستی ندارد و بیشتر به‌واسطه وجود سرمایه‌های سرگردان شکل گرفته است.

وی افزود: یکی از چالش‌های مهم اقتصاد ایران در دهه‌های اخیر، افزایش نرخ تورم و کاهش قدرت خرید مردم است. افزایش افسارگسیخته نقدینگی و تورم و به‌دنبال آن، کاهش معنادار ارزش ریال و افت قدرت خرید مردم، از مسائل مهم اقتصادی و معیشتی کنونی جامعه است که باعث شده مجمع تشخیص مصلحت نظام به این موضوع ورود کند.

این کارشناس اقتصاد بااشاره به اینکه یکی از عوامل مهم ایجاد تورم، کسری بودجه دولت است، خاطرنشان کرد: برای تحقق هدف کاهش نقدینگی ۲۰ درصدی در هر سال از برنامه هفتم توسعه، بودجه‌ریزی دولت باید برنامه‌ریزی شده و منطقی باشد.

رحیمی مسائل اقتصادی با بیان اینکه با کنترل کسری بودجه می‌توان تورم را مهار کرد، گفت: نقدینگی جمع شده توسط بانک‌ها، باید صرف پروژه‌های عمرانی دولت با هدف ایجاد اشتغال در جامعه شود.

کوچک‌سازی دولت، راهی برای کنترل نقدینگی

وی تاکید کرد: افزایش نرخ سود در شرایط کنونی اقتصاد که میزان نقدینگی بالاست، ضروری است و به کوچک‌سازی دولت و تقویت اختیارات بانک مرکزی کمک می‌کند.

این کارشناس اقتصاد با تاکید بر ضرورت صرفه‌جویی در مصارف کشور، هدایت نقدینگی به سمت تولید را راهگشا دانست و گفت: به‌اعتقاد من، کوچک شدن دولت و صرفه‌جویی در هزینه‌های شرکت‌های دولتی که نزدیک ۱۴۸۰ میلیارد تومان ردیف بودجه دارند، از یک سو و افزایش بهره‌وری شرکت‌ها و سازمان‌ها از سوی دیگر، می‌تواند کشور را از وضعیت بی‌ثباتی اقتصادی نجات دهد.

رحیمی با بیان اینکه همه موارد ذکرشده مستلزم استقرار نظام مدیریتی پویا، توانمند و شایسته‌محور است، اظهار کرد: در سایه کوچک‌سازی دولت و شایسته‌محوری در تمامی بنگاه‌های دولتی و خصوصی، کاهش ۲۰ درصدی نقدینگی در کشور امری شدنی است.

تقویت پول ملی و تحقق کاهش ۷ درصدی تورم

رحیمی بر این باور است که کنترل تورم در اقتصاد ایران امری شدنی، اما نیازمند تصمیم‌گیری سخت و به‌موقع است که خوشبختانه مجمع تشخیص مصلحت نظام گام نخست را برای تحقق این مهم برداشته و سرانجام برای کنترل نقدینگی و تورم برنامه داده و بازه زمانی مشخص کرده است.

وی در ادامه توضیح داد: کوچک شدن دولت کاهش کسری بودجه را به همراه خواهد داشت؛ بنابراین در صورتی که سیاست‌های حمایتی دولت در جهت افزایش صادرات و تولید اجرا شود، این چرخه به افزایش رشد اقتصاد و در نهایت تقویت ارزش پول ملی می‌انجامد.

همین امر به‌تنهایی عامل مهار بخش چشمگیری از تورم در اقتصاد خواهد بود و کاهش ۷ درصدی تورم را برای هر سال ممکن می‌سازد.

این کارشناس اقتصاد درباره نیل به اهداف مجمع تشخیص مصلحت نظام گفت: شاخص‌های اقتصادی همه به‌هم پیوسته‌اند. اگر تورم و نقدینگی کنترل نشود، نرخ ارز و کالاها کنترل نمی‌شود. اینها باید در قالب یک بسته دیده شوند تا بتوان برای آنها برنامه‌ریزی صحیح انجام داد. وی افزود: موضوع این است که بخشی از مسائل ما اقتصادی هستند و باید آنها را با رویکرد اقتصادی ببینیم اما برخی دیگر از مسائل سیاسی و ناشی از التهاباتی هستند که منجر به انتظارات تورمی می‌شوند؛ به‌طور مثال در مدت کوتاهی بعد از برگزاری انتخابات امریکا، نرخ ارز و بازارهای مالی شاهد افت بوده‌اند، در حالی که سایر مسائل از جمله تحریم و کرونا هنوز پابرجا بود.

لزوم همسویی سیاست و اقتصاد

رحیمی افزود: مسائل سیاسی تاثیر زیادی بر حوزه اقتصاد دارند، به همین خاطر، مسئولان سیاسی باید برای تصمیمات خود با مسئولان اقتصادی هماهنگ شوند؛ کما اینکه موضوعات اقتصادی نیز در مسائل سیاسی تاثیرگذارند و ضروری است این تاثیرات مورد ارزیابی قرار گیرند.

این کارشناس مسائل اقتصادی توضیح داد: در حال حاضر مشکل کشور این است که به‌ازای تولید نقدینگی که توسط بانک‌ها یا به‌دلیل استقراض دولت از بانک مرکزی انجام می‌شود، سرمایه‌گذاری و تولید شکل نمی‌گیرد.

وی با بیان اینکه نقدینگی به خودی خود چیزی بدی نیست، تصریح کرد: در ایران وقتی اسم نقدینگی می‌آید فقط تصور تورم در ذهن ایجاد می‌شود، در حالی که این‌گونه نیست؛ نقدینگی می‌تواند باعث چرخش چرخ اقتصاد و رونق تولید شود؛ به‌شرطی که به اندازه رشد نقدینگی، رشد تولید وجود داشته باشد؛ یعنی به‌ازای ریالی که تولید می‌شود کالا در دسترس باشد. وی کمبود تولید را یکی از دلایل رشد تورم دانست و افزود: باز هم باید به اصل موضوع که همان تولید است، رجوع کرد زیرا تنها نقدینگی می‌تواند تولید را رونق دهد و از طرف دیگر، دارایی‌های دولت هم باید به سمت مولد شدن حرکت کند.

خروج دولت از رکود

رحیمی خاطرنشان کرد: بیشتر دارایی‌های دولت راکد و طرح‌های نیمه‌تمام آن استهلاک‌پذیر است؛ بنابراین دولت باید در راستای تحقق اهداف مجمع تشخیص مصلحت نظام، خود را از وضعیت رکودی خارج کند تا هم منابع در دسترسش در جهت بودجه عمومی و عمرانی مدیریت شود و هم از تورم جلوگیری کند. این کارشناس مسائل اقتصادی تاکید کرد: زمانی اهداف مجمع تشخیص مصلحت نظام محقق می‌شود که در عین حفظ کنترل موجود بر کمیت‌های پولی، ملاحظاتی نیز روی بودجه لحاظ شود تا کسری بودجه کاهش یابد؛ آن گاه ابتدا تورم کاهش می‌یابد و به نقطه موردنظر نزدیک می‌شود، سپس نقدینگی به سمت تولید میل می‌کند.

دولت برای کاهش رشد نقدینگی آن هم با رقمی حدود ۲۰ درصد در سال باید به حرفه بانکداری توجه ویژه داشته باشد تا بر این مبنا نهادی به‌نام بانک مرکزی مسئولیت کنترل نرخ تورم را برعهده بگیرد و بستر لازم برای کنترل قیمت‌ها ازسوی این نهاد ایجاد شود

رابطه نزدیک نقدینگی و تورم

کامران ندری، کارشناس اقتصاد درباره چگونگی تحقق اهداف مجمع تشخیص مصلحت نظام در زمینه کاهش ۲۰ درصدی نقدینگی در هر سال برنامه هفتم توسعه به صمت گفت: با ارزش‌گذاری پول ملی در مقابل کالا و خدمات در اقتصاد مشخص می‌شود با گذشت زمان با هر واحد پول ملی، کالا و خدمات کمتری را می‌توان دریافت کرد.

وی افزود: این مسئله که به‌اصطلاح به آن تورم گفته می‌شود، مقوله جدی و مهمی است که داده‌های اقتصادی بر رابطه بلندمدت آن با رشد نقدینگی تاکید می‌کند؛ یعنی متوسط نرخ تورم تقریبا با متوسط نرخ نقدینگی برابر است.

ندری با اشاره به اینکه کنترل رشد نقدینگی مسئله اصلی در اقتصاد کشور ما است، افزود: دولت برای کاهش رشد نقدینگی آن هم با رقمی حدود ۲۰ درصد در سال باید به نظام بانکداری توجه ویژه داشته باشد تا بر این مبنا نهادی به‌نام بانک مرکزی مسئولیت کنترل نرخ تورم را برعهده داشته باشد و بستر لازم برای کنترل قیمت‌ها ازسوی این نهاد ایجاد شود.

جلوگیری از خلق پول

وی افزود: دولت سراغ بانک مرکزی و نظام بانکی می‌رود تا از طریق خلق پول و اعتبار به وعده‌های خود جامه عمل بپوشاند، در حالی که اگر موانع واقعی تحقق این وعده‌ها از بین نرفته باشد، خلق پول و اعتبار فقط منجر به افزایش نرخ تورم می‌شود.

این کارشناس اقتصاد ادامه داد: راهکار اصلی برای کنترل تورم و کاهش ارزش پول ملی در بلندمدت کنترل رشد نقدینگی است. در این زمینه باید یک نهاد حرفه‌ای و تخصصی و مستقل از حوزه مالی دولت وجود داشته باشد که وقتی دولت می‌خواهد برنامه‌هایش را از طریق خلق پول و اعتبار اجرایی کند، در مقابل دولت ایستادگی کند و «نه» بگوید. تنها در این صورت است که خلق پول متوقف می‌شود و می‌توان چشم‌اندازی مثبت برای کاهش نقدینگی متصور شد؛ در غیر این صورت هر سال باید منتظر نقدینگی و تورم افسارگسیخته در کشور باشیم.

جراحی اقتصادی

وی با اشاره به اینکه اهداف اقتصادی مجمع تشخیص مصلحت نظام به این معنا است که چالش‌ها را باید اولویت‌بندی کرد، گفت: این اهداف مبتنی بر آن است که دولت دست به جراحی‌های اقتصادی بزند. آنچه اکنون عیان است اینکه دولت برنامه ندارد و امور را در بلاتکلیفی سپری می‌کند.

ندری گفت: دولت برای تحقق اهداف مجمع تشخیص باید در کوتاه‌مدت کسری بودجه را مهار و انضباط مالی-بودجه‌ای ایجاد کند، همچنین بین تیم اقتصادی دولت هماهنگی ایجاد شود. این موارد در کوتاه‌مدت امکان‌پذیر است.

وی در پاسخ به این پرسش که آیا کاهش سالانه ۷ درصدی نرخ تورم در برنامه هفتم توسعه محقق می‌شود، بیان کرد: در اقتصاد ما تورم همزمان با نرخ ارز رشد می‌کند؛ به‌عبارتی هنگامی که نرخ ارز افزایش می‌یابد، تورم مصرف‌کننده و تولیدکننده نیز افزایش می‌یابد، در حالی که این دو باید از هم تفکیک شوند.

این کارشناس اقتصاد اظهار کرد: همزمانی این دو موضوع باعث می‌شود برخی تصور کنند علت اصلی تورم، افزایش نرخ ارز است، این در حالی است که افزایش قیمت ارز تنها زمان تخلیه آثار تورمی، نقدینگی روی سطح عمومی قیمت‌ها را تعیین می‌کند. وی ادامه داد: این موضوع حاکی از آن است که تورم انباشته‌ای وجود دارد و به محض اینکه نرخ ارز افزایش می‌یابد، آن تورم هم تخلیه می‌شود؛ پس اگر تورم در سطح عمومی قیمت‌ها توسط دولت کنترل شود، نرخ تورم هم کاهشی خواهد شد.

ندری خاطرنشان کرد: برای کنترل نرخ تورم باید روی کنترل نقدینگی تمرکز کرد، اما رشد نقدینگی معلول ناترازی بانکی و بودجه‌ای در کشور است؛ بنابراین تا زمانی که مشکل ناترازی در سیستم بانکی حل نشود، امکان کاهش نقدینگی آن هم به‌طور مستمر بعید است.

وی اظهار کرد: دولت در برخی مواقع برای جلوگیری از تورم اقدام به ممنوعیت‌های صادراتی و همچنین قیمت‌گذاری می‌کند، در حالی که این قبیل اقدامات تقریبا هیچ تاثیری بر مهار تورم ندارد و حتی آن کالاهایی که قیمت‌گذاری شده‌اند، متناسب با افزایش قیمت‌ها رشد نرخ را تجربه می‌کنند.

معیشت در گرو تورم

این کارشناس اقتصاد بر این باور است که تا وقتی رشد نقدینگی با یک برنامه‌ریزی مدون کنترل نشود، تورم یعنی آنچه که با سفره معیشت مردم در ارتباط است، مهار نخواهد شد. وی با اشاره به اینکه برای تحقق اهداف مجمع تشخیص مصلحت وظیفه سیاست‌گذار پولی آن است که تورم را مهار کند، گفت: اگر متناسب با این وظیفه به سیاست‌گذار پولی اختیار داده شود و زیرساخت‌های قانونی در اختیار سیاست‌گذار پولی قرار گیرد تا از طریق این امکانات بتواند ناترازی‌ها را برطرف کند، می‌توان از مهار تورم اطمینان حاصل کرد و در بازه زمانی یادشده منتظر کاهش تورم بود.

ندری بیان کرد: در مجموع برای مهار تورم سه محور وجود دارد که محور اول مدیریت خلق نقدینگی جدید، محور دوم حذف یا کاهش نقدینگی و محور سوم نیز مدیریت و کنترل نقدینگی موجود است. بنابراین با مدیریت شایسته این سه محور توسط دولت کنترل و کاهش تورم دور از انتظار نیست.

وی ادامه داد: برای رسیدن به نتیجه مد نظر مجمع تشخیص مصلحت باید منظر ماند و اقدامات عملیاتی دولت در این زمینه را رصد کرد، زیرا اقتصاد هرگز از قوانین دستوری پیروی نمی‌کند و اگر دولت به روال سابق به اداره امور بپردازد، نرخ رشد نقدینگی و تورم همچنان صعودی خواهد بود. وی با تاکید بر اینکه هیچ اتفاقی در اقتصاد دور از انتظار نیست، ادامه داد: در دنیا کشورهایی نظیر ترکیه با برنامه‌ریزی دقیق و التزام عملی به اجرای آن ره صد ساله کاهش تورم را یک‌شبه طی کرده‌اند؛ بنابراین با برنامه‌ریزی دقیق و اجرای صحیح آن کاهش نرخ رشد نقدینگی و تورم به هر میزانی دور از انتظار نیست.

سخن پایانی

اکنون کشور با نرخ تورم بالای ۴۰ درصد و حجم نقدینگی بیش از ۴۵۰۰ هزار میلیارد تومان دست به گریبان است؛ به‌طوری که فشار این ارقام کاملا در سفره معیشت اقشار مختلف قابل احساس است. این موضوع تا جایی حاد شد که مجمع تشخیص مصلحت نظام بر آن شد ارقامی را به‌عنوان هدف کاهش تورم و رشد نقدینگی در برنامه هفتم توسعه پیش‌بینی کند. کارشناسان بر این باورند که تا سیاست‌های ساختاری دولت اصلاح نشود اهداف بلندمدت مجمع تشخیص مصلحت نظام محقق نخواهد شد اما با راهکارهایی نظیر جذب نقدینگی توسط بانک و هدایت آن به سمت تولید تورم نیز کم‌کم از جهش خواهد افتاد، زیرا به‌عقیده کارشناسان بین نقدینگی و تورم رابطه علی و معلولی وجود دارد؛ بنابراین اگر دولت به اصلاح ساختاری پایبند باشد و دست به جراحی اقتصادی بزند رقم ۲۰ درصدی کاهش نقدینگی و ۷ واحد نرخ تورم (در هر سال) دور از انتظار نیست.

قوه قضاییه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان مازندران

نوبت دوم
شناسه ۱۳۴۰۰۸۸۸

آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقدسند رسمی حوزه ثبتی نوشهر

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۹/۲۰، املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی نوشهر مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلامعارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل آگهی می‌گردد.

املاک متقاضیان واقع در قریه موسی آباد پلاک ۳۴ اصلی بخش ۲ قشلاقی

۱۸۱۰ فرعی آقا/خانم علی آزادیان دلسم فرزند محمد نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی به مساحت ۱۳۹.۲۲ مترمربع خریداری بدون واسطه /باواسطه از محمد بنایی و حلیمه متاجی‌نیموری

لذا به موجب ماده ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۳ آئین‌نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق این روزنامه محلی/ کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها علاوه بر انتشار آگهی، رای هیات الصاق تا در صورتی‌که اشخاص ذینفع به آرای اعلام شده اعتراض داشته باشند باید از تاریخ انتشار اولین آگهی و در روستاها از تاریخ الصاق در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید و گواهی تقدیم دادخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موکول به ارائه حکم قطعی دادگاه است و در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه نکند اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست. بدیهی است برابر ماده ۱۳ آئین‌نامه مذکور در مورد قسمتی از املاکی که قبلا اظهارنامه ثبتی پذیرفته نشده، واحد ثبتی با رای هیات پس از تنظیم اظهارنامه حاوی تحدید حدود، مراتب را در اولین آگهی نوبتی و تحدید حدود به صورت همزمان به اطلاع عموم می‌رساند و نسبت به املاک در جریان ثبت و فاقد سابقه تحدید حدود، واحد ثبتی آگهی تحدید حدود را به صورت اختصاصی منتشر می‌نماید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۴/۱۱ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۴/۲۵

صفر رضوانی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک نوشهر

یادداشت

اهداف زمین خورده برنامه‌های توسعه

کامیار فکور
خبرنگار

آسیب‌های محیط‌زیستی بر اثر توسعه اقتصادی، خارج از طرح‌های اصولی آمایش سرزمین و بی‌توجه به ضوابط و مقررات محیط‌زیستی در ایران، شرایط اکولوژیک کشور را در وضعیت بحرانی قرار داده است. جنگل‌زدایی، بیابان‌زایی، آلودگی آب، خاک و هوا و دیگر مسائل و مشکلاتی که زیست جامعه، به‌ویژه طبقه کارگر و فرودست را در مخاطره قرار داده، نتیجه این رویکرد اقتصادی است. قوانین یا درست یا نیم‌بندی که در راه این توسعه ویرانگر موانعی ایجاد کرده، عمدتا موردغفلت قرار گرفته است. برنامه‌های ۵ ساله توسعه که در جهت برنامه‌ریزی کلان اقتصادی تدوین می‌شود، از بسترهایی است که یکسری از برنامه‌های کلان محیط‌زیستی را مورد هدف قرار می‌دهد. برنامه‌های اول و دوم توسعه مسئله حفاظت از محیط‌زیست را بدون مصداق و در قالب یک امر عمومی مطرح کرده بود. همچنین توسعه در برنامه‌های سوم و چهارم ذیل آمایش سرزمین قرار گرفت و به‌طور مشخص در برنامه چهارم، موضوع آب به‌عنوان موضوع ویژه به برنامه اضافه شد. گرچه موضوع آب در برنامه پنجم توسعه لحاظ شد اما حوزه آمایش سرزمین از سیاست‌های کلی موضوع محیط‌زیست حذف و جایگاه حفاظت از محیط‌زیست تنها با عبارت ارتقای شاخص‌های کیفیت هوا و محیط در این برنامه دیده شد. پس از آن در برنامه ششم توسعه در قالب یک ماده با محورهایی کلی، مباحث محیط‌زیست به‌صورت کمی و کیفی آورده شد. براساس گزارش تحقیقی مرکز پژوهش‌های مجلس، سیاست‌های کلی برنامه پنجم و ششم نسبت به برنامه چهارم، فارغ از مشابهت‌های زیادی که با هم دارند، تفاوت‌های زیادی داشتند. تاکید ویژه بر تعیین عددی شاخص‌های اصلی توسعه کشور یکی از تفاوت‌های اساسی در سیاست‌های برنامه پنجم و ششم با چهارم توسعه است. بر همین اساس، سیاست‌های برنامه پنجم و ششم مبتنی بر رویکردهای کمی و کیفی توأمان و برنامه چهارم مبتنی بر رویکردهای کیفی ارزیابی می‌شود. در برنامه ششم توسعه محیط‌زیست به‌عنوان موضوعی خاص دیده‌شده و موضوع‌هایی مثل توسعه دیپلماسی محیط‌زیست، کاهش گازهای گلخانه‌ای، مقابله با آلودگی هوا، احیای تالاب‌ها، رودخانه‌ها، جنگل‌ها و حمایت از تنوع زیستی کشور را در خود گنجانده است. گرچه موافقان برنامه ششم توسعه معتقدند موضوع محیط‌زیست در تمام بخش‌های گوناگون آن جاری است اما در پایان این برنامه می‌توان ناکامی و ضعف در تحقق اکثریت اهداف این برنامه را مشاهده کرد. تنها درباره آلودگی هوا می‌توان به وضعیت آلودگی هوای شهرها و کلانشهرهای ایران در چندین سال گذشته اشاره کرد که نسبت به گذشته تشدید شده است. از سویی تالاب‌های کشور غالبا خشک‌شده یا در وضعیت خشکیدگی قرار گرفته‌اند. در این برنامه گفته شده است: به‌منظور مقابله با بحران کم‌آبی و رهاسازی حقابه‌های زیست‌محیطی برای پایداری سرزمین و تولید پایدار در بخش کشاورزی و همچنین کاهش مصرف سالانه آب به میزان ۱۱ میلیارد مترمکعب تا سال پایان برنامه اقدامات زیر انجام می‌شود:

الف) افزایش عملکرد در واحد سطح و عدم‌توسعه سطح کل زیرکشت، بکارگیری ارقام و گونه‌های مقاوم به خشکی و شوری، رعایت الگوی کشت مناسب با منطقه؛

ب) ارتقای شاخص بهره‌وری آب کشاورزی با توسعه روش‌های نوین آبیاری دست‌کم به میزان سالانه ۵۰۰ هزار هکتار با پرداخت تا ۸۵ درصد هزینه اجرای عملیات به‌عنوان کمک دولت به‌صورت بلاعوض، اعمال مدیریت تقاضای مصرف آب با مشارکت ذی‌نفعان در حوضه‌های آبریز، تحویل حجمی آب در زمان و مکان موردنیاز؛

ج) اقدام برای احیا و تقویت منابع آب‌های زیرزمینی با اجرای روش‌های مناسب تعادل‌بخشی، تغذیه مصنوعی، پخش سیلاب، آبخیزداری و آبخوان‌داری، مسلوب‌المنفعه کردن چاه‌های فاقد پروانه بهره‌برداری و نصب کنتور هوشمند حجمی آب و برق روی چاه‌های دارای پروانه بهره‌برداری؛

د) ارائه حمایت‌های لازم برای توسعه گلخانه‌ها و انتقال کشت محصولاتی که قابلیت انتقال از فضای باز به گلخانه را دارند و اعمال محدودیت یا ممنوعیت کشت این محصولات و گیاهان با نیاز آبی بالا در دشت‌های ممنوعه و ممنوعه بحرانی؛

هـ) دریافت حق‌النظاره بهره‌برداری از آب‌های زیرزمینی برای هر دشت و هزینه کرد آن در طرح‌های تعادل‌بخشی همان دشت، آموزش کشاورزان و حمایت از ایجاد تشکل‌های آب‌بران و سایر حمایت‌های لازم؛

و) پرداخت هرگونه یارانه و حمایت مالی به محصولات که برخلاف الگوی کشت تولید می‌شوند، ممنوع است.

تنها نیم‌نگاهی به سیاست‌های در نظر گرفته‌شده در راستای کاهش مصرف سالانه آب می‌توان به ناکامی‌های برنامه ششم توسعه پی برد. به‌عنوان مثال، براساس طرح احیا و تعادل‌بخشی منابع آب زیرزمینی کشور قرار بود تا پایان برنامه ششم توسعه، عملا کسری مخزن سفره‌های آب زیرزمینی، سالانه صفر شود اما متاسفانه عملی نشد و کسری مخزن از ۱۲۰ میلیارد مترمکعب در آغاز طرح، هم‌اکنون به ۱۴۰ میلیارد مترمکعب رسیده و اهداف این طرح محقق نشد. علاوه بر کمبود اعتبارات، نبود ضمانت‌های اجرایی قوی و مشکلات از این دست، باید در نظر داشت که دهه‌ها توسعه ناسازگار با اقلیم و شرایط اکولوژیک باعث بارگذاری‌هایی شده که به‌طور واقعی اجازه تحقق برنامه‌ها و هدف‌گذاری‌های محیط‌زیستی را نمی‌دهد و نیازمند خارج شدن از ریل کنونی و ریل‌گذاری نو برای توسعه‌ای که علاوه بر تضمین رفاه جامعه، همسو با محیط زیست باشد.

صمت در گفت‌وگو با کارشناس مرکز پژوهش‌های مجلس بررسی کرد

چالش‌های تدوین اهداف محیط‌زیستی در برنامه توسعه

کامیار فکور
editor@smtnews.ir

تغییر در مدیریت‌ها، یکی از علل عمده عدم‌اجرای برنامه‌های میان‌مدت کشور است. به همین منظور، ساختارهای مدیریتی به‌ویژه در لایه‌های پایین‌تر، باید پایدارتر و بادوام‌تر باشد

به‌تازگی مجمع تشخیص مصلحت نظام در نشستی فوق‌العاده که به ریاست آملی لاریجانی و با حضور روسای قوای مقننه و قضاییه، رئیس سازمان برنامه‌وبودجه، معاون بانک مرکزی، رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس و دبیر و اعضای مجمع برگزار شد، به بحث و بررسی پیرامون بررسی سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه کشور پرداخت. موضوع محیط‌زیست به‌ویژه از برنامه چهارم توسعه بیش از پیش موردتوجه برنامه‌های توسعه قرار گرفت. با این‌وجود اهداف در نظر گرفته‌شده در برنامه‌های توسعه غالبا ناکام مانده و مواردی از جمله ارزیابی زیست‌محیطی موردغفلت قرار گرفته است. الهه سلیمانی مورچه‌خورتی، کارشناس محیط‌زیست در مرکز پژوهش‌های مجلس در گفت‌وگو با صمت به آسیب‌شناسی بخش محیط‌زیست در برنامه‌های توسعه و چالش‌های پیش‌روی برنامه هفتم توسعه می‌پردازد که در ادامه می‌خوانید.

◉ آسیب‌شناسی شما از برنامه‌های توسعه پنج‌ساله در بخش محیط‌زیست چیست؟

باید توجه داشت که زمان تدوین و تصویب برنامه‌های توسعه با زمان اجرای آن در دو مقطع مدیریتی متفاوت در کشور انجام می‌شود و گاهی مجریان به‌خاطر عدم‌دخالت در تدوین، بر اجرای برنامه‌ها تاکید ندارند و برنامه توسعه مورد غفلت قرار می‌گیرد. در واقع تغییر در مدیریت‌ها، یکی از علل عمده عدم‌اجرای برنامه‌های میان‌مدت کشور است و به همین منظور ساختارهای مدیریتی به‌ویژه در لایه‌های پایین‌تر، باید پایدارتر و بادوام‌تر باشد. با توجه به اینکه شورای‌عالی محیط‌زیست به‌عنوان شورای‌عالی سیاست‌گذاری محیط‌زیست کشور است می‌تواند با در دست داشتن شرایط، استمراری برای ساختار مدیریتی باشد.

از دیدگاه برنامه‌ریزان، برنامه سوم توسعه کشور در زمینه محیط‌زیست خوب و برنامه چهارم توسعه بسیار خوب ارزیابی‌شده اما همین ارزیابی نشان‌دهنده این است که به‌طور مثال، اجرای برنامه سوم کمتر از ۵۰ درصد و اجرای برنامه چهارم بسیار کم محقق شده است.

◉ علت عدم‌تحقق کامل اهداف برنامه‌های توسعه را چه می‌دانید؟

محقق نشدن اهداف برنامه‌های توسعه به بخشی‌نگری و عدم‌ارتباط هماهنگ بین نهادهای اجرایی، آگاهی کم مسئولان و سیاست‌گذاران در زمینه محیط‌زیست، در اولویت نبودن محیط‌زیست در مقابل سایر برنامه‌ها، کمبود متخصص و امکانات و ضعف مدیریت برمی‌گردد که نشان می‌دهد فاصله‌ای قابل‌ملاحظه بین تدوین قانون برنامه و اجرای آن وجود دارد. همچنین برنامه‌های توسعه به‌دلیل فقدان وجود نظام برنامه‌ریزی مطلوب، هماهنگ و بهینه و عدم‌ارتباط منسجم و نهادینه بین برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری و بودجه‌ریزی، فقط مجموعه‌ای از احکام کلی، اهداف آرمانی و وجود موضوعات بسیار و متنوع در برنامه‌ها جمع‌آوری شده و عدم‌تعیین دقیق منابع موردنیاز و قابل‌دستیابی در کنار سایر ترکیب‌های برنامه‌های توسعه منجر به حاصل نشدن اهداف مدنظر برنامه‌های توسعه شده است. در این زمینه برنامه‌های محیط‌زیست نیز مستثنا نبوده است. وظیفه ارزیابی عملکرد برنامه‌های محیط‌زیست کشور بر عهده سازمان برنامه‌وبودجه است.

در حال حاضر، ارزیابی اختصاصی براساس شاخص‌های عملکردی که سازمان حفاظت محیط‌زیست متولی تولید آمار مربوط به آن است انجام می‌شود و ارزیابی برنامه‌ها، براساس هزینه‌کردها و پیشرفت فیزیکی طرح‌ها و پروژه‌های مربوطه است که به‌هیچ‌عنوان این دو موضوع نمی‌تواند ارزیابی عملکرد برنامه‌های محیط‌زیست را به‌عنوان یک موضوع فرابخشی و به‌هم‌پیوسته نشان دهد.

بر این اساس، مکانیسم نظارت و ارزیابی عملکرد برنامه‌های محیط‌زیست باید به‌طور متمرکز در سازمان محیط‌زیست ایجاد و اطلاعات آن از سوی سایر نهادهای ذی‌ربط تکمیل شود.

◉ مسائل و مشکلات محیط‌زیستی چه ضرورتی برای اجرای کامل اهداف محیط‌زیستی ایجاد می‌کند؟

امروز بحران‌های محیط‌زیستی و مشکلاتی از قبیل آلودگی هوا، آلودگی صوتی، نابودی جنگل‌ها، فرسایش خاک، آلودگی آب، کمبود آب و انقراض حیات‌وحش در وضعیت سختی قرار دارد. شدت این مشکلات در شرایطی افزایش پیدا می‌کند که چاره‌اندیشی برای هریک از این عرصه‌ها با امور سیاسی، اجتماعی و اقتصادی متنوعی گره‌خورده و دشواری مضاعفی را سبب شده است. براساس آخرین مطالعات خسارت‌های ناشی از تخریب محیط‌زیستی در سال ۲۰۰۲ میلادی، خسارت‌های ایران در دسته‌بندی‌های آب، زمین و جنگل، هوا، پسماند و نقاط ساحلی در مجموع حدود ۸۴۳۰ میلیون دلار برآورد شده است. عدم‌توجه مسئولان به بخش محیط‌زیست احتمال افزایش این رقم را در سال‌های اخیر بسیار افزایش داده است.

این در حالی است که اروپا با اقدامات پیشگیرانه توانسته حدود ۳۰۰ میلیارد یورو در هزینه‌های ناشی از خسارت‌های محیط‌زیستی خود صرفه‌جویی کند. متاسفانه در کشور ما هیچ‌گونه ارزش‌گذاری اقتصادی، با وجود تاکید این موضوع در قوانین برنامه‌ای، برای مباحث محیط‌زیستی انجام نشده است.

هشدارهای محیط‌زیستی ایران به اندازه‌ای تکان‌دهنده هستند که نظر تحلیلگران خارجی را به خود جلب کرده است. در هر صورت، ایران برای غلبه بر چالش‌های محیط‌زیستی تدابیری اندیشیده اما فاصله با شاخص‌های جهانی بسیار زیاد است. از شواهد و مستندات این‌گونه برمی‌آید که ایران در حال حرکت به یک بحران محیط‌زیستی چندجانبه است. مسائل اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی با محیط‌زیست ارتباط دوسویه دارند. هر سیاستی که برای محیط‌زیست اتخاذ شود، پیامدهای قابل‌توجهی روی حوزه‌های دیگر خواهد داشت.

کم‌توجهی به چالش‌های محیط‌زیستی نیز هزینه‌های جبران‌ناپذیری به جامعه وارد می‌کند. این ارتباطات درهم‌تنیده به پیچیدگی مسئله می‌افزاید. ازسوی دیگر، نگاه نکته‌وار و بخشی به محیط‌زیست باعث‌شده در ارزیابی روندها و راهکارها ابهام‌هایی وجود داشته باشد.

ارتباط تنگاتنگ چالش‌ها با امور سیاسی و اجتماعی به عدم‌قطعیت افزوده است. نیاز به تخصص‌های گوناگون و سنجش هم‌افزایی پدیده‌ها نیز رویکردی جامع‌نگر را طلب می‌کند. تمام این عوامل، یعنی پیچیدگی، ابهام، عدم‌قطعیت و نیاز به کل‌نگری، ضرورت آینده‌پژوهی را در این عرصه راهبردی آشکار می‌کنند.

نجات محیط‌زیست پیش از آنکه به بودجه و منابع انسانی نیاز داشته باشد، به برنامه و عزم ملی نیاز دارد. تصمیم‌های کوچک و موضعی به مثابه مسکن‌هایی هستند که توجه مسئولان را به‌طور موقت به موضوع محیط‌زیست معطوف می‌کند.

اهداف محیط‌زیستی نیازمند نگاهی ملی و فرازمانی است تا طرحی جامع و بلندمدت قابل‌اجرا باشد. با تداوم روندهای کنونی، بعضی کارشناسان افق تحقق فاجعه محیط‌زیستی را در سطح ملی در حدود سه دهه تخمین می‌زنند. هدف‌گذاری برای آینده محیط‌زیست کشور و اینکه درنهایت آیا به توسعه پایدار با توجه به حفاظت از محیط‌زیست دست خواهیم یافت، بحثی است که باید موردتوجه قرار گیرد.

◉ نقاط ضعف برای رسیدن به اهداف برنامه‌های توسعه در بخش محیط‌زیست را در چه می‌بینید؟

به‌طور کل می‌توان به مواردی از جمله فقر حاکم بر جوامع روستایی و معیشتی بودن اقتصاد خانوارها، عدم‌توجه کافی به جایگاه منابع طبیعی در برنامه‌های کلان کشور، واگذاری غیراصولی طرح‌های منابع طبیعی بدون توجه به مطالعات جامع، سهولت بهره‌برداری غیرمجاز از منابع پایه به‌دلیل گستردگی و پراکنش جوامع روستایی، نبود زیرساخت‌های مناسب برای ارائه خدمات به‌ویژه سوخت به جوامع روستایی، نارسایی برخی از قوانین و مقررات مرتبط با محیط‌زیست و منابع طبیعی و عدم‌برخورد متناسب با متخلفان، ضعف سیستم‌های ارزشیابی، نظارت و کنترل بر بهره‌برداری از منابع طبیعی و محیط‌زیستی، کمبود اطلاعات و شناخت از زیست‌بوم‌های حیات‌بخش و فرآیندهای بوم‌شناختی حاکم بر آنها و بی‌توجهی به کارکردهای بوم‌شناختی سامانه‌های زیستی در برخی برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه بخش‌ها اشاره کرد. همچنین نارسایی نقشه‌ها، آمار و اطلاعات بهنگام، کم‌توجهی به شایسته‌سالاری و تخصص در احراز پست‌های کلیدی و فنی در نهادهای متولی محیط‌زیست و منابع طبیعی، افزایش بی‌رویه جمعیت، شهرنشینی و توسعه کاربری‌های ناسازگار با محیط‌های طبیعی، عدم‌هماهنگی بین نهادهای اجرایی و تفکرات بخشی حاکم بر آنها و عدم‌ساختار و تشکیلات مناسب محیط‌زیست و منابع طبیعی در ایران از دیگر نقاط ضعف کشور برای تحقق برنامه‌های توسعه در بخش محیط‌زیست به‌شمار می‌رود.

◉ تهدیدها و موانع محقق شدن اهداف برنامه در بخش محیط‌زیست را در چه می‌بینید؟

در این زمینه نیز می‌توان به عدم‌نهادینه شدن حفاظت از محیط‌زیست در بین مردم، افت کمی و کیفی منابع آب کشور، افزایش آلودگی آب، هوا و خاک، رشد بی‌رویه جمعیت و شهرنشینی، مصرف بی‌رویه نهاده‌های کشاورزی به‌ویژه کود و سم، عدم‌تعادل دام و ظرفیت تحمل مراتع کشور، مصرف بی‌رویه منابع سوخت‌های فسیلی و افزایش انتشار گازهای آلاینده و گازهای گلخانه‌ای در کشور، تغییر کاربری اراضی مستعد جنگلی و کشاورزی و تبدیل آنها به سایر کاربری‌ها، مهاجرت بی‌رویه به شهرها به‌ویژه کلانشهرها و افزایش حاشیه‌نشینی در این مناطق و تخریب بخشی از زیستگاه‌های گونه‌های ارزشمند گیاهی و جانوری اشاره کرد.

◉ چالش‌های کلان بخش محیط‌زیست در تدوین برنامه هفتم توسعه چیست؟

امروز کشور با مسائل و مشکلات محیط‌زیستی مواجه شده که از ابعاد گوناگون قابل‌بررسی و تحلیل است. بررسی روند تحولات سیاست‌ها و برنامه‌های محیط‌زیست در چند سال اخیر، از ناکامی در سیاست‌ها و برنامه‌های محیط‌زیست در بسیاری از حوزه‌ها و موفقیت در تعداد معدودی از حوزه‌ها حکایت دارد.

عدم‌التزام به ارزیابی آثار زیست‌محیطی در کشور یکی از چالش‌های اساسی در تدوین برنامه هفتم توسعه است. در حوزه قوانین و مقررات از یک سو با پراکندگی، به‌روز نبودن و عدم‌جامعیت لازم برای همه حوزه‌های محیط‌زیستی روبه‌رو هستیم و از سوی نهاد متولی محیط‌زیست با عملکردی ضعیف در اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های جامع آمایش سرزمین و برنامه‌های توسعه‌ای کشور قاطعیت لازم را ندارد. توجه قانون‌گذار تا به حال در جهت رفع نیازها و خلأهای حقوقی و کیفری نبوده و همچنان تکیه بر اجرای قوانین موجود است. در حوزه دانشگاه و مراکز پژوهشی مرتبط نیز کارهای پراکنده زیادی در زمینه‌های ارزیابی آثار زیست‌محیطی، حقوق محیط‌زیست و ارزیابی استراتژیک محیط‌زیست انجام شده و همچنان در حال انجام است، با این‌وجود، هیچ‌گونه عزم راسخی برای استفاده از این یافته‌ها در راستای برطرف کردن مشکلات موجود در زمینه ارزیابی آثار زیست‌محیطی وجود ندارد.

از سوی دیگر، بررسی‌های اولیه این تحقیق نشان می‌دهد تمامی آیین‌نامه‌ها و قوانین مدت‌دار ارزیابی آثار زیست‌محیطی طرح‌ها در کشور، ترجمه متون قانونی کشورهای دیگر است در حالی که این امر نیازمند بررسی تخصصی برای هریک از مناطق کشور و تدوین و تصویب قانونی با الزامات و ضمانت اجرایی قوی است.

یکی دیگر از چالش‌های اساسی در این زمینه عدم‌برآورد خسارت‌های زیست‌محیطی ناشی از عدم‌ارزش‌گذاری اقتصادی است. براساس مطالعه انجام‌شده در سال ۲۰۰۲ میلادی خسارت‌های ناشی از تخریب زیست‌محیطی در ایران در این سال حدود ۸۴۳۰ میلیون دلار است. در حال حاضر، اسناد قانونی درخصوص ارزش‌گذاری اقتصادی زیست‌بوم‌ها و منابع زیستی به‌طور مستقیم وجود ندارد. تنها در قوانین کوتاه‌مدت برنامه‌ای طبق ماده (۵۹) برنامه چهارم توسعه و تبصره ماده (۱۹۲) قانون برنامه پنجم توسعه دولت با همکاری سازمان محیط‌زیست و سایر سازمان‌های مرتبط، مکلف به تنظیم دستورالعمل‌های محاسبه ارزش‌ها و هزینه‌های موارد محیط‌زیستی مانند جنگل، آب، خاک، انرژی و... شده است.

◉ اهمیت تعیین خسارت‌های محیط‌زیست در چیست؟

ارزش‌گذاری و ارزیابی خسارت‌های واردشده به محیط‌زیست دارای اهمیت بالایی است و کمک بسیار بزرگی به بهبود شرایط محیط‌زیستی می‌کند. این ارزش‌گذاری کمک بسیار خوبی برای اجرای ابزارهای اقتصاد محیط‌زیست مانند مالیات، تجارت، انتشار و... خواهد بود.

اهمیت تعیین خسارت‌های محیط‌زیست در دستیابی به ابزار اقتصادی مناسب برای حفاظت از محیط‌زیست، وارد کردن جنبه‌ها و خدمات محیط‌زیستی در محاسبات درآمد ملی و فرآیند تصمیم‌گیری و محاسبات هزینه و منافع، جلب بیشتر مشارکت مردمی و ذی‌نفعان پروژه‌ها، متقاعد کردن دولتمردان در تامین بودجه‌های موردنیاز برای حفظ محیط‌زیست، افزایش آگاهی‌های عمومی در راستای کاهش تخریب و تعرض به منابع طبیعی و محیط‌زیست و همچنین تعیین هزینه آلودگی و تخریب ناشی از طرح‌های توسعه بر محیط است.

سلیمانی مورچه‌خورتی

بر اساس آخرین مطالعات درباره خسارت‌های ناشی از تخریب محیط‌زیستی در سال ۲۰۰۲ میلادی، خسارات ایران در دسته‌بندی‌های آب، زمین و جنگل، هوا، پسماند و نقاط ساحلی در مجموع حدود ۸۴۳۰ میلیون دلار برآورد شده است

سخن پایانی

در مجموع از نگاه کارشناسان دو مورد از چالش‌های اساسی در تدوین برنامه هفتم توسعه وجود دارد؛ عدم‌التزام به ارزیابی آثار زیست‌محیطی در کشور و عدم‌برآورد خسارت‌های زیست‌محیطی ناشی از عدم‌ارزش‌گذاری اقتصادی به‌شمار می‌رود.

شنبه
۲۵ تیر ۱۴۰۱- ۱۶ ذی‌الحجه ۱۴۴۳ - ۱۶ ژوئیه ۲۰۲۲- شماره ۲۱۰۲-پیاپی۳۴۲۰

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

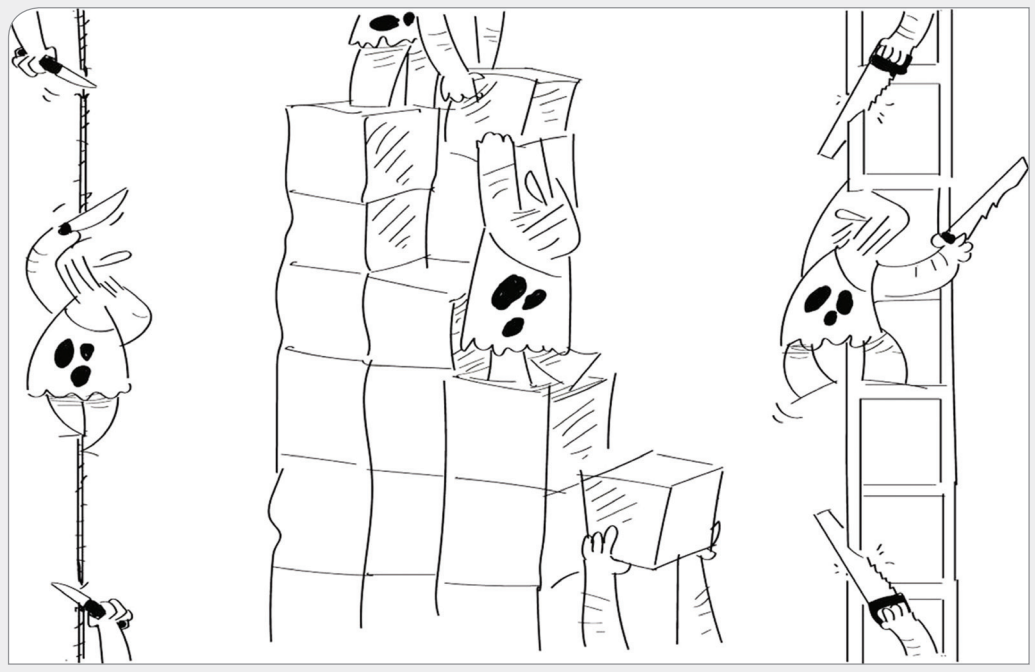
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰- پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۳-۸۸۷۲۲۷۳۲ -نمابر آگهی ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱-۰۹۰۲۶۲۹۱۴۸۸
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی -کوچه آزادگان شماره ۲۶-کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir آگهی: ads@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: انتخاب رسانه

info@smtnews.ir
www.smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

تاریخچه

پیدایش برنامه‌های توسعه

۱۱ برنامه میان‌مدت عمران و توسعه از دهه ۱۳۲۰ خورشیدی تاکنون به اجرا در آمده است؛ برنامه‌هایی که همزمان با بسیاری از کشورهای دیگر آغاز شد اما بنا بر علت‌هایی سیاسی، اجتماعی و اقتصادی نتوانست تاثیر چندانی در پیشرفت کشور بگذارد. توسعه جریانی است که بازسازی، اصلاح و ارتقای ساختار و نظام اقتصادی-اجتماعی یک کشور را به‌همراه دارد.

توسعه افزون بر اینکه بهبود شاخص‌هایی همچون میزان تولید و درآمد را در بر می‌گیرد شامل دگرگونی‌های اساسی در ساختار نهادی، اجتماعی، اداری و همچنین ایستارها و دیدگاه‌های عمومی مردم است. توسعه در بسیاری از موارد حتی عادت، رسم و باورهای مردم را نیز در بر می‌گیرد.

باتوجه به گستردگی و جامع بودن مفهوم توسعه، به‌راحتی می‌توان دریافت توسعه امری طبیعی و آسان نیست، بلکه نیازمند تفکری ساختاری و دانشی بسیار عمیق است که جز با برنامه‌ریزی‌های دقیق و زمانبر امکان‌پذیر نیست.

در دوران پیش از انقلاب ۶ برنامه توسعه با نام و فاصله‌های زمانی گوناگون اجرا شده است.

برنامه هفت‌ساله اول از سال ۱۳۲۷ تا ۱۳۳۴ به اجرا در آمد و برنامه هفت‌ساله دوم نیز تا سال ۱۳۴۱ به طول انجامید. برنامه سوم توسعه کشور پنج‌ساله بود و تا سال ۱۳۴۶ ملاک عمل دستگاه‌های اجرایی بود. برنامه چهارم عمرانی برنامه‌ای چهارساله بود و در سال ۱۳۵۱ به پایان رسید.

برنامه پنجم از سال ۱۳۵۲ تا ۱۳۵۶ به اجرا در آمد و برنامه ششم نیز برای سال‌های ۱۳۵۷ تا ۱۳۶۱ تهیه شده بود که البته با پیروزی انقلاب اسلامی این برنامه در سال ابتدایی در عمل متوقف ماند.

پس از انقلاب و سال‌های جنگ تحمیلی، برنامه‌های توسعه از سال ۱۳۶۸ آغاز شد. این برنامه‌ها با پیشوند برنامه توسعه پنج‌ساله ۴ بار دیگر در سال‌های ۱۳۷۴، ۱۳۷۹، ۱۳۸۴ و ۱۳۹۰ تدوین و برای اجرا ابلاغ شد. برنامه پنج‌ساله ششم توسعه کشور نیز از سال ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۰ به اجرا درآمد.

پیش از انقلاب برنامه هفت‌ساله اول برای توسعه و عمران نتیجه کار کارشناسان شرکت امریکایی «موریسن نودسن» بود که با پشتوانه مالی بانک جهانی به اجرا در آمد اما این برنامه به‌علت مشکلات بزرگ بودجه‌ای و نبود نیروی انسانی کارآمد در کشور موفق نبود و در سال ۱۳۳۴ اجرای آن متوقف و تلاش شد اصلاحاتی در آن صورت گیرد.

برنامه هفت‌ساله دوم پس از نهضت ملی شدن صنعت نفت و کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ در ۴ بخش کشاورزی، ارتباطات و مخابرات، صنایع و معادن و خدمات اجتماعی و شهری به اجرا در آمد که این برنامه نیز با چالش‌های سیاسی و دیوانسالارانه همراه بود.

البته در این دوره ساخت سدهای مهمی به پایان رسید و در زمینه حمل‌ونقل ساخت چند جاده و فرودگاه تکمیل شد. طی این ۷ سال در ایجاد برخی کارخانه‌های صنعتی نیز موفقیت‌هایی به‌دست آمد.

مهم‌ترین دستاورد این برنامه تثبیت جایگاه سازمان برنامه و بودجه برای تدوین و رهبری رویکردهای اقتصادی و اجتماعی کشور بود. از ضعف‌های برنامه دوم می‌توان به افزایش بیکاری، تورم و بدهی‌های خارجی به‌دلیل دریافت وام‌های کلان اشاره کرد.

سازمان برنامه و بودجه در تدوین برنامه سوم که با اصلاحات ارضی تغییر در قانون انتخابات و سهیم شدن کارگران در فعالیت‌های کارخانه‌ها همراه بود نقش‌آفرینی بیشتری داشت. در این دوره برنامه‌ها بر بخش کشاورزی، صنایع کوچک و مسائل اجتماعی متمرکز شده بود.

به‌باور برخی کارشناسان در این دوره برنامه‌های توسعه‌ای کشور موفقیت‌آمیز بود و در برخی حوزه‌ها حتی توانست پیش‌بینی‌ها را پشت بگذارد. در پایان برنامه، ساختارهای اقتصادی کشور توسعه مناسبی یافت و عملکرد برخی از بخش‌ها از اهداف مصوب هم فراتر رفت.

به‌اعتقاد کارشناسان، برنامه چهارم عمران کشور که از سال ۱۳۴۷ آغاز شد موفق‌ترین برنامه توسعه‌ای کشور در پیش از انقلاب بود. این برنامه عمرانی در زمینه نرخ رشد بخش‌های مهم اقتصادی کشور به نسبت هماهنگ عمل کرد. نرخ رشد در بخش کشاورزی به ۵.۴ درصد، بخش صنعت و معدن به ۱۴.۷ درصد، بخش خدمات به ۱۳.۱ درصد، بخش نفت به ۱۴.۵ درصد و رشد هزینه‌های مصرفی به ۱۱ درصد رسید. چنانکه اقتصاد ایران با همین روند پیش می‌رفت، آینده روشنی برای آن پیش‌بینی می‌شد.

برنامه چهارم، بیشتر بر سرمایه‌گذاری در صنایع سرمایه‌بر مانند ذوب‌آهن، ذوب آلومینیوم و ماشین‌سازی تمرکز داشت و توانست در این دوره بخش صنعت را به‌میزان قابل‌توجهی توسعه دهد. موفقیت‌های این برنامه البته با پیامدهای منفی ناشی از برنامه پنجم خنثی شد.

دوره برنامه پنجم با نوسان‌های نرخ جهانی نفت در کنار نظرهای کارشناسی و دخالت‌های سیاسی و فرمایشی ناکارآمد و وقوع دگرگونی‌ها در اقتصاد جهانی همراه بود. گرچه تغییر و اصلاحاتی در برنامه‌ها ایجاد شد، اما در پایان، برنامه پنجم برنامه‌ای ناکام لقب گرفت.

کارشناسان با مشاهده نقص‌ها و کاستی‌های برنامه پنجم، برنامه ششم را با هدف رفع چالش‌ها و کمبودهای برنامه پنجم تدوین کردند که به‌دلیل وقوع انقلاب این برنامه هیچ گاه اجرایی نشد.

در تحلیل برنامه‌های توسعه و عمران کشور پیش از انقلاب، کارشناسان اعتقاد دارند تنها دو برنامه نخست غیرجامع بود و دیگر برنامه‌ها از جامعیت برخوردار بودند.

همچنین در برنامه‌های اول، دوم و سوم اهداف کلان کمتر مورد توجه قرار گرفت. عمده دلیل این شرایط نیز نبود تجربه در حیطه‌های اقتصادی و علمی بود.

به‌طور کلی باور تحلیلگران این است که در تهیه برنامه‌های اول و دوم (۱۳۴۱-۱۳۲۷) هیچ الگوی علمی مشخصی به‌منظور برنامه‌ریزی در جهت رسیدن به اهداف و برنامه‌های اعلانی مورد استفاده قرار نگرفت.

در این برنامه‌ها از روش جمع طرح‌ها پیروی شد؛ بدین شکل که برنامه عبارت بود از تعداد معینی طرح و پروژه که بیشتر در مسائل زیربنایی و همگی با اعتبارات و کارگزاری دولت اجرا می‌شد.

در برنامه سوم عمرانی از الگوی رشد اقتصادی «هارود-دومار» پیروی شد و در برنامه چهارم و پنجم الگوی جدول «داده-ستانده» به کار رفت. روش مورد استفاده در تهیه برنامه ششم مدل اقتصادسنجی بود که هرگز به انجام نرسید.

آسیب‌شناسی برنامه ششم توسعه در آستانه تدوین برنامه هفتم

پیشنهاداتی برای هفتمین برنامه توسعه

مستندسازی به‌عنوان یکی از ارکان کلیدی مدیریت دانش، تهیه مجموعه‌ای از اسناد و مدارک است که سیر تکوین و تکامل یک فعالیت یا پروژه را از آغاز تا پایان همراه با تحلیل و ارزشیابی نشان می‌دهد. مستندسازی ابزاری است که امکان استفاده و بکارگیری تجربیات فردی و گروهی را برای بهبود و توسعه یک فرآیند فراهم می‌کند و با ذخیره تجربیات موجود، هزینه‌های تجربی ناشی از آزمون و خطا در آینده را کاهش می‌دهد.

عکس: آیدا فریدی

تفکیک احکام لایحه

در فرآیند تدوین برنامه ششم توسعه، قوه مجریه با هدف کاهش حجم لایحه برنامه، برخی احکام را با این استدلال که ماهیت دائمی دارند و در برنامه‌های مختلف توسعه تکرار می‌شوند از لایحه برنامه تفکیک و در قالب لایحه‌ای مجزا با عنوان «لایحه تنظیم برخی از احکام برنامه‌های توسعه کشور» ارائه کرد.

این لایحه در نهایت با عنوان «قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور» در بهمن ۱۳۹۵ به تصویب مجلس رسید.

همچنین دولت لایحه برنامه ششم توسعه را با عنوان «لایحه احکام موردنیاز اجرای برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۹-۱۳۹۵)» به مجلس تقدیم کرد. استفاده از عبارت «احکام موردنیاز اجرای برنامه» در عنوان این لایحه، حکایت از وجود تفاوت‌های معنایی و محتوایی قابل تامل نسبت به لوایح برنامه‌های پیشین داشت. در واقع دولت در قالب لایحه یادشده تنها آن دسته از احکامی را ارائه کرده بود که به‌زعم خود به اخذ مجوزهای قانون از مجلس نیاز داشت. گفتنی است، اتخاذ چنین رویکردی توسط دولت برای نخستین بار در تاریخ نظام برنامه‌ریزی کشور رخ داده است.

لایحه ارائه‌شده با عنایت به همزمانی آن با ماه‌های پایانی مجلس نهم و آغاز کار مجلس دهم، در هر دو دوره نهم و دهم مجلس بررسی شد و درنهایت، در مجلس دهم به تصویب رسید؛ از این رو، به‌دلیل شرایط یادشده و همچنین نحوه برخورد متفاوت دولت با برنامه ششم، نسخه‌های مختلفی از این لایحه به مجلس ارائه شد.

نگاه دولت در تدوین برنامه ششم توسعه

نگاه آسیب‌شناسانه به فرآیند تدوین برنامه ششم توسعه و ارزیابی و تحلیل نقادانه آن نکات بااهمیتی را نمایان می‌سازد که می‌تواند مورد توجه پژوهشگران، صاحب‌نظران، مسئولان و برنامه‌ریزان کشور قرار گیرد.

یکی از مواردی که در آسیب‌شناسی فرآیند تدوین برنامه ششم مورد توجه قرار گرفته، رویکرد دولت در تفکیک احکام دائمی برنامه‌های توسعه و ارائه لایحه‌ای مجزا با عنوان «لایحه تنظیم برخی از احکام برنامه‌های توسعه کشور» است. در این زمینه، شایسته‌تر بود دولت به‌جای ارائه احکام با ماهیت دائمی در قالب لایحه پیش‌گفته، به‌گونه‌ای عمل می‌کرد که برای هر ماده یا مجموعه مواد انتخاب شده به‌عنوان احکامی با ویژگی دائمی، در قوانین حاکم مرتبط جایابی شده و با نظر کارشناسی نهادهای مربوطه، در قالب لوایحی جداگانه و به‌عنوان اصلاحیه یا الحاقیه قوانین مادر و مربوط به خود آنها، ارائه می‌شد.

واکاوی لایحه احکام مورد نیاز اجرای برنامه ششم حاکی از آن است که بیش از ۶۰ درصد مواد ارائه‌شده در لایحه یادشده نیز ماهیت دائمی داشته‌اند. این موضوع از یک سو، با استدلال مطرح شده برای ارائه لوایح جداگانه تناقض داشت و از سوی دیگر می‌تواند به لحاظ موقتی بودن ماهیت برنامه‌های میان‌مدت، محل تامل باشد. بررسی لایحه ۵۰ ماده‌ای تنظیم برخی از احکام برنامه‌های توسعه کشور در آذر ۹۴ در کمیسیونی با عنوان کمیسیون مشترک در مجلس نهم آغاز شد. شورای نگهبان باتوجه به اینکه نمایندگان مجلس شورای اسلامی حدود ۷۰ ماده به‌عنوان مواد الحاقی به لایحه ۵۰ ماده‌ای دولت افزوده بودند و لایحه ماهیتا اختلاف چشمگیری با مصوبه مجلس پیدا کرده بود، مصوبه یادشده را مغایر با قانون اساسی شناخت.

در ادامه، مجلس دهم از تیر ۹۵ اقدام به رفع ایرادهای موردنظر شورای نگهبان کرد که در نهایت پس از چند مرحله اصلاح و تصویب ازسوی مجلس و اعلام مغایرت ازسوی شورای نگهبان، لایحه یادشده در جلسه ۱۰ بهمن ۹۵ به تصویب مجلس رسید و در ۲۷ بهمن مورد تایید شورای نگهبان قرار گرفت.

لایحه احکام موردنیاز اجرای برنامه ششم توسعه ابتدا در مجلس ارائه شد و در کمیسیون تلفیق برنامه مورد بررسی قرار گرفت، اما با پایان دوره نهم مجلس، بررسی‌های یادشده در صحن علنی مطرح نشد. در این راستا در بهمن ۹۴ لایحه احکام موردنیاز اجرای برنامه ششم توسعه در ۳۱ ماده تقدیم مجلس شد؛ از این رو، با عنایت به برگزاری انتخابات مجلس دهم و همچنین اولویت بیشتر بررسی بودجه سال ۱۳۹۵ در اسفند ۱۳۹۴، کمیسیون تلفیق برنامه ششم از اواخر فروردین ۹۵ به‌صورت رسمی در مجلس نهم تشکیل شد.

کمیسیون تلفیق برنامه، این لایحه را ابتدا در ۴ کارگروه تخصصی «فرابخشی»، «تولیدی و زیربنایی»، «اجتماعی-فرهنگی» و «امنیتی-دفاعی» مورد بررسی قرار داد و در ادامه با همکاری مرکز پژوهش‌های مجلس و اضافه کردن برخی پیشنهادهای اعضای کارگروه‌های فوق، نمایندگان محترم و سند برنامه ششم، سندی تلفیقی مشتمل بر ۲۴ سرفصل کلی و ۱۷۸ بند تهیه و در ادامه برای بررسی سند یادشده اقدام شد، اما به‌دلیل نبود وقت کافی، همه این بررسی‌ها با پایان کار مجلس نهم به اتمام رسید.

با روی کار آمدن مجلس دهم، دولت دوباره این لایحه را با اندکی تغییر در قالب ۳۵ ماده تقدیم مجلس کرد. پس از بررسی اجمالی این لایحه در کمیسیون‌های تخصصی، کمیسیون تلفیق برنامه ششم توسعه مجلس دهم، لایحه مورد بحث را ابتدا در ۴ کارگروه تخصصی مورد بررسی قرار داد و در ادامه با اضافه کردن برخی پیشنهادهای کارگروه‌های فوق، کمیسیون‌های تخصصی و نمایندگان عضو کمیسیون تلفیق برنامه، لایحه دولت به همراه مواد پیشنهادی در صحن این کمیسیون به رای نمایندگان عضو گذاشته شد.

باتوجه به پراکنده بودن مواد تصویب شده در کمیسیون تلفیق برنامه، مرکز پژوهش‌های مجلس به‌منظور ایجاد هماهنگی، رفع تناقض‌ها و ارائه یک ساختار قابل قبول، اقدام به طبقه‌بندی مصوبات یادشده کرد و آنها را در سرفصل‌های ۲۰ گانه و در قالب ۴ گزارش تقدیم هیات‌رئیسه کمیسیون تلفیق کرد. مصوبات این کمیسیون در قالب ۱۴۴ ماده و ۱۷ جدول ۲۷ آذر ۹۵ تقدیم هیات‌رئیسه مجلس شد.

مداخله محتوایی نمایندگان مجلس در لایحه برنامه ششم که به‌دلیل ساختار لایحه تقدیمی دولت و کاستی‌های فراوان آن دور از انتظار هم نبود، در برخی موارد موجب ظهور خواست‌های منطقه‌ای و تسلط نگاه‌های کوتاه‌مدت بر برنامه‌های توسعه کشور شد که نتیجه آن انحراف منابع و سیاست‌گذاری‌ها از چالش‌های اساسی کشور بود.

پیشنهادهایی برای تدوین برنامه هفتم توسعه

در این بین برخی کارشناسان معتقدند برنامه هفتم توسعه شامل سیاست‌های کلی و اسناد بالادستی، تدوین لایحه، تصویب لایحه، اجرای برنامه و نظارت بر اجرای برنامه است که اگر از همین ابتدا سیاست‌های برنامه به‌درستی نوشته نشود، بر کل روند برنامه‌ریزی تاثیر منفی می‌گذارد.

علاوه‌بر سیاست‌های بالادستی چون سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، دولت سیزدهم ۳۲ بسته طرح تحول تهیه کرده که درباره موضوعات کلان و خرد اقتصادی است. با این وضعیت احتمال تدوین برنامه هفتم توسعه خلاف رویه‌های قبلی در قالب برنامه‌ای چهارساله وجود دارد. این احتمال در پی تناسب دوره دولت‌ها با برنامه‌ها مطرح می‌شود که هنوز به تایید نهایی نرسیده است.

برنامه هفتم توسعه باید در چارچوبی شبیه برنامه ششم توسعه نوشته شود اما یکسری تغییرات و اصلاحات در آن اعمال شود که یکی از این اصلاحات برخورداری برنامه هفتم توسعه از چارچوب کلان اقتصادی و در نظر گرفتن امکان تحقق اهداف است. از سوی دیگر، آنچه تحقق اهداف با عنوان الزامات به آن نیاز دارد نیز باید در برنامه تشریح و تبیین شود.

نکته دیگر اینکه از برنامه جامع‌محور بگذریم و به سمت برنامه‌ای موضوع‌محور حرکت کنیم که در یک نگاه جمعی تبیین کند که چه موضوعاتی در برنامه هفتم توسعه مورد توجه قرار گیرد و جایگاه برنامه‌ها در برنامه هفتم برای موضوعات خاص تا سطح اقدامات مشخص شود و جهت‌گیری‌ها، اقدامات لازم، تخصیص و تامین منابع و توزیع مناطق نیز برای آنها در نظر گرفته شود.

بنابراین لازم است برنامه هفتم توسعه به موضوعات خاص توجه کند که انتخاب این موضوع خاص بسیار مهم است و باید اثر سرریز در حوزه‌های دیگر داشته باشد، مسئله کشور باشد و در صورت حل این مسئله، کشور از ابعاد گسترده آن بهره‌مند شود.

اگر برنامه هفتم به یکسری موضوعات و بخش‌های خاص توجه دارد، آن بخش‌هایی که مورد توجه قرار نگرفته‌اند باید از خلال این موضوعات به آنها پرداخته شود و برای آنها زمینه ورود بخش‌های غیردولتی و خط و مرزها مشخص شود.

در برنامه هفتم توسعه نباید با استفاده از مدل‌های معمول در علم اقتصاد اقدام به پیش‌بینی آینده کرد، زیرا بهترین مدل‌های برنامه‌ریزی در شرایط فعلی اقتصاد خطا دارد و این برآوردها باید برای ۶ تا ۷ ماه باشد.

برنامه هفتم باید نظام برنامه‌ریزی استانی را به‌صورت ویژه مورد توجه قرار دهد، زیرا نمی‌توان انتظار داشت سیاست‌ها و تصمیم‌های مرکز برای هر منطقه با شرایط متفاوت کاملا اجرا شود.

در برنامه سوم توسعه نظام برنامه‌ریزی استانی و خزانه استانی ایجاد شد که بسیار کمک کرد و باید در برنامه هفتم توسعه به این موضوع توجه بیشتری شود تا تقویت و گسترش پیدا کند.

سخن پایانی

اکنون که سال پایانی برنامه ششم توسعه در حالی سپری شدن است، به‌نظر می‌رسد بهره‌گیری از تجربیات به‌دست آمده در فرآیند تدوین و تصویب این برنامه، بتواند در آستانه تدوین برنامه هفتم توسعه، آموزه‌های گرانسنگی را به‌منظور ارتقای کیفی و اثربخشی برنامه آینده توسعه کشور در اختیار مسئولان و دست‌اندرکاران قرار دهد. دقت نظر کافی مجمع تشخیص مصلحت نظام به‌عنوان مرجع تدوین پیش‌نویس سیاست‌های کلی برنامه توسعه، باید بر تعیین سیاست‌های کلی مسئله‌محور و متمرکز بر چالش‌ها و اولویت‌های اصلی کشور باشد. همچنین ضرورت دارد دولت نسبت به تدوین لایحه برنامه توسعه با کیفیت، مبتنی بر آنچه در قوانین مربوطه تصریح شده به‌صورتی که لایحه یادشده دارای ویژگی‌هایی مانند «تمرکز بر مسائل و اولویت‌های اساسی کشور»، «قابلیت اجرا شدن در دوره موردنظر»، «آرزو محور نبودن و تناسب داشتن با منابع، ظرفیت‌ها و محدودیت‌های کشور»، «توجه بایسته به ملاحظات آینده‌شناختی»، «برقراری هماهنگی و همسویی کامل میان اجزای مختلف آنها»، «شفافیت»، «توجه کافی به ذی‌نفعان در جهت جلب مشارکت عمومی جامعه در فرآیند توسعه کشور»، «ارائه اهداف کمی، قابلیت ارزیابی»، «مشخص بودن دستگاه‌های مسئول» و «برخورداری از زمان‌بندی مشخص و منطقی» اقدام کند.